

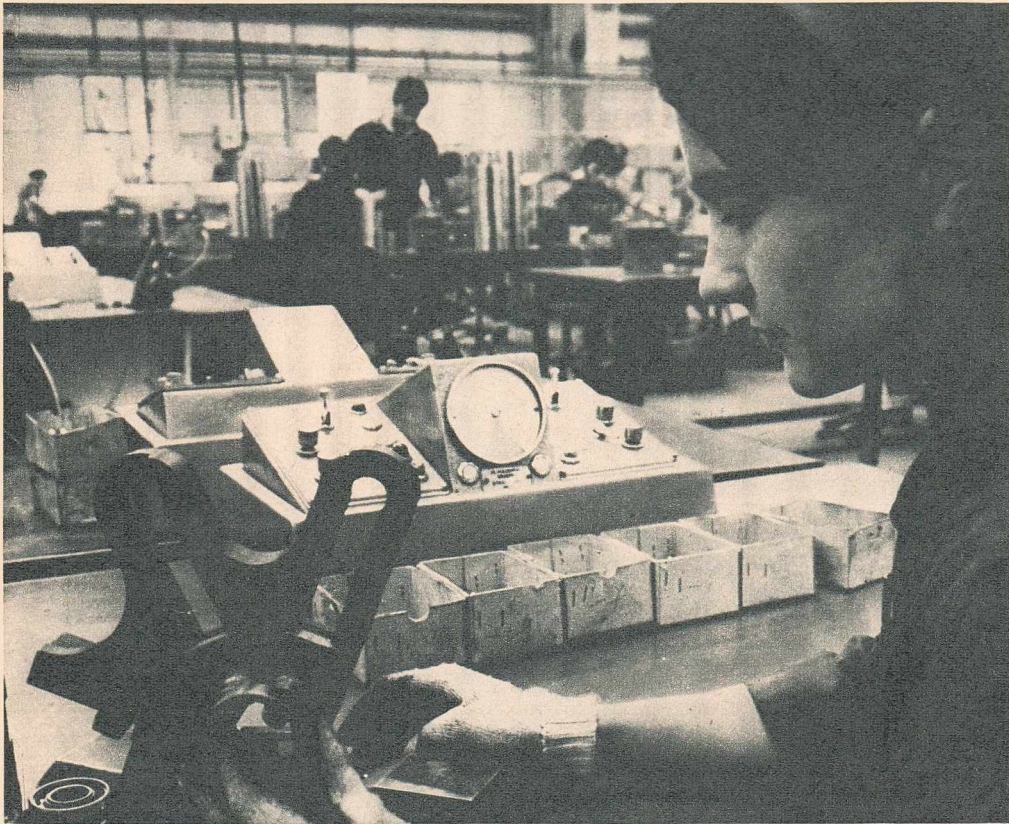
7
70

LACARA

IL XIX
777
PRILIE 1970

reportaj de șapte zile

La uzinele «Rulmentul», firmă care prin calitatea produselor s-a afirmat dincolo de granițele patriei în nu mai puțin de 35 de țări, anul acesta se produc cu două milioane mai mulți rulmenți decât în anul precedent. Global, peste 20 de milioane și jumătate. La aceasta a contribuit și realizarea în cadrul uzinei, după o concepție proprie, a unor aparate semiautomate pentru montarea rulmenților, aparate care măresc productivitatea de trei ori și asigură parametrii geometrici ai rulmenților într-un timp restrâns. În fotografie, un aspect din această secție.

psihologii în sprijinul producției

De citva timp psihologii acordă o atenție tot mai mare desfășurării și perfecționării procesului de producție. În afară de studiile făcute în acest domeniu de cercetători de la diferite instituții specializate, psihologii cu experiență au pus bazele celorva servicii de psihologie și ergonomie într-o serie de întreprinderi.

Ne-am adresat tov. prof. doctor docent Traian Herseni, pentru a afla amănunte în legătură cu această importantă acțiune...

— Care este părerea dv. despre rolul laboratoarelor uzinale de psihologie, sociologie și pedagogie?

— Aceste laboratoare au misiunea de a ajuta la clarificarea a numeroase fenomene, de a determina cauze și de a da soluții relațiilor om-mașină și om-producție.

— În mod concret ce s-a realizat, de pildă, la Combinatul chimic-Făgăraș?

— La Făgăraș experimentăm un sistem de cinci laboratoare, în cadrul Serviciului de psihologie-ergonomie: în primul rând, laboratorul de psihologie (de psihotehnică), domeniu în care putem spune că avem tradiție. Apoi laboratorul de psihologie ingierească, care prin psihoprofesiogramme (studiul locului de muncă și posibilitatea de optimizare a lui) caută adaptarea mașinilor la om; laboratorul de psihologie socială, care are în vedere problema relațiilor și a atmosferei

socială, studiul raporturilor ierarhice și al diverselor servicii între ele; laboratorul de sociologie, care influențează direct organizarea științifică a întreprinderii; cel de pedagogie, care studiază calificarea oamenilor, urmărind ca printr-o pregătire superioară să ajungă la un randament valoros. După cum vedeți, toate aceste laboratoare, prin profilurile lor speciale, tind spre același lucru — ușurarea și eficiența muncii.

— Cum colaborați cu conducerea combinatului?

— Colectivul de psihologie socială al Institutului de psihologie al Academiei, cel dintâi colectiv din cadrul acestei instituții care se autofinanțează, colaborează pe baza unui contract de studii cu combinatul și în afara organizării serviciului sus-amintit. Datorită unei înțelegeri foarte largi a conducerii, a directorului general Theodor Șuteu și a secretarului comitetului de partid, Victor Iovu, care ne-au chemat aici, noi avem un larg câmp de investigație științifică. Dar cum temele pe care le studiem nu se rezumă doar la abstracte lucrări teoretice, putem propune la rîndu-ne lucrări de optimizare a structurii combinatului. Pentru că problemele studiate se pretează atât la interpretări științifice cât și la aplicații concrete. Astfel, eu mă ocup cu studiul aspectelor social-psihologice ale organizării și funcționării combinatului și de conducerea cercetărilor serviciului înființat aici:

Valentina Radu, cercetător principal — cu organizarea și eficiența pregătirii elevilor de la școala profesională de chimie; Georgeta Dan Spinoiu, cercetător principal, are ca temă integrarea tineretului în profesiune și în întreprindere, precum și posibilitățile de îmbunătățire; Nicolae Radu Rădulescu, cercetător principal, se ocupă cu studiul structurii demografice, profesionale și psihosociale; Boris Zderciuc, cercetător principal, în colaborare cu Angela Smarandache, investigatoare socială, studiază rolul familiei în integrarea profesională a muncitorilor; Ligia Gherghuș, cercetător, va urmări problema psihosociologică a integrării în muncă, iar Smaranda Tudor, cercetător, — raportul dintre aptitudini și activitatea maistrului în grupa de muncă.

— Ați întâmpinat dificultăți?

— Dificultăți din partea terenului, a întreprinderilor studiate, nu am avut niciodată. Dacă le avem, acestea țin de faptul că cercetătorul științific, prin formația sa, încă nu este obișnuit să studieze, să rezolve problemele de teren. În plus, nu găsim specialiștii de care avem nevoie pentru a-i lăsa după noi în întreprinderi, pentru a exista o continuitate. Dar cum numărul studenților din cadrul secțiilor de psihologie ale facultăților de filozofie de la București, Cluj și Iași se va mări, sperăm ca în următorii ani aceasta să nu mai fie o problemă.

Interviu realizat de Iuliana POP

În peisajul citadin din Oradea s-a inaugurat un elegant hotel, situat pe malul Crișului (în fotografie). Înzestrat cu 336 locuri, dispune în cele 175 de camere, și cu un complex de anexe de largă funcționalitate, hotelul din Oradea ambiționează să susțină cu brio o competiție de modernitate cu suratele de pe litoral sau din restul țării. Mai mult, cu piscina lui cu apă termală, obținută printr-un foraj efectuat la

cîteva sute de metri, hotelul din Oradea își relevă virtuți terapeutice cu care vom face cunoștință către începutul lunii iunie. tot în această vară vor fi construite în numeroase localități din țară — Hunedoara, Cîmpulung Moldovenesc, Curtea de Argescu, Mediaș, Suceava, Tg. Jiu, Timișoara, Craiova — alte noi hoteluri turistice a căror capacitate totală trece de 2 700 locuri.

apă pentru industrie, apă pentru irigații

La 15 km de Cîmpina, într-un splendid peisaj montan, se naște în momentul de față o «mare artificială». Un baraj, lung de 460 metri și înalt de 108 m (a cărui construcție a început acum trei ani), va zăgăzui în curînd vijeliosul riu Doftana, acumulînd aproape 56 milioane metri cubi de apă. La ce va folosi acest imens rezervor? «Marea artificială» de la Paltinu va deveni un furnizor important de apă pentru județul Prahova. Principalii beneficiari: locuitorii Ploieștiului, — care vor avea în viitor apă bună de băut și în cantități suficiente — industria ploieșteană, grupul industrial de la Brazi, Uzina de anvelope de la Florești etc. În plus, «Paltinu» va furniza agriculturii apa necesară irigațiilor unor mari suprafețe de teren arabil, serelor și grădiniilor de legume. Atît acestor care sînt deja prevăzute cu instalații de irigație, cît și altor terenuri (circa 6 000 ha) ce urmează a fi irigate — multe dintre aceste suprafețe aflîndu-se chiar în imediata vecinătate a orașului Ploiești.

În afară de apă, noua «mare artificială» va furniza și energie electrică produsă de centrala hidroelectrică construită chiar la picioarele barajului.

După cum ne informează ing. George Platon de la Institutul de

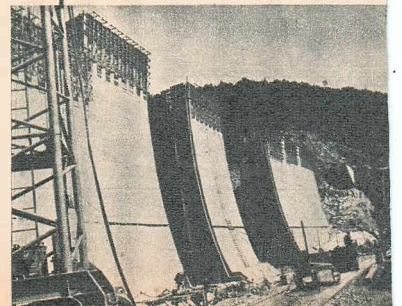
studii și proiectări pentru îmbunătățiri funciare și gospodărirea apelor (ISPIFGA) care urmărește îndeaproape executarea lucrărilor constructorul (I.C.H.-București) este azi în avans cu 15 zile față de grafic. La baraj s-au și turnat pînă acum peste 150 000 mc beto dintr-un total de 290 000 mc. Înălțimea maximă la care s-a ajuns trece de 70 m.

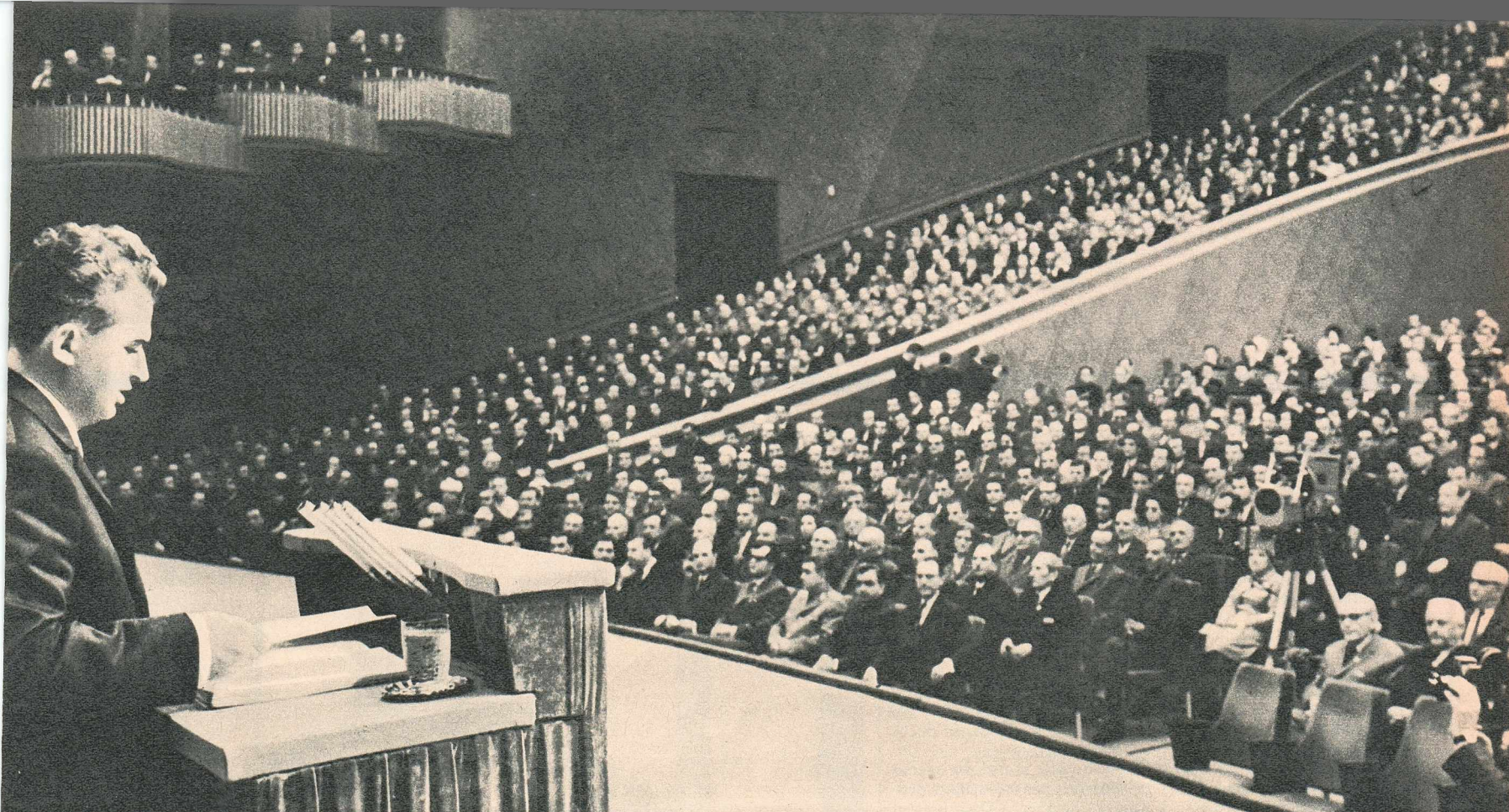
Lucrarea urmează să fie dată în folosință în cursul anului 1971. Îmbucurător este însă faptul că ne spune în continuare interlocutorul nostru — că o parte dintr-un număr de lucrări vor fi terminate încă pînă la sfîrșitul acestui an. Este vorba de stația de tratare a apei și de instalare a conductelor ce vor lega «marea artificială» cu punctele de deservire din uzine și case pe ogoare. Tot în 1970 începe acumularea — provizorie — în spatele barajului a primului milion mc de apă.

De altfel, după cîte ni se comunică de către ing. Platon, în ora aceasta Uzina de anvelope de la Florești primește deja prin conductă apă expediată de la Paltinu. Apă decantată, cu însușiri utile procesului optim de fabricație. Alți beneficiari vor primi într-un viitor apropiat apă din aceeași sursă.

F. CONSTANTIN

Aspect de pe șantierul de construcții de la Paltinu. Pe malul stîng al râului Doftana, barajul a ajuns la cota finală. Fotografie de ing. G. PLATON

Vineri, 17 aprilie, Comitetul Municipal București al Partidului Comunist Român a organizat în sala Palatului o adunare festivă consacrată aniversării centenarului nașterii lui Vladimir Ilici Lenin. Cu acest prilej tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU**, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, a rostit o amplă cuvîntare. La solemnitățile de la Moscova, consacrate aniversării centenarului lui Lenin, a participat o delegație a Partidului Comunist Român, condusă de tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU**.

Fotografie de Mihai N. ANDREESCU

s-au născut două idei...

Februarie 1970. Pe adresa din București a INCERC (Institutul pentru cercetări în construcții) sosește o scrisoare din Roma. Expeditor: prof. dr. arh. Piero Gazzola, președintele Consiliului internațional al monumentelor istorice. Conținutul ei? Reputatul om de știință solicită unui specialist român, ing. Dinu Moraru, cercetător principal la INCERC, propuneri detaliate privind asanarea Veneției, fosta cetate a dogilor fiind, după cum se știe, amenințată de o seamă de primejdii: scufundarea lentă, inundațiile și igrasia care-i macină zidurile, altădată atât de falnice. Răspunsul a fost prompt. Un raport amănunțit, cuprinzând 100 de pagini, a și fost întocmit,

urmînd ca peste cîteva zile să fie expediat la Roma. De ce a fost solicitat specialistul român pentru a-și da sprijinul în acțiunea inițiată pentru salvarea Veneției? Ing. Moraru (39 ani) face parte încă din 1967 din Comisia experților UNESCO pentru salvarea Veneției și Florenței, fiind în același timp profesor la cursurile pentru conservarea patrimoniului artistic de la Bruxelles. În cadrul INCERC el este specializat și în combaterea igrasiei. O invenție a sa, intitulată «Metode și electrozi pentru combaterea umezelii în construcții» brevetată în 1967 la București, a fost înregistrată pînă acum în șapte țări: Franța, Belgia, Olanda, Italia, R.F. a Germaniei, S.U.A. și

Anglia. Cu ajutorul ei pot fi salvate monumentele vechi îmbibate de igrasie. În ce constă metoda? În peretele «bolnav» se introduc electrozi tubulari legați printr-un circuit electric de joasă tensiune cu o sursă de curent continuu. Se creează astfel — ca să explicăm pe scurt — un curent electroosmotic care extrage umezeala evaporînd-o. Zidul este impregnat apoi cu o soluție insolubilă în apă. Primele încercări — după cum ni se spune — s-au făcut la vechea clădire a bibliotecii Teleki din Tg. Mureș, la biserica ortodoxă din Bistrița, la străvechea primărie a Brașovului și în alte locuri din țară. În Italia, sub egida UNESCO, ing. Dinu Moraru a «întinerit» (experimental) o veche clădire aflată în antică Ostia, faimoasa Horrea Epu-gathiana, din secolul al II-lea. A fixat apoi electrozii săi într-un

perete de la Villa Farnesina (sec. XV) din Roma, sediul Academiei italiene, continuînd apoi experiența sa într-una din vechile încăperi ale palatului Pesaro din Veneția, unde se află azi sediul Muzeului de artă modernă și orientală.

În clipa de față INCERC duce tratative pentru punerea în valoare a invenției, atît în țară, unde vor fi asanate o serie de monumente istorice (unele contracte, după cum aflăm, au și fost încheiate), cît și în străinătate.

MEDALIE DE ARGINT, * LA VIENA

La recenta Expoziție de invenții de la Viena, cinci specialiști în domeniul cercetării construcțiilor, toți de la INCERC (ing. Robert Schwartz, ing. Vasile Rey, dr. ing. Marcel Tenen-

baum, ing. Aurel Cambureanu și ing. Gh. Vasile) s-au bucurat de un succes deosebit. Au obținut medalia de argint pentru inventarea unei mașini care poate aduce mari foloase în domeniul betoanelor precomprimate. Acest utilaj facilitează executarea unor elemente de construcție din beton precomprimat în fabrici de prefabricate și pe șantiere. În urma acestei invenții, care de altfel se și aplică, asemenea agregate nu vor mai fi importate.

* Într-un viitor apropiat, după cum aflăm, alte idei valoroase ale cercetătorilor de la INCERC se vor concretiza în invenții destinate să lege și mai mult cercetarea științifică de șantierele de construcții.

F. URSEANU

O demonstrație cu mașina care a obținut medalia de argint la Viena.

Una din experiențele inginerului Moraru s-a făcut și la vechiul palat Pesaro din Veneția.

reportaj de șapte zile

COPERTA NOASTRĂ:
«Adagio de primăvară».

Fotografie de A. MIHAILOPO

Prezentarea artistică:
Alexandru FRANCISC

FLACARA. Redacția: București, Piața Științei 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Științei».

ritm inegal pe șantierele de locuințe

Prezența dinamică a șantiere-
lor de locuințe în peisajul urban
prevestește și anul acesta sub-
stanțiale modificări în înfățișarea
orașelor noastre. Dar dincolo de
nota estetică pe care-o conține,
această activitate cu caracter e-
conomic presupune o ritmicitate
riguroasă. Care este deci bilanțul
primului trimestru pe șantierele
clădirilor de locuit? Din sinteza
alcătuită de forurile coordona-
toare rezultă că în trei luni din
1970 s-au predat apartamente
egale ca număr cu totalul pe cinci
luni în anul trecut. Asigurarea
din timp a lucrărilor cu proiecte
de execuție, eliberarea oportună
a amplasamentelor sînt principa-
lele mijloace care au operat po-
zitiv asupra ritmului de lucru.

Consecvență tradiției, — din
1969 — organizația de construcții
din județul Prahova a terminat
«la cheie» aproape un sfert din
apartamentele afectate planului
pe acest an.

După ce o perioadă destul de
înelungată județul Hunedoara
părea că s-a «consacrat» printre
cele din urmă în clasamentul con-
strucțiilor de locuințe pe țară,
iată că de rîndul acesta ocupă o
poziție avantajoasă, alături de ju-
dețele Prahova și Cluj. Și dacă
am parcurge exclusiv exterior
tabelul cu pricina, am putea con-
chide că și Direcția generală de
construcții-montaj a municipi-
ului București merită cuvinte de
laudă. Să i le acordăm sub rezerva
că restanțele anului trecut, re-

planificate, apar acum drept re-
alizări ale trimestrului I — 1970(?).

Aminteam în rîndurile de mai
sus despre saltul substanțial în-
registrat în activitatea șantiere-
lor de locuințe anul acesta, com-
parativ cu anul trecut. Contribu-
ția organizațiilor de construc-
ții la acest succes este însă de-
partee de a fi egală: în județele
Caraș, Covasna, Sălaj, Satu Mare
și Suceava, în primul trimestru
n-a fost dat în folosință nici măcar
un singur apartament, nici din
fondul de stat și nici din planul
de contracte pentru locuințe pro-
prietate personală. Dacă județul
Covasna are, să zicem, circum-
stanțe atenuante (în trimestrul
IV — 1969 a realizat peste plan
150 apartamente), surprinzătoare
este situația județului Caraș,
care deține o experiență remarcabilă
în materie de locuințe și care,
cu al său poligon de prefabricate,
a fost, nu o dată, gazdă a schimburilor de experiență din-
tre constructori. Iarna grea și
alte asemenea «argumente» nu
mai pot scuza întârzierile în execu-
ția clădirilor de locuințe. Defec-
țiunea trebuie căutată în orga-
nizarea șantiereilor. Și cât mai
degrabă, adică înainte ca speran-
țele prelunge de recuperare să
se răzbuie, către sfîrșitul anului,
pe înșși cei care s-au legănat
ușurel în iluzia că timpul este...
reversibil.

V. COSTEA

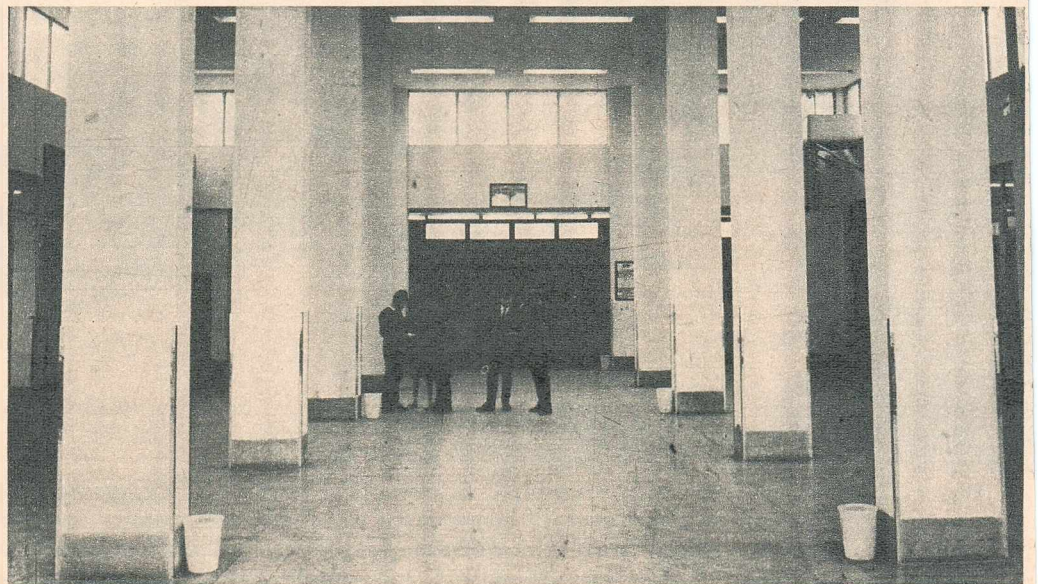
la mulți ani păpușarilor ieșeni!

Ieșeni ne-au poftit zilele tre-
cute, cu știuta lor ospitalitate
moldovenească, la o sărbătoare
care ar fi părut că trebuie să
strîngă în jurul imensului tort
aniversativ numai copii de vîrste
pre sau școlare: sărbătorii erau
păpușile, păpușile-actori, care
implineau 20 de ani de viață,
4600 de spectacole și rotunjeau
circa un milion și un sfert de
spectatori. Numai că, deși obiș-
nuții casei sînt îndeobște vîrstele
fragede, Teatrul de păpuși din
lași practică pentru ei o artă ma-
tută, de poetice și inteligente
subtilități artistice; aici, la jocul
cu păpușile, au fost invitați mari
scriitori ai lumii, aici s-au jucat
Molière și Pușkin, Frații Grimm
și Selma Lagerlöf, aici s-au montat
piese după Eminescu și Creangă,
după Vasile Alecsandri și Cara-
giale, după Călinescu și Victor
Eftimiu, aici se pun în scenă piese
scrise azi de Al. T. Popescu sau
Alec Popovici, de Valentin Sil-
vestru, Corneliu Sturzu sau alții.

Am văzut la lași cîteva specta-
cole realizate de acești artiști
care muncesc — tenace, cu o
dăruire plină de modestie —
într-o specie artistică nici foarte
spectaculoasă, nici foarte bă-
gată în seamă de presă sau de

publicul matur, am urmărit
«Strop de Rouă-Brotăcelul»,
«Chirița la păpuși» ori «Traista
fermecată» și am apreciat mai ales
nesfîrșita invenție plastică și
regizorală a acestor spectacole.
La începutul activității teatrului,
regizorul Manole Al. Foca, iar
acum tînărul și talentatul regi-
zor Constantin Brehnescu, au
făcut din mica scenă a teatrului
de păpuși un adevărat laborator
de efervescente căutări artifice,
de convertiri — în limbaj
păpușaresc — al unui întreg uni-
vers de delicate simțiri și fanta-
zări copilărești. Poveștile lui
Creangă, mai cu seamă, atît de
suculente, atît de apropiate ini-
mii micilor ieșeni, au găsit în ar-
tistia teatrului, în scenografele
Viorica Groapă și Rodica Scrabă,
și mai ales în acest neobosit cău-
tător de modalități regizorale
noi care e Constantin Brehnescu,
interpreți de o inepuizabilă fan-
tezie, de o simplitate poetică și
un modernism cu nimic forțat.
Ajuns la vîrsta majoratului ar-
tistic, nu putem decît să-i urmă
teatrului la mai multe asemenea
succese, la mai mare nume în
țară.

S. FODOR

Noua autogară de călători «Militari» din București își așteaptă călătorii. Construită în zona car-
tierului cu același nume, autogara «Militari» va contribui la desconggestionarea traficului auto
și de călători de pe liniile deja existente. Dotată cu un spațiu corespunzător, autogara «Militari»
va deservi 46 de trasee cu un trafic zilnic de 10 000 de călători. În fotografie, un aspect din holul
modernei autogări.

cauză și efect

Efectele recent adoptatei Legi
a organizării și disciplinei muncii
în unitățile socialiste de stat se
fac tot mai pregnant simțite.
Le-am detectat și la Uzina de
pompe din Capitală. O mobiliza-
re a întregului potențial uman și
material al acestei mari unități,
o concentrare de forțe ce n-a
întîrziat să ducă la obținerea un-
or rezultate superioare.

La serviciul organizarea pro-
ducției, inginerii Miron Miron și
Radu Popescu ne-au prezentat
doar cîteva dintre efectele gene-
rate de legea mai sus-amintită,
cît și de ansamblul de măsuri a-
doptate în ultimul timp, toate
tinzînd spre același scop major
— continua perfecționare a eco-
nomiei noastre.

Obligativitatea de a organiza
cît mai judicios procesul de pro-
ducție pe criterii științifice, de a
ridica neconținut calitatea pro-
duselor, s-a materializat în obți-
nerea peste plan în cursul acestui
trimestru a circa 500 pompe.
Este o cifră de prestigiu care a
putut fi atinsă printr-o mai pre-
cisă delimitare a tehnologiei de
fabricație și prin utilizarea mai
rațională a timpului de lucru nor-
mat. A crescut simțitor discipli-
na la locul de muncă, înregist-
rîndu-se concomitent o scăde-
re accentuată a absențelor ne-
motivate, întârzierilor etc. De
asemenea, în stilul de muncă al
comitetului de conducere al în-

treprinderii se simte o îmbunătă-
țire, în sensul că în elaborarea
unor hotărîri importante legate
mai ales de stabilirea unor indici
de plan sînt consultate perman-
ent și serviciile tehnologice și
de organizare a muncii. Pe linia
asimilării unor noi produse, uzina
bucureșteană intenționează să fa-
brice pompe de calorifer și pom-
pe pentru gospodăria țărănești,
utilaje extrem de solicitate. De
asemenea, actuala gamă de pompe
va fi mult diversificată. În urmă-
tori ani, uzina își va spori mult
producția, grație unui important
plan de investiții aflat deja în
execuție. Se prevede ridicarea
unor secții de turnătorie inte-
grată și de fabricare a pompelor
destinate lucrărilor de irigație.
Cifre estimative indică pentru
viitorii zece ani triplarea produc-
ției, personalul întreprinderii
crescînd în aceeași perioadă de
timp doar cu 50%. Ceea ce de-
monstrează cu prisosință înalta
productivitate a muncii execu-
tate la Uzina de pompe — singura
unitate specializată în acest do-
meniu din țară.

Iată dar cum măsuri fundamen-
tate științifice și purtînd girul
prestigios al literii de lege, a-
tunci cînd sînt traduse cu opera-
tivitate și competență în practică,
conduc la obținerea unor rezul-
tate majore.

Mihai VICOL

numitorul comun: pasiunea pentru artă

Scriem de atîția ani despre
arta amatoare, am urmărit atîtea
spectacole și atîtea festivaluri,
am văzut atîtea expoziții reali-

zate prin efortul pasionat, ab-
solut dezinteresat, prin volup-
tatea creatoare a artiștilor ama-
tori, dar de fiecare dată emoția

și uimirea noastră e reîmprospă-
tată în fața acestor manifestări.
O expoziție organizată în impres-
sionantul hol baroc al Casei de
cultură a sectorului 6 ne-a oferit
recent prilejul de a cunoaște for-
mele unei noi pasiuni artistice,
pînă acum prea puțin frecventate
de amatori, cea nutrită artelor
decorative. Pictînd sticla sau mo-
delînd lutul, bătînd metalul sau
brodînd inul și cînepa, acești
oameni avînd, în primul lor 8,
cele mai diferite profesii, se în-
tilnesc în nevoia comună de a
crea ambianței înconjurătoare a-
cele mici obiecte care îi pot da
culoare, farmec, personalitate.
Panourile textile și măștile Tu-
dorei Popescu (care este și in-
structoarea cercului respectiv, și
elevă a excelenței profesoare Ma-
ria Văgii de la Școala populară
de artă), rafinatele platouri de
aramă bătută și bijuteriile dacice
create de muncitorul Gh. Cara-
pavel, picturile pe sticlă ale arhi-
tecte Vera Hariton, panourile
cu aplicații de metal și ceramică
ale învățătoarei Steliana Anghel,
aplicele și obiectele decorative
ale funcționarului Gabriel Bur-
cea, seturile Georgetei Rusu —
toate acestea, și altele încă, vor-
besc despre rezultatele neaștep-
tate de rodnice ale unui cerc care
nu are decît cinci luni de activi-
tate. Sigur, expoziția are încă
destule piese fără prea mare va-
loare artistică, destule obiecte
realizate cu stîngăcie și încărcate
excesiv cu decorații, dar ea este
prima, excelsul de zel și dorința
de a expune toate exercițiile șco-
lare sînt inevitabile, și nu ne ră-
mîne decît să așteptăm acele
expoziții personale lunare care
ni s-au făgăduit.

S. F.

sedință de spiritism la t.c.i.f. - constanța

— Dacă vrei să «prinzi ceva pecte» — m-au anunțat deuzi cițiva amici din Constanța — vino la noi la T.C.I.F.

Le-am zîmbit binevoitor, arbrînd cu modestie înțelepciunea omului instruit și bine informat:

— Am citit în ziare că stați în cu planul de investiții pe primul trimestru.

— Din păcate, lucrările de irigație din complexul Carasu au fost realizate abia în proporție de 13,8%. Și asta din pricina laboratorilor noștri. La toate acestea, o singură soluție salvatoare: vom apela mai «sus», adică la cei în drept să furnizeze floaie naturală. Scurt pe doi: te invităm la o sedință de spiritism. La loc și ascultă.

Ne-am așezat cu toții în jurul unei mese rotunde, la un pahar le vorbă, și în fața unuia gol pentru relații cu sectorul divin.

— Noi sîntem aici și te așteptăm, a început mediul, intrînd în tranșă după al zecelea pahar de vin. Și mi-a șoptit discret: e vorba de Isis, zeița fertilității din țara marelui Hapi. Fata s-a ocupat o vreme și cu problema irigațiilor.

Un timp, liniște (sfertul academic!), și, în sfîrșit, glasul sfînt: — Muuu!

— Să știți că am intrat pe recepție cu o vacă sfîntă — a fost de părere un invitat cu studii în zootehnie. Învrte paharul mai spre sud.

— Ingraiți și inculți, a suspinat atunci vocea celestă. Ați uitat că Isis avea trup de femeie și cap de vacă? Am fost creată pe o treaptă superioară a totemismului.

— Scuzele noastre — a intervenit opărit mediul. Errare humanum est.

— Vorbește românește și spune pe scurt ce ai de spus.

— Vrem ploaie la comandă, zeito! Lucrările de la complexul Carasu sînt foarte întîrziate.

— Cine vă face greutăți?

— Stai să vezi — a prins curaj mediul. Ministerul Petrolului are mari întîrzieri la montarea utila-

rilor; C.F.R. n-a realizat încă mutarea podului și terasamentul din zona Poarta Albă, ceea ce împiedică introducerea apei în sistemele Basarabi și Galeșu. Slab se prezintă și unele uzine furnizoare: Uzina metalurgică-Bacău, «Electroputere»-Craiova au livrat utilaje și aparaturi incomplete sau cu defecte de fabricație. Întreprinderea de prefabricate-Călărași ne-a expediat igheaburi prefabricate necorespunzătoare, iar Combinatul de materiale de construcții-Tg. Jiu ne-a livrat toate tuburile de azbociment pentru conducte cu 10 cm mai scurte.

— Rușinos pentru niște cetățeni ai secolului XX. Fără apă la timp, cantități reduse de furaje, porumb, grâu. Nu le ai pe acestea, slabă treaba la carne, ouă, lapte — a suspinat zeița, prezentînd într-o formă populară cunoștințe empirice despre circuitul materiei.

— Din fericire și cei care prelucreează produsele agricole sînt în întîrziere.

— De-o pildă...

— Combinatul alimentară din Arad, care n-a rezolvat nici pînă astăzi documentația de execuție pentru fabrica de produse lactate. Proiectul a fost refăcut de nouă ori, începînd cu 1962, iar cheltuielile de proiectare se cifrează la cîteva sute de mii de lei.

— Slabă consolare.

— Tocmai de aceea apelăm la ajutorul divin. Tu poți pune o vorbă pe lîngă zeul Hapi, o capacitate în materie de irigații, și, eventual, poți șopti cîte ceva și sfîntului Ilie. Acolo sus vă cunoașteți între voi.

— Știți foarte bine că nu mai sîntem la modă. Lăsați vîicărelile și faceți treabă bună acolo, jos, pe pămînt. Aveți toate condițiile, e păcat și e rușine! Voi, cei de la T.C.I.F. sînteți băieți salon. Am auzit că v-ați realizat toate sarcinile curente. Pentru codași vă propun o soluție: dați-i la ziar!...

Liviu MAIOR

Recentul Decret pentru stabilirea și sancționarea unor contravenții privind regulile de conviețuire socială, ordinea și liniștea publică a fost primit cu mult interes și satisfacție de către opinia publică. Publicate în presă, popularizate prin acțiunile Asociației juriștilor, prevederile noului act normativ sînt acum unanim cunoscute. Dacă noua reglementare a constituit un serios prilej de reflecție pentru cei care sînt certați cu legea, s-au găsit și indivizi care să ignoreze intangibilitatea relațiilor sociale apărute prin acest act normativ.

Vineri, 17 aprilie, la Judecătoria sectorului 7 a fost soluționat cu o procedură urgentă primul dosar întocmit în Capitală pentru încălcări ale prevederilor Decretului, susceptibile de a fi sancționate cu închisoare contravențională. Este ora 10,50 cînd judecătorul unic, tovarășul Dumitru Nicolae, pronunță sentința civilă nr. 1-C/1970: «Se aplică sancțiunea de 6 luni închisoare contravențională numitei Trandafir Alexandrina, pentru încălcarea prevederilor art. 1, lit. b, respectiv atragerea pe stradă a unei persoane de sex opus, în vederea practicării de raporturi sexuale, cu scopul dobîndirii unor foloase materiale».

Al doilea dosar se ocupă de cazul inculpaților Gheorghiu Ștefan din str. Corbeni nr. 5 și Cucuțan Marian din str. Semilunei nr. 4, care au acostat și lovit în Piața Amzei o femeie necunoscută. Gheorghiu abia ispășise o condamnare penală pentru fapte huliganice.

Dosarele următoare, simbată, duminică și luni, au adus în fața judecătorei indivizi dezgropați de te miri unde, majoritatea fără ocupație, dar cu antecedente penale.

Ștefan Dumitru (3 luni pentru port de pumnal):

— De ce ai părăsit șantierul de la Năvodari?

— Ca să vin în București.

— Pentru ce?

— Sînt de loc de aici.

— Ai locuință în Capitală?

— Am avut.

— Ce făcea cînd te-a interceptat miliția?

— Dormeam.

— Unde?

— În parcul de la Sf. Gheorghe. Pe bancă.

— Iată și un salariat: Alexe Pavel, 36 de ani. Lucrează la un laborator de cofetărie. În ziua de 17 aprilie, la ora 15,30, s-a dus fără

nici o treabă în Palatul justiției și a creat o mare debandadă la sediul Judecătorei sectorului 3, vociferînd, insultînd magistrații și grefierii:

— Ce căutai acolo?

— Voiam să fac «dreptate» unui nevinovat, un coleg de-al meu care are o imputație.

— Te-a solicitat el să fii martor?

— Nu.

— Atunci, în ce calitate?

— ...

— Ai mai fost în închisoare?

— Da, de opt ori.

— Replici mai presus de orice comentarii.

■ **OM FĂRĂ OCUPAȚIE:**

Ion Chihaiu din Lincoiu de Sus, județul Hunedoara. La vîrsta de 27 de ani are o singură «calificare»: infractor recidivist. Locuri de muncă: penitenciarele. În ziua de 14 martie era escortat de la miliția Rimnicu-Vilcea către miliția județului Alba. În gara Vințu de Jos a reușit să evadeze fugind prin fața locomotivei unui tren care intra în stație. A fost prins la bufetul gării «Teiuș» de către serg. maj. Vasile Bite. Acum și-a reluat periplele lui de om rătăcit.

* În fața comisiei de judecată de pe lîngă Consiliul popular al sectorului 1 se dezbate amănuntele partidei de mușcătură la locul de muncă, al cărei cîștigător a fost Mihai Murariu, din str. Linăriei nr. 17. Sus-numitul este reclamat a fi cauzat lui I.N. vătămări care au necesitat 18—20 zile de îngrijiri medicale, plus mușcarea buzelor, unui deget, antebrațului stîng. Nu s-a făcut tratament antirabic.

Sergiu ANDON

sine că — și așa fac toți care sînt deprinși cu drumeția prin ținuturi în care vipera nu este tocmai o raritate — nu trebuie să lași drumul și să te abați pe poteca înăbușită de ierburi decît dacă porți încălțăminte solidă și jambiere. Și că înainte de-a te așeza la odihnă e bine să bați oleacă locul cu toiagul.

Vipera o deosebești de ceilalți șerpi după un fel de V ce-l poartă pe cap și după un fel de zigzag care îi merge de-a lungul spinării. Sau — cînd e vorba de vreo varietate mai tucurie — doar după coada ei care se subțiază brusc, nu progresiv, ca la celelalte neamuri de șerpi din țara noastră.

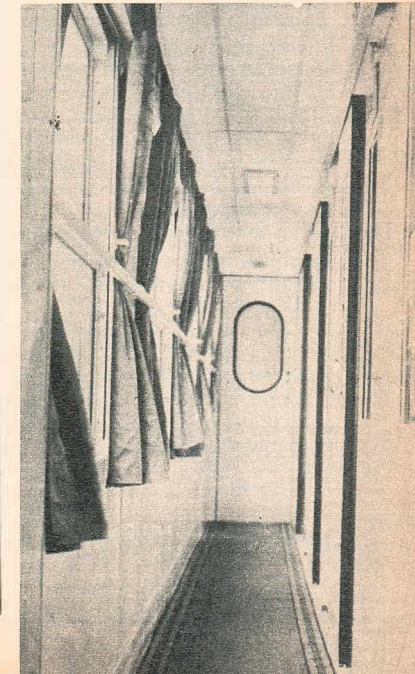
E bine de știut că mușcătura prin haină — mai ales printr-o haină groasă — e mai puțin periculoasă decît cea direct pe piele, căci grosul veninului se stoarce în postavul veșmîntului, că mușcătura primită la extremitățile corpului e mai puțin periculoasă decît cea făcută la obraz, căci veninul pătrunde mai greu la organele vitale.

Rana pricinuită de mușcătura șarpelui trebuie lărgită imediat, cu o lamă sau un cuțit trecut cel puțin prin flacăra, spre a promova sîngerarea și deci eliminarea veninului. Ea trebuie storsă, — și, și mai bine, suptă energic (dar aceasta numai dacă tu sau cel care te ajută nu aveți vreo rană în gură!) — apoi izolată de restul corpului printr-un bandaj cît mai strîns. Și-apoi... zor spre cel mai apropiat post de prim-ajutor!

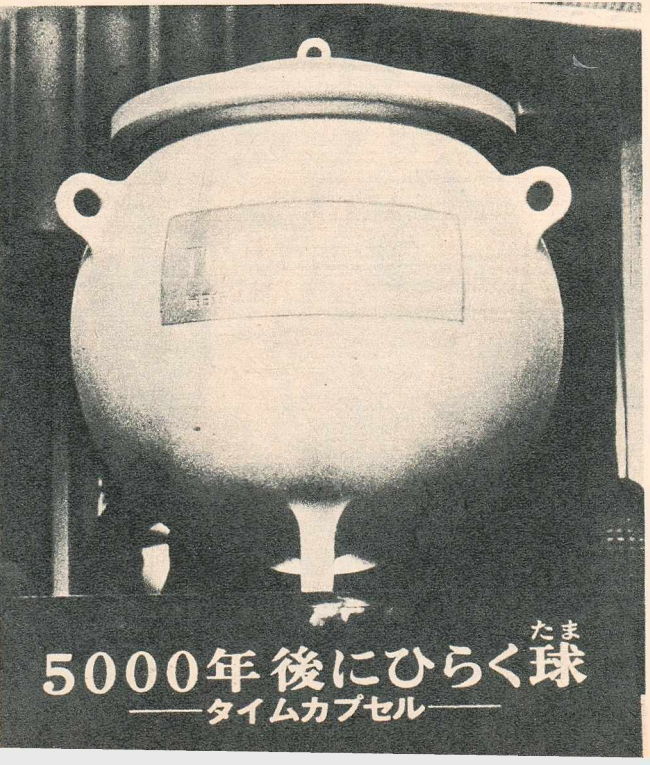
Locuri care «țin» — sau mai ales țineau — vipere: ruinele cetății Rîșnovului de lîngă Brașov, ruinele cetății Deva, unele stîncării de prin preajma Băilor Herculane, așa-numitele «Fînețe ale Clujului», unele porțiuni din Delta. Întîlnirea cu vipera nu-i exclusă însă nicăieri în Carpați, mai ales pe coastele înșorite, împetricite cu grohotișuri sau stînci. De aceea e bine ca, plecînd la drum, să-i întrebți pe oamenii locului dacă prin ținutul lor se știe de oameni mușcați de șarpele veninos.

Nic. A. STRĂVOIU

Căile Ferate Române au primit un nou vagon de clasa I, construit de Uzina de vagoane din Arad. Din fișa sa tehnică reținem că are 54 de locuri și poate fi atașat la trenuri care circulă cu o viteză pînă la 160 kilometri pe oră. Interiorul său a fost realizat în plus roșu din fibre sintetice, imitații de tapetărie textilă în culoarea gri deschis, în piele-scai negru și plăci melaminate.

La pavilionul japonez de la Expo '70 — Osaka, firma Matsushita expune un uriaș ceainic din metal, intitulat Capsula timpului. Adăpostind în pîntecele ei mărturii ale culturii și civilizației contemporane, Capsula timpului va fi, după închiderea expoziției, îngropată. Peste 5 000 de ani, urmașii pămîntenilor de azi vor lua cunoștință de viața și preocupările predecesorilor lor din anul de grație 1970.

5000年後にひらく球
—タイムカプセル—

poveștile cu șerpi

Să alegem din noianul poveștilor cu șerpi adevăratul. Căci nu-i bine să ne lipsim, de groaza unei întîlniri cu vipera, de încîntarea pe care ne-o prilejuiește o hoinăreală prin natura slobodă. Dar nici să deconsiderăm total primejdia care îl paște, prin unele ținuturi, pe cel ce cutreieră în dispreț de orice precauție pe-acolo pe unde tot n-ar strica un strop de prudență. Povestea cu vipera care a pus-o pe goană pe baba Leana, pe cînd venea cu crosnia de vreascuri în spinare

pe poteca din pădure e o simplă născocire. Ca și cea cu copilul care abia a scăpat cu fuga de vipera înfuriată, care l-a urmărit, făcînd salturi înspăimîntătoare, pînă la primele felinare...

Vipera nu atacă omul ci, ca orice sălbăticiune, se ferește din calea lui. Dar călcată pe coadă se întoarce și te mușcă de picior. Iar dacă, adormită fiind, se pomenește pipăită de mîna vîrită, chiorș, în încăleala buruienilor, după fragi sau după mure, la fel și-o mușcă. Astfel rezultă de la

25
DE ANI
DE LA
VICTORIA
ASUPRA
FASCISMULUI

CRONICĂ ÎN IMAGIN

25 de ani de la terminarea celui de-al II-lea război mondial. Eveniment care a zguduit întreaga omenire. Vom nota în acest număr și în cel următor principalele momente ale ultimului an de război.

ULTIMUL ACT În primele zile ale lunii mai omenirea sărbătorește 25 de ani de la terminarea celui de-al II-lea război mondial, de la victoria istorică a popoarelor împotriva barbariei hitleriste.

La începutul războiului, agresorii fasciști au reușit să dobândească o serie de succese importante. O bună parte dintre popoarele Europei nu posedau potențialul necesar pentru a le da riposta, iar politica müncheneză — nu a făcut decât să faciliteze extinderea «spațiului vital» proclamat de Hitler. Înainte ca tunurile să înceapă să bată, căzuseră Austria, Cehoslovacia, Albania. La 1 septembrie 1939 a fost invadată Polonia. Au urmat Norvegia și Danemarca. Apoi, a început campania din Vest, care s-a terminat prin cucerirea de către Germania hitleristă a Olandei, Belgiei și Franței. Iar după aceea, Iugoslavia și Grecia...

Acesta a fost prologul. Aburul victoriei îi ametea pe agresori. Arhivele secrete germane ca și procesul de la Nürnberg au adus dovezi incontestabile că Berlinul avea predătit un adevărat plan de dominație mondială, bazat pe odioasa «nouă ordine».

Sfârșitul a fost — spre marea fericire a omenirii — altul. Dar el n-a venit de la sine. Au fost anii celei mai încordate lupte — pe front sau în adâncurile ilegalității — împotriva fascismului. Ani în care și-au sacrificat viața milioane de oameni.

Fotografiile din aceste pagini prezintă imagini ale unor momente semnificative din ultimul an al marii înclăstări mondiale. În 1944 războiul a început să se ducă chiar pe teritoriul Germaniei hitleriste. Comunicatele despre «scurtarea dinainte stabilită a liniei frontului» deveniseră un fenomen obișnuit. În 1943 armata hitleristă ocupa încă o zonă întinsă din U.R.S.S. — Kursk, Harkov, Rostov. În 1944, puternicele ofensive ale armatei sovietice au dat lovitură zdrobitoare cotropitorilor și i-au alungat de pe cea mai mare parte a teritoriului Uniunii Sovietice. Frontul trecea de-a lungul frontierei Prusiei Orientale, pe Vistula și pe linia Iași-Chișinău, în sud.

Anul 1944 este, de asemeni, anul unei alte uriașe operațiuni militare — debarcarea armatelor anglo-americane în Normandia. «Linia fortificată care se întinde de la Narvik pînă în Pirinei este inexpugnabilă» — se lăuda la începutul lui 1944 oficiosul hitlerist «Volkischer Beobachter». Dar operațiunea din Normandia s-a desfășurat — în pofida unor pierderi grele — cu un deplin succes, punând bazele unui nou cap de pod extins în Europa occidentală. Armatele statelor coaliției antihitleriste păseau unele în întipinarea altora, răzbind ultimele poziții ale apărării hitleriste.

Anul 1944 a fost și anul unor viguroase acțiuni armate ale popoarelor Europei subjugate. Popoarele s-au ridicat la luptă împotriva ocupanților.

Insurecția națională antifascistă de la 23 August, organizată și condusă de Partidul Comunist Român, a constituit un moment de cotitură istorică în viața poporului nostru. Efectele ei s-au resimțit și asupra desfășurării generale a războiului sub raport militar, economic, politic și moral. Totalul pierderilor Wehrmachtului în luptele duse în acele zile de august cu armata și formațiunile patriotice reprezintă aproximativ 6 divizii. Întreaga armată română — efective însumînd peste 500 de mii de militari — a participat la luptele împotriva hitleriștilor. Pînă la 31 august forțele insurecționale române au eliberat Muntenia, Dobrogea, Oltenia, Banatul, partea de sud a Transilvaniei și a Crișanei.

Astfel, prin istoricul act din august, România și-a adus contribuția la prăbușirea frontului hitlerist în Balcani și la scurtarea războiului în ansamblul său. «Importanța ieșirii României din Axă — scria în acele zile Pravda — depășește cadrul României. Presa străină are dreptate să spună că aceasta înseamnă prăbușirea întregului sistem de apărare german din Balcani».

Întorcînd armele împotriva hitlerismului, România și-a adus, prin lupte crîncene, alături de ostașii sovietici, contribuția la victoria asupra fascismului.

La 19 august s-a răscolat Parisul. În august avusese loc revolta Varșoviei, la 9 septembrie insurecția s-a declanșat la Sofia etc. Imperiul hitlerist, «Reichul de 1000 de ani», clădit pe crimă și silnicie, se năruia. Lupta începea să se ducă într-un cerc care se strîngea tot mai mult.

La 20 iulie avusese loc atentatul împotriva lui Hitler. Deși nereușit, înecat într-o baie de sînge, el a avut o semnificație aparte: pînă și instrumentele cu care a început și a dus războiul — generalii, virfurile armatelor de agresiune — se deziceau de stăpînul lor. Era începutul sfîrșitului.

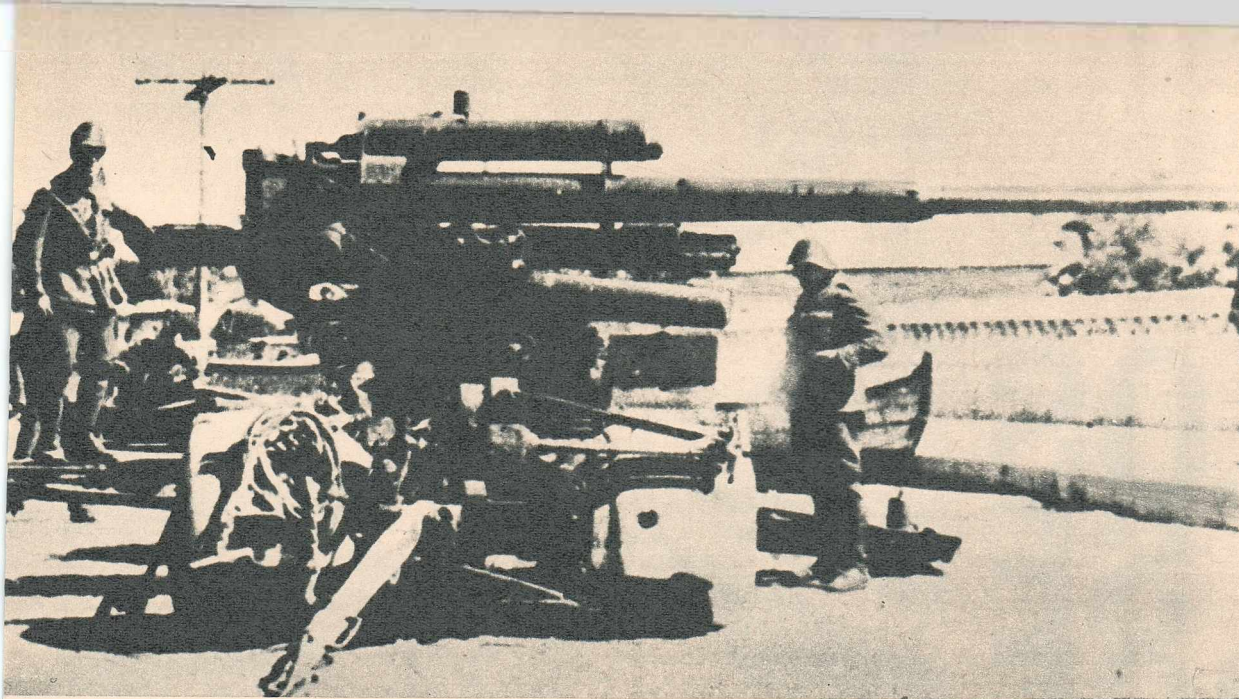
Cronica acestor zile, cronică anulului 1944, se scrie de asemeni departe, la mii de kilometri, pe întîinderile incomensurabile ale Pacificului. Prin lupte grele, agresorii japonezi erau înfrinți și alungați, insulă după insulă, regiune după regiune.

La ce mai sperau Hitler și acoliții săi? Unul din documentele secrete datînd din acea perioadă — o circulară adresată gauleiterilor și comandanților militari naștiți — dădea următoarea soluție: «Întrucît luptele de pe multe zone ale frontului se dau pe teritoriul german, orașele și satele germane aflîndu-se în zona acțiunilor militare, Führerul a ordonat fanatizarea luptelor pe care le ducem».

Firește, această «rețetă» însemnînd trimiterea la moarte cu sînge rece a poporului german vlăguit de război nu a putut duce decît la grăbirea epilogului.

Sergiu VERONA

1

În față — Roma. Un drum foarte lung, presărat de mari obstacole — Monte Casino sau linia Gustav. Ultimele lupte, și orașul va cădea. La mai bine de un an după căderea fascismului.

2

Încăperea în care a avut loc atentatul de la 20 iulie împotriva lui Hitler. Dictatorul a scăpat. Formal. În mai puțin de un an însă cadavrul său, ars, va fi găsit în fața Căminului Reichului.

3

Luptind eroic, unități armate române și forțe patriotice au înfrânt rezistența trupelor hitleriste, în încercarea disperată a acestora de a păstra România sub jugul lor.

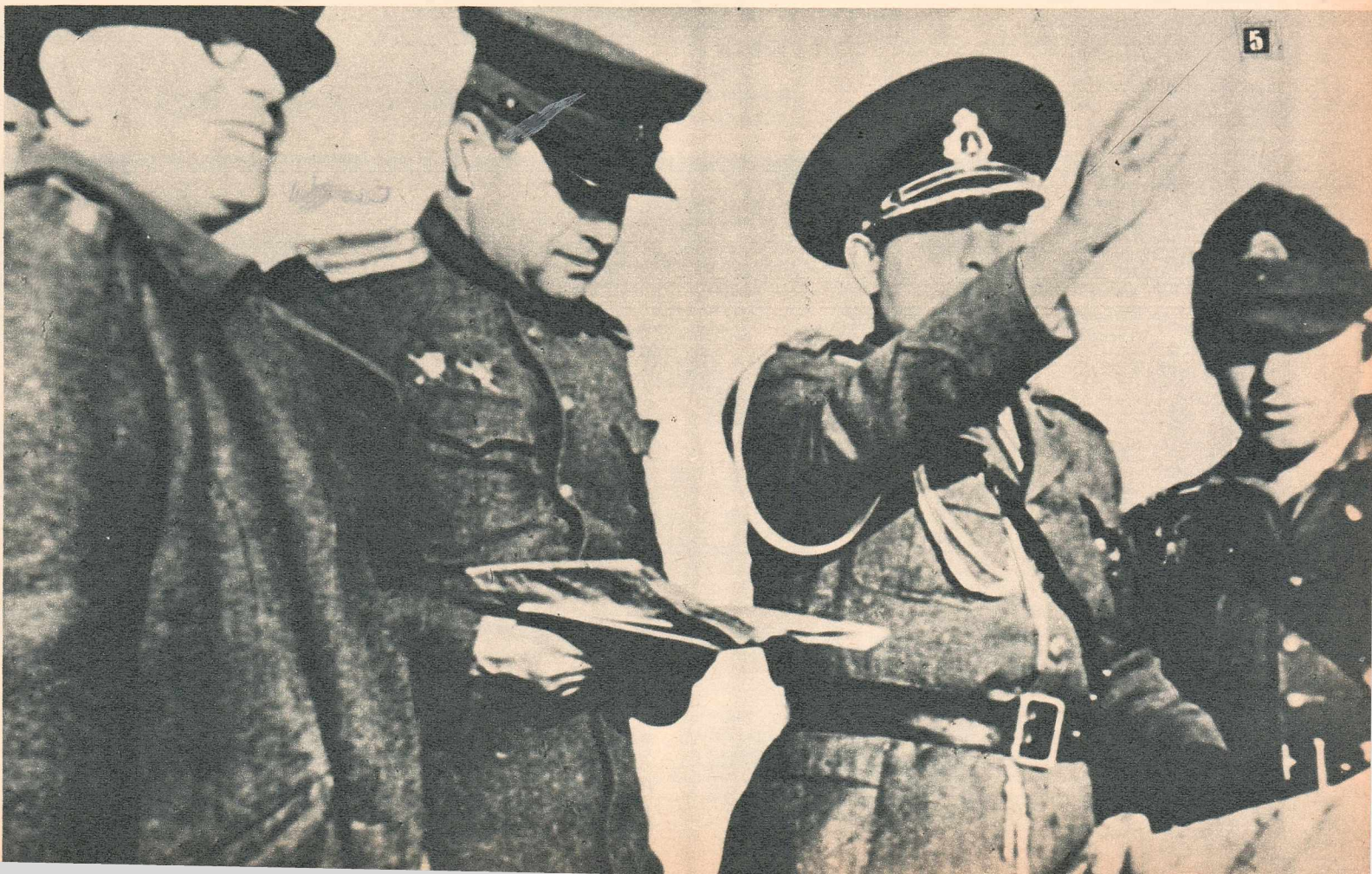
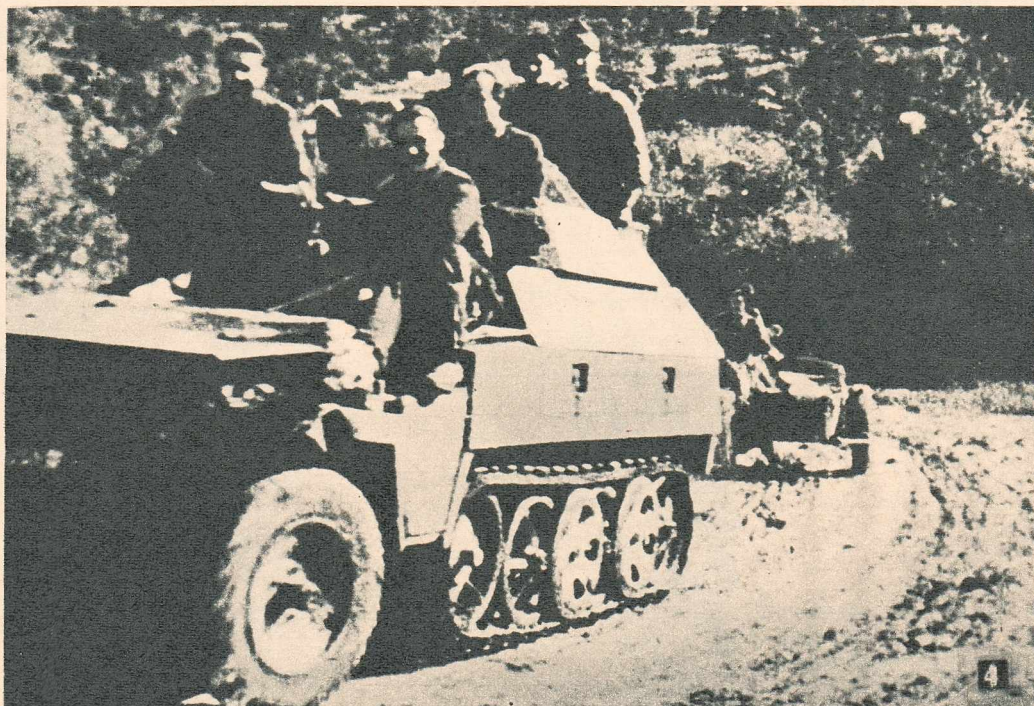
4

Unități române în lupta pentru eliberarea Transilvaniei.

5

În luptele desfășurate umăr la umăr de armatele române și sovietice pentru eliberarea întregului teritoriu al țării noastre (fotografia înfățișează un astfel de moment în timpul luptelor din Transilvania), pentru eliberarea Ungariei și Cehoslovaciei, s-a făurit și s-a cimentat frăția de sânge dintre ostașii români și sovietici.

(Continuare în pag. 29)

UN FIR FABULOS SE TOARCE LA OLTENITA

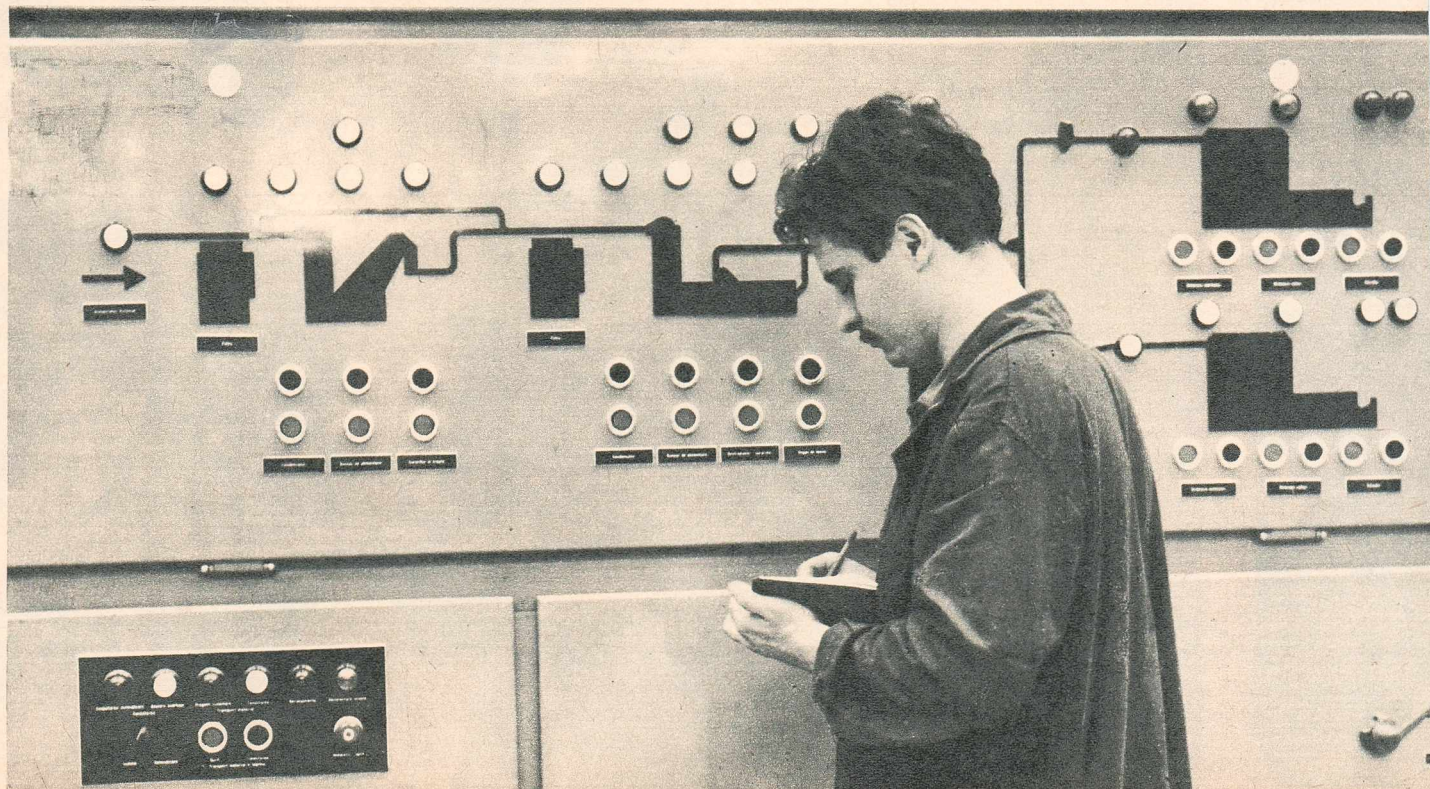
de Mihai HETCO

Fotografii de Eugen IAROVICI

▶ Mașinile
de înaltă
tehnicitate,
secțiile spațioase,
într-un cuvânt,
condițiile optime
de muncă
concură
într-un mod
hotărîtor
la bunul mers
al producției.

▶ Dintr-o
ochire
se vede
pe acest
tablou
care este
situația
în întreaga
secție.

▶ Ceea ce
frapază
în secția
de card
este absența
muncitorilor.
Explicația:
înaltul grad
de automatizare
a acestor
mașini.

În imediată apropiere a Olteniței, la doi pași de Argeșul străjuit de copaci înalți, ale căror coroane au și început să capete fastuozitate și acea culoare crudă, verde, ce anunță soseala iminentă a anotimpului cald, un grup de construcții masive domină peisajul plat, de cimpie. S-ar putea crede că într-un asemenea perimetru în care orice detaliu mai proeminent, proiectat pe linia orizontului, apare de dimensiuni incredibile, construcția cu pricina se încadrează în aceeași suită de iluzii optice ce conferă unei simple cumpene de fîntînă înălțime înzecită iar locuinței celei mai modeste, contururi de cetățuie. De data aceasta impresia de forță și masivitate se confirmă la fața locului, și nu-i de mirare. Fiindcă grupul de clădiri, întins pe o suprafață de 12 hectare, adăpostește cea mai mare filatură din țară, întreprindere ce prelucrează în cele trei secții ale sale bumbac, poliester și celofibră.

Construcția filaturii din Oltenița a început în anul 1968, pentru ca la sfîrșitul aceluiași an prima secție dată în exploatare, filatura de bumbac, să și producă. Cadența construcțiilor a fost din ce în ce mai rapidă, încît în 1969 se obțineau deja circa 2 500 tone fire de bumbac (capacitatea proiectată a acestei secții este de 3 600 tone), iar la 25 martie a.c. au fost date în exploatare și celelalte două secții ale filaturii, cele care produc fire din poliester și celofibră. Să adăugăm că termenul de dare în funcțiune a întregii filaturi a fost devansat cu 90 de zile și vom avea sintetizat efortul susținut, de mare eficiență, depus de constructori. Startul bun luat de întreprinderea din Oltenița se confirmă și prin faptul că încă în 1971 toate secțiile vor trebui să lucreze cu întreaga capacitate, obținîndu-se circa 7 400 tone fire. De aici, de pe malurile Dunării, un fir gigantic se va toarce neînterupt, un fir de mare finețe și cu calități nebănuite, care în țesătorii (în special în cea de la Giurgiu, aflată deja în construcție) se va metamorfoza în milioane și milioane de cămăși, tricotaje, bluze etc. Un fir gigantic, fără îndoială, dacă precizăm că într-un singur minut în cele-trei filaturi se

realizează un milion de kilometri de asemenea fire! — Ar mai fi de adăugat — ne spune ing. Augustin Rațiu, șeful serviciului lansare și urmărire — că producția filaturii noastre reprezintă circa 14,5 la sută din producția de fire a țării, că vechile sau mai noile centre textile, cum ar fi Arad, Codlea, Botoșani, Brașov, Găești, au și început să primească de la noi mari cantități de fire. Și, fără îndoială, nu puțini sînt cei care la ora actuală au îmbrăcat diverse tricotaje al căror «act de naștere» a fost semnat aici, la Oltenița.

Filatura din orașelul de pe malul Dunării este în același timp cea mai modern utilată unitate de acest gen din țară. Parcurgerea diverselor secții te convinge de acest adevăr: săli perfect etanșe, în care iarna, vara, temperatura și umiditatea aerului sînt menținute la același nivel. Un «microclimat» care asigură nu numai condiții de lucru optime, dar care concură, și încă în mod hotărîtor, la obținerea unor producții de fire de o calitate ireproșabilă.

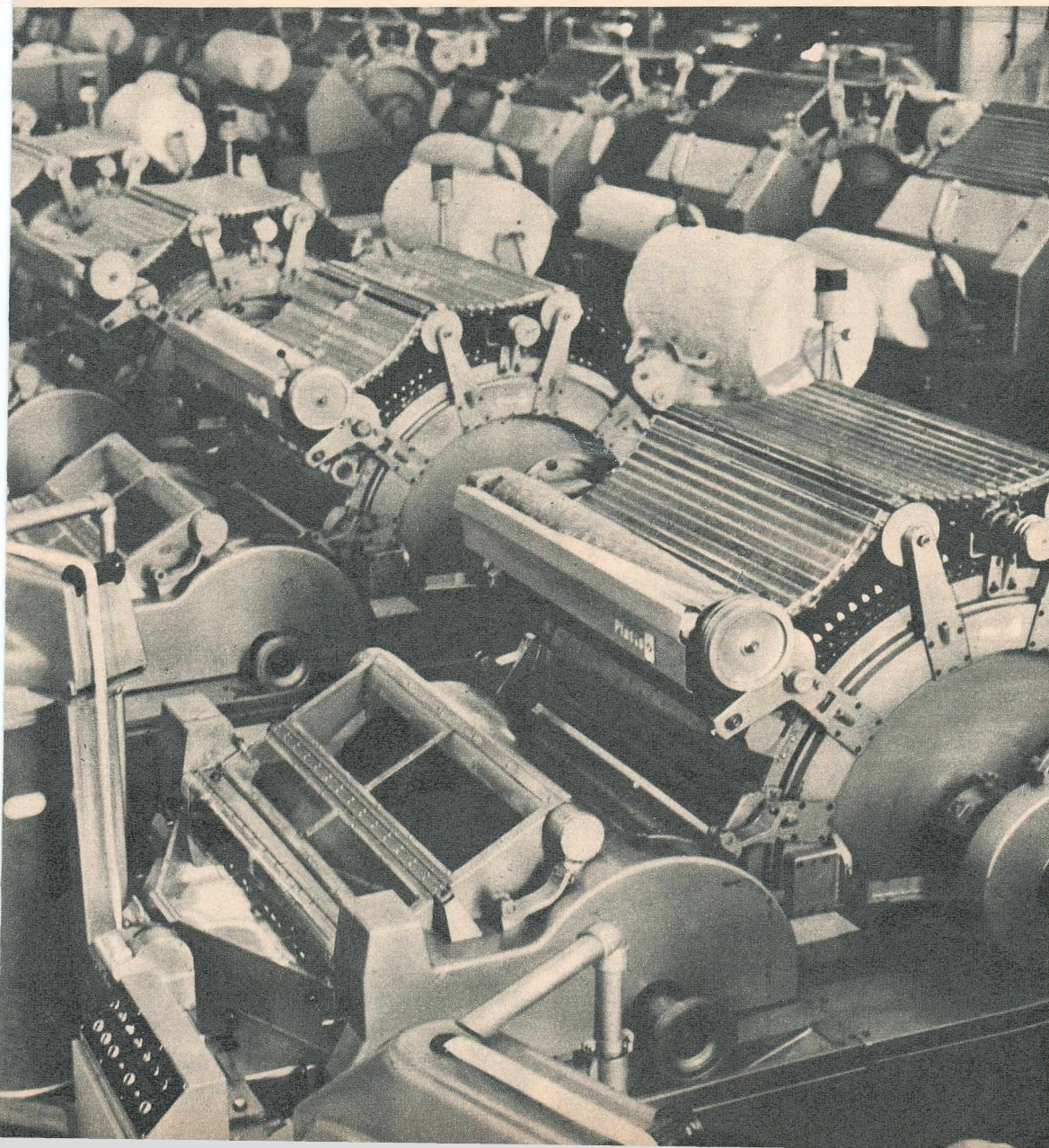
Am urmărit metamorfoza accelerată a baloturilor de bumbac. Cuburile albe aleargă pe benzi transportoare, ajung la curățitoarele în trepte care le absorb transformîndu-le în suluri imaculate. Cardele, apoi laminoarele despart rîul acesta neînterupt de vată în infiniți afluenți care, o dată trecuți prin mașinile de pieptănat, prin flaiere și ringuri, capătă forma și tăria firului îndelung prelucrat. Dar imaginea tradițională a filaturii este legată de urmărirea concentrată, de către muncitoare, a curgerii firului, de intervenția promptă a mîinii lor în momentul în care firul cu pricina se rupe. Cîteva secunde doar, cîteva secunde în care acționează mîini de o dexteritate ce ține aproape de prestidigitatie, și firul își continuă curgerea. În acele clipe stă o bună parte din mîndria și prestigiul unei filatoare. Mai ales că mașinile cu care a fost dotată întreprinderea din Oltenița sînt mult mai rapide decît cele din filaturile «clasice». Cîteva secunde care comportă luni, ani de continuă perfecționare în meserie, de cunoaștere a tuturor subtilităților ei. Într-o filatură, marea majoritate a celor ce participă efectiv la procesul de producție

sînt femei. Nici filatura din Oltenița nu face excepție în această privință. Peste 2 000 de tinere supraveghează mașini de mare randament, intervenind cu promptitudine și competență ori de cîte ori este nevoie. S-ar putea emite întrebarea dacă tinerețea acestor fete (media de vîrstă este de 19 ani), tinerețea întreprinderii amplasate într-un orașel lipsit complet de tradiție în materie de industrie textilă nu reprezintă un impediment în bunul mers al producției. Răspunsul l-am avut, după cum spuneam, urmărind rapiditatea și precizia mîinilor muncitoarelor filatoare și mi-a fost apoi confirmat de inginerul Augustin Rațiu și de alți tehnicieni din întreprindere. Marea majoritate a muncitoarelor din filatură sînt originare din orașul Oltenița sau din comunele apropiate, Chirnogi, Budești, Curcani sau Ulmeni. Fete cărora noul și importantul obiectiv industrial le-a dat posibilitatea să se califice într-o meserie frumoasă, susceptibilă oricînd perfecționării. Traectoria destinului acestor fete se confundă de fapt cu traectoria atîtor altele destine umane influențate în mod hotărîtor de apariția dinamică și tonică a industriei în perimetre pînă atunci sortite parcă vegetării. Sute dintre aceste fete de la țară au urmat cursuri de calificare la Arad și București, alte sute au deprins meseria la locul de muncă.

— Începutul a fost dificil, fără îndoială — ne mărturisește maestrul Ion Druc. Lipsea acea disciplină, mai bine-zis, cea de deprindere de a lucra conștiincios, de a urma și respecta experiența celor rodați în meserie. Timpul însă și-a spus cuvîntul. S-a format o opinie de masă în rîndul filatoarelor, munca de înaltă calificare a cîștigat tot mai mare prestigiu. Un puternic spirit de emulație s-a născut în rîndul acestor tinere muncitoare. Gîndiți-vă: fete de aceeași vîrstă, una brigadieră, cunoscînd la perfecție meseria, cealaltă, de-abia deprinzînd denumirea mașinilor. Este firesc deci ca la cea din urmă să se trezească ambiția de a ajunge la o cunoaștere similară a meseriei. Din această competiție cîștigă atît fetele cît și producția.

Ca să se ajungă la o asemenea efervescentă a fost nevoie de experiența, vitalitatea și spiritul de pionierat al unor oameni veniți din centre cu o puternică industrie textilă, a fost nevoie, ca în atîtea alte cazuri, de acea «ploaie» de energie care să fertilizeze un perimetru geografic ce se vădea pînă de curînd arid tehnicii. Maistrul Ion Druc, de care aminteam înainte, a venit aici, cu familia, de la Iași. Inginerii Augustin și Mariana Rațiu, soț și soție, au lucrat înainte la filatura din Botoșani. O serie de alți maiștri și ingineri s-au transferat de la întreprinderi similare din Cluj, Arad, Tg. Mureș. Toți au sosit în Oltenița aducînd prețiosul bagaj al unei experiențe în producție de ani de zile, investiți cu prestigiul înaltei competențe și hotărîți a crea și aici cadre tehnice corespunzătoare. Această infuzie de inteligență umană, vie, a fost însoțită de o altă, la fel de importantă, materializată în mașinile de înaltă productivitate produse în mare parte la Cluj și Tg. Mureș. Au existat, cu alte cuvinte, premisele ca noua întreprindere să debuteze sub cele mai favorabile auspicii.

Proiectarea Olteniței pe o nouă dimensiune — cea de centru important al industriei ușoare românești — dă orașului mai multă armonie, mai mult echilibru. Oltenița exista pînă de curînd, din punct de vedere industrial, numai datorită șantierului naval. Filatura, cu cei aproximativ 3 000 salariați cît va număra în final, îi va diversifica într-un mod salutar activitatea și existența cotidiană. Se simte deja ritmul accelerat, imprimat de marea întreprindere orașului și locuitorilor săi. Ritm capabil să modifice profund caractere și mentalități. La flaiere am cunoscut-o pe Florica Negrea, de fel din Oltenița. Lucrează la bobine. S-a calificat la locul de producție și într-un timp foarte scurt a reușit să-și însușească bine meseria, fiind cotate printre cele mai destoinice muncitoare din secție. Înainte de a se construi filatura stătea pe acasă, își aștepta bărbatul să se întoarcă de la serviciu. Construirea filaturii, posibilitatea însușirii unei profesii, a captivat-o și pe ea. Nu i-a fost ușor. N-avea idee ce înseamnă disciplina de producție, ba mai mult, după cum ne mărturisește, mașinile cu vîietul lor continuu o speriau. Nu se prea vedea ea, femeie tînără, care în viața ei nu intrase într-o fabrică, manevrînd și obligînd cît și cum să producă asemenea mașini. A avut însă profesori competenți și pasionați, maiștri și brigadieri călți la școala producției, iar fricii și dezorientării

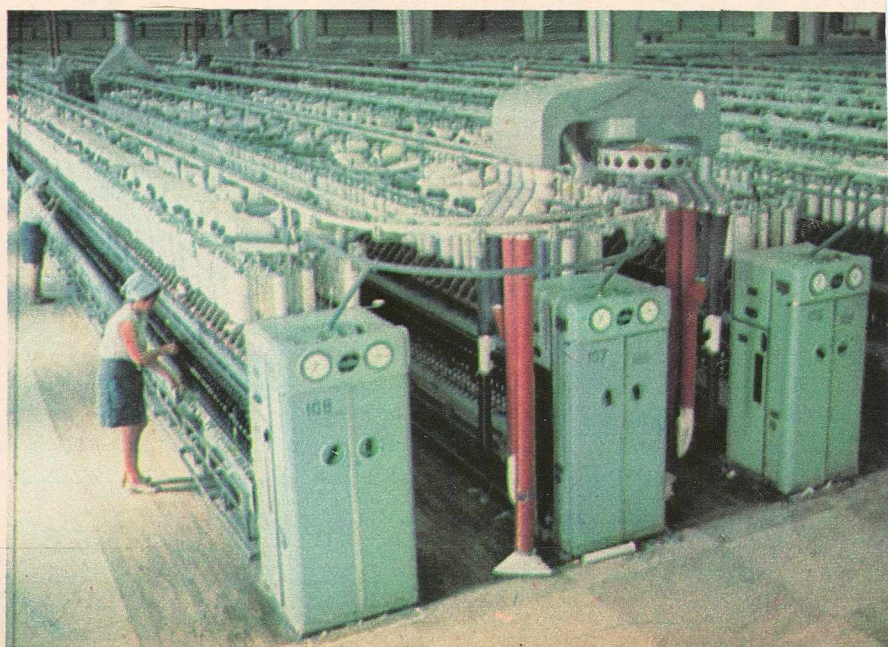
UN FIR FABULOS SE TOARCE LA OLTENITA

le-au luat locul siguranța și precizia în execuție. Exemplele s-ar putea negreși în mulți, toate demonstrând cât se poate de convingător oportunitatea amplasării în această zonă a celei mai mari și mai moderne filaturi din țară. În oraș se simte acut schimbarea, ceva din lentă și anonimă scurgere a clipelor în amieze toride, cu străzi pustii, bînuite cînd și cînd de adieri de vînt ce ridică nori de praf s-a pierdut iremediabil. Macarale, altele decît cele din port și șantierul naval, ridică pentru noii orășeni bloc după bloc, cămine și creșe. Dar, încă o dată, mai spectaculoase, înfinit mai profunde mi se par schimbările survenite în mentalitatea oamenilor.

La flaiere
drumul firului de bumbac
de poliester sau celofibră
se apropie de sfîrșit.
În această fază
a metamorfozei sale
el se prezintă
ca un produs semitor,
pe care ringurile
îl vor finisa.

Brigadiera Florica Dan
are oricînd ceva de împărtășit
din experiența sa.

Secția ringuri,
secție de bază a filaturii.
Mașinile ultramoderne de aici
impun o continuă perfecționare
a meseriei de filatoare
(dreapta, jos).

MOBILA

Pe măsură ce crește gradul de cultură și civilizație al poporului nostru, pe măsură ce sporesc cerințele noastre pentru confort și frumos, locuința în care trăim capătă un rol din ce în ce mai însemnat.

Revenind acasă după o zi de muncă, vrem să ne bucurăm de căldura unui interior plăcut — practic, frumos și modern amenajat — în care bunul-gust să te întâmpine la tot pasul. În această ordine de idei, firește că fiecare lucrușor — bibelou sau glastră de flori — își are însemnătatea sa, dar esențialul rămâne MOBILA. Ce fel de mobilă avem în casă, în ce măsură răspunde ea cerințelor de practic, funcțional, estetic, modern? Ce fel de sufragerie ne alegem, ce dormitor ar fi mai potrivit locuinței noastre, cum ne aranjăm o cameră de zi sau pentru copii? Industria noastră de mobilă încearcă să dea răs-

estetică
modernă
*
MOBILĂ
elegantă

punsuri potrivite la asemenea întrebări.

Cercetați, pentru convingere, expozițiile de mobilă din:

- strada Doamnei nr. 18;
- strada Lipscani nr. 102;
- strada Rocilor nr. 12-16.

Veți găsi în aceste magazine mobilă ireproșabilă din toate punctele de vedere, realizată de I.P.L.M.

ÎNTRERINDERE PENTRU PRODUSE DE LEMN ȘI MOBILĂ în unitățile sale din:

- șoseaua Alexandriei nr. 42;
- strada Teiuș nr. 12;
- strada Rocilor nr. 12-16.

MOMENT MUZICAL

1	5	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2			A		O	L	O		E	N
3			T			A		R	A	I
4			B				C	A	L	M
5			T	I		A	E	D		A
6	A	R	A		U	T		I	A	
7		O		C	R	E	M	O	N	A
8	A	M	O	R		N	I		I	L
9	C	A	L		E	E	C	I	M	E
10	E	H	E	S	C	U			A	N

ORIZONTAL: 1) Celebră familie de constructori de viori din Cremona, din secolul XVII. 2) Modulație... artistică — În menue! 3) Personaj comic din opera «O noapte furtunoasă» de Paul Constantinescu — Nu-s buni de loc. 4) Trec prin comună — Lento (fig.). 5) Din concertino! — Cântăreț și poet în Grecia antică. 6) A lucra ogorul — Vechiul do — Servește! 7) Oraș italian, patria celor mai vestiți constructori de viori ai lumii. 8) Sentiment etern omenesc, nesfârșită sursă de inspirație pentru compozitori — La pianină! — ...și la xilofon! 9) Suport pentru strunele viorii — A zecea parte. 10) Cel mai mare muzician român — Virtuoz al naiului.

VERTICAL: 1) Mîngîiată de arcuș... prinde viață — Înțeapă mai tare... ca ironia. 2) Trei note într-o vocaliză — Compozitor român, a compus «Două

viori». 3) Recital neterminat! — Dans popular spaniol. 4) Altă celebră familie de constructori de viori din Cremona (secolele XVI-XVII) — Crom. 5) Prima notă muzicală — Udrea Rădulescu — Zece! 6) Refren în cîntecele noastre populare — Cunoscut lăcăș de cultură din București, sub cupola cărui au cîntat muzicieni de reputație mondială. 7) Începe vocaliza! — Pune întrebarea — Una din incintele pentru concerte ale sălii Palatului (masc.). 8) Mijloc modern de popularizare a creațiilor muzicale de pretutindeni — Umple pipa! 9) E sigur că-i adevărat — A insuflați... 10) Cînd muzica e înălțătoare, este adînc răscolită și ea — Talent ... fără cap și fără coadă !...

N. GABRIELESCU

Dezlegarea jocului «ÎN JURUL BALONULUI ROTUND», apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) PREDECESORI. 2) MATUSA — TRAS. 3) TACTICA — UT. 4) CINE — MOTIVE. 5) ROS — MATELOT. 6) ON — VOCI — II. 7) IAD — BAGHETE. 8) TL — TINAR — OC. 9) O — BOLI — APAR. 10) ROATA — ONORA. 11) IASI — EXAMEN.

cronică satirică

de Teodor MAZILU

O FIGURĂ PITOREASCĂ

X e un individ care știe să se răsfețe. E foarte încîntat de această situație și n-ar schimba-o pentru nimic în lume.

— Viața trebuie să fie o joacă...
Și într-adevăr pentru X viața e o joacă, un șir nesfârșit de aventuri, distracții și vacanțe. Tot timpul pune la cale cîte o aventură erotică sau o vacanță într-un loc cît mai pitoresc cu putință, depistat de el după lungi cercetări. Știe o mulțime de jocuri de societate — a devenit în această privință un fel de expert. Dacă vrei să te distrezi bine, neapărat trebuie să-i ceri o consultație. De cînd și-a cumpărat automobil, activitatea lui X a luat amploare. Mărturisește cu mindrie că unui bărbat care are automobil nu-i mai trebuie nimic... Dacă mai are și conversație, a lui e lumea...

— Ca să reușești în viață trebuie să fii un tip...

Și X a reușit să devină un tip, o figură pitorească, o figură originală, un om cu o mie de relații și cu o mie de anecdote la îndemînă...

X știe că succesul lui vine din faptul că e o figură pitorească, de aceea se îngrijește de asta, se aprovizionează cu glume și idei de distracție, îi e teamă să nu rămînă în urmă, să nu-i facă concurență o figură și mai pitorească. X e foarte sever cu alte figuri pitorești, devine aproape moralist, frica de concurență se transformă în principii etice.

El vrea să fie un «tip trîsnit, singurul tip trîsnit», și atunci e foarte atent, e convins că dacă ar apărea încă mulți asemenea «tipi» s-ar devaloriza, n-ar mai avea nici un haz...

E foarte atent să nu-și piardă hazul, cum sînt alții atenți să nu-și piardă părul... Pentru X hazul nu este o glumă... Pentru X hazul este o chestie de viață și de moarte... Hazul aduce succese în societate, îi dă iluzia tineretii și a puterii. De aceea, înainte de a lansa o glumă o experimentează acasă, în fața oglinzii, vrea să fie sigur de succes.

Chiar și «trăsnăile» a început să le calculeze... Nu mai e atît de tînăr încît să le facă spontan... Așa că le pregătește cu grijă, să se ducă vestea în tîrg, dar își ia și măsuri de prevedere...

E foarte încîntat de fama lui de «bărbat teribil» și-i e frică să n-o piardă... De aceea, deși reumatismele îi dau tîrcoale, el merge înainte, șontic-șontic, dar merge...

Sărmană figură pitorească... Numai el știe cîte eforturi face ca să mai stoarcă un zîmbet sau o privire plină de admirație...

De la o vreme a devenit însă mai modest. Se mulțumește și c-un zîmbet fals...

literare

de G. DIMISIANU

CONSTANȚA BUZEA

AGONICE

De la o carte la alta, poezia Constanței Buzea înregistrează o consecvență accentuată a viziunii dramatice, părăsind cu totul notele jubilatice și atitudinea des-tins-contemplativă a începuturilor (debutul în 1963, cu volumul *De pe pămînt*). Lirismul său actual este grav și neliniștit, marcat de efectul unor experiențe traumatizante și exprimînd biografia interioară a unui suflet lezat în aspirația sa profundă către un ideal de așezare rațională și deplin armonioasă a lucrurilor. Instinctele, impulsurile oarbe, veș-nica febră a celui «Trăitor într-o morișcă» distrug echilibrul fertil dictat de rațiune, instaurînd un regim al arbitrarului și dezordinii, pe care poeta îl deplînge. Ea își trăiește condiția de femeie, resimțînd amenințarea acestui a-sediu al forțelor dezagregante și vede în bărbat pe unul dintre agenții acestei forțe, un factor de instigare la stricarea liniștii fecunde... «Singur ca un leu, pe tine însuși/ te expui unui dezechilibru,/ Morții prin vedere te expui//. Dar noi sîntem neîncrezătorii./ Tu de-un secol ești întăritat,/ Toate enervările pe tine/ Dinspre începutul lui te-anunță/ Dorm, dormim desigur în tăcere,/ Nereduși de nimeni la tăcere,/ Dar dresați de liniștea din noi// Dincolo de tine este totul,/ Fără a mai fi și pentru noi/ Dincolo de tine nu e totul/ Spunem poate mai îngîndurați./ Tu te temi de cosmicul tangaj,/ Noi ne chinuim în dulci mistere...» (Adorare). Sub semnul acestei dramatice relații e toată poezia erotică și de celebrare a vocației materne din volum, poezie de suferință și jertfă trimițînd la simboluri biblice. Iată unul dintre cele mai puternice și expresive poeme: «Ego, fiul cuiului însîngerat,/ Ego, niciodată nu te pot înstrăina./ Sînt femeia care naște într-una cuie,/ Fii și fiice ale cuiului însîngerat./ Sînt atît de singură în univers/ Prin păcatul cuiului însîngerat./ Și nemîngîiată stau cu dreapta smulsă,/ Gol mi-e umărul cu care am blestemat...» (Golgota).

Pornită din asemenea zone, poezia Constanței Buzea nu decade totuși, niciodată, în note minor-intimiste. Confesia e în-nobilată prin înălțarea la *idee*, sporită în ecouri prin fervoarea și intensitatea trăirilor, emoția directă e convertită în act mediativ. Tonalitatea înalt elegiacă a poemelor își află o tulburătoare expresie în aceste stranii acorduri eminesciene: «Firea poate se dezmințe, poate vina ta o poartă/ O-ntimplare din alți secolii și pe care au săvîrșit-o/ Zîmbetul și mintea arsă murmurînd secret, iubito,/ Pe cînd cerul prevăzuse că-ți va da și ție soartă// Iată clipa tulburată, care n-a venit la timp,/ Nici cu chipul, nici cu corpul, ci cu duhul ei de mască./ Ce-i lipsea sau ce-i lipsește, fricii tale să renască?/ Eu definitiv și galben ochii de la tine-mi plimb».

Fără îndoială că poezia Constanței Buzea e una din manifestările cele mai evoluat și mai personale ale liricii de astăzi.

MUZEUL

AMANIAN

Fotografie de S. STEINER

Într-una din trecutele seri ale acestei primăveri am fost invitați pentru un ceas de desfătare artistică în încăperile Muzeului «Theodor Aman». O formație de foarte tineri instrumentiști — aparținând Liceului de muzică nr. 1 — ne-a oferit o audiție de muzică de cameră, reluând astfel vechea tradiție a acestei case în care, încă din timpul vieții lui Aman, se întâlneau spiritele alese, se făcea muzică, se discuta aprins despre artă.

Fotoreporterul nostru s-a întors de la această serată purtând în aparat imaginea alăturată, care vă amintește, poate, de atmosfera tabloului lui Aman intitulat «Atelierul mare al artistului».

E bine de știut că asemenea seri au loc nu numai în acest muzeu, ci ele au intrat asemeni unor meritorii deprinderi artistice, și în activitatea altor lăcașe de cultură, precum Muzeul de artă al Republicii Socialiste România sau Muzeul Zambaccian.

În întreaga țară, campania agricolă de primăvară se desfășoară într-un ritm intens. Toți specialiștii, toți lucrătorii agricoli, toate cadrele de conducere ale I.A.S., C.A.P. și consiliilor populare sînt antrenate în această importantă acțiune de interes național. În acest an, operațiunea capătă o importanță deosebită, deoarece ploile căzute în săptămîna trecută au întîrziat executarea lucrărilor agricole de primăvară. Totuși, în ciuda vremii capricioase, folosindu-se la maximum timpul și mijloacele tehnice disponibile, s-a reușit să se însămînteze pînă la data de 18 aprilie a.c. 217 011 ha pe loturile I.A.S. și 1 304 995 ha la C.A.P. Realizările din acest an sînt mai mari cu 30 000 ha la I.A.S. și cu 273 000 la C.A.P., față de însămîntările din anul trecut la aceeași dată.

În județele Dolj, Teleorman, Brăila și Vrancea, însămîntatul sfeclei de zahăr este terminat, iar însămîntatul florii-soarelui s-a încheiat în județele Constanța, Vrancea, Bacău și Vaslui. Organizîndu-și mai bine munca, mecanizatorii și cooperatorii din cooperativele agricole ale județelor Constanța, Ilfov, Tulcea și Brăila

au efectuat însămîntări la porumb pentru boabe pe suprafețe întinse, ce depășesc zeci de mii de hectare. Deși au avut condiții asemănătoare, în județe ca Olt, Teleorman, Buzău și Mehedinți suprafețele însămîntate sînt încă foarte mici.

Trebuie amintită ca o realizare importantă încheierea semănatului și a plantatului legumelor din etapa I și începutul însămîntatului și plantatului legumelor din etapa a II-a (tomate de vară, fasole păstăi, ardei etc.). Județele Tulcea și Buzău au realizat peste 88% din planul de însămîntare a legumelor din etapa întii și a doua.

Totodată, paralel cu însămîntările se desfășoară și lucrări de desecare, care sînt eliberate terenurile inundate de ploi.

Este necesar însă să se intensifice eforturile la maximum, să nu se piardă nici o zi, nici un ceas, pentru ca lucrările agricole restante din această primăvară să fie încheiate la timp fără a le prejudicia nivelul calitativ.

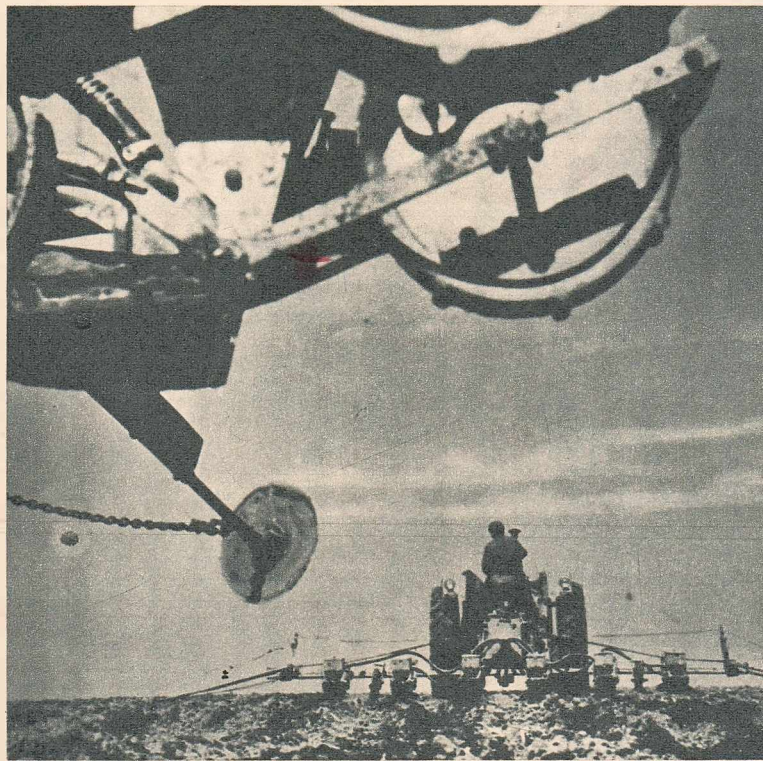
În paginile de față prezentăm cîteva imagini înregistrate de fotoreporteri noștri în aceste zile.

ÎN ACTUALITATE -

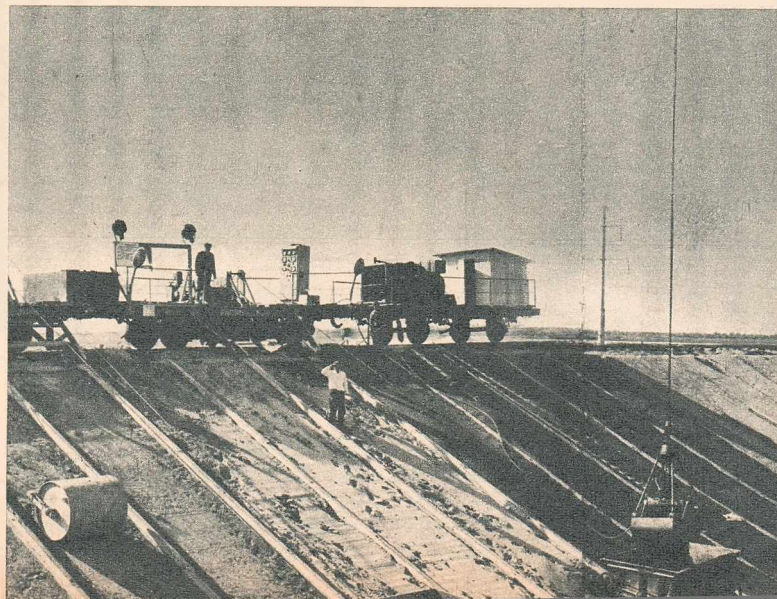
campania de primăvară

Deși apele au acoperit hectare întregi aducînd prejudicii campaniei de primăvară, s-au luat de îndată măsuri pentru îndepărtarea lor.

În primăvara aceasta, campania agricolă se desfășoară sub semnul prețioaselor indicații trasate de recenta Plenară a Comitetului Central al partidului. Deși timpul a fost adesea neprielnic, cooperatorii și mecanizatorii au reușit să-și intensifice eforturile și să însămînteze suprafețe importante de porumb.

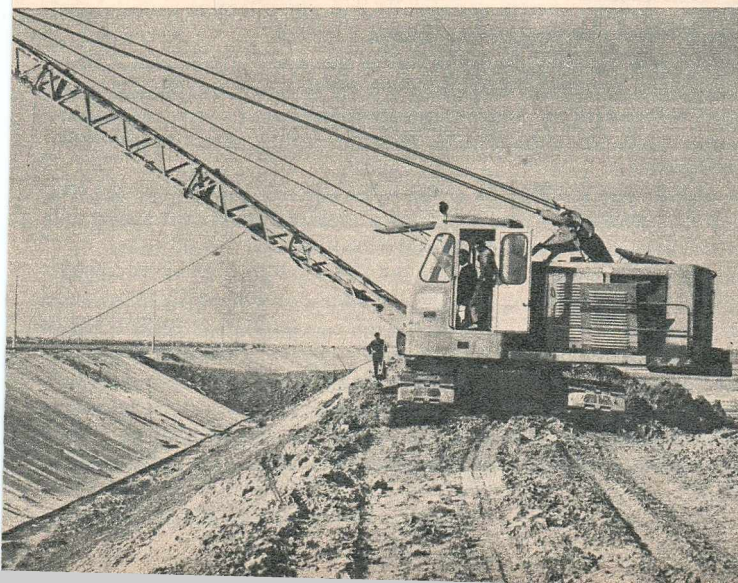

Pentru obținerea unor recolte îmbelșugate și sigure, dăunătorii semănăturilor de grâu și orz sînt combătuți cu mijloacele moderne cu care e dotată agricultura noastră socialistă.

Ploile abundente din săptămîna trecută au determinat o scădere a ritmului de muncă din actuala campanie. Hărnicia mecanizatorilor a reușit însă în zilele imediat următoare să invingă momentele critice.

Prind viață indicațiile recentei Plenare a partidului. Toate resursele de apă vor fi puse în valoare, udînd ogoarele țării.

Se pregătește un adevărat riu artificial, care va spori considerabil producția fiecărui hectar.

Dacă nu mă înșel, am mai avut ocazia, o dată sau de două ori, să ne plîngem de neplăcerile cauzate de o situație care profanilor ar putea să le pară privilegiată. E vorba de faptul că «Flacăra» este, de bine, de rău, singura revistă ilustrată cu caracter general din țara noastră. Nu vom contesta că o asemenea poziție determină și unele avantaje, dar în același timp ne obligă la abordarea cu regularitate a unei game extrem de largi de teme: economice, sociale, culturale, științifice, sportive, distractive etc., etc. Mai avînd și «avantajul» de a dispune de un spațiu restrîns în comparație cu reviste similare din străinătate, ne vedem în situația — pe care au sesizat-o, desigur, cei mai mulți dintre cititorii noștri — de a încerca, uneori cu mai mult succes, alteori cu mai puțin, să acomodăm, în raport cu ceea ce considerăm drept ordinea de prioritate a problemelor și în raport cu cerințele cele mai arzătoare ale actualității, variatele teme care ar trebui să-și găsească oglindirea în revistă. Din această pricină se întîmplă, uneori, ca anumite teme să fie tratate prea sumar, ca altele să lipsească prea multă vreme din revistă sau ca anumite tăieturi dureroase să fie făcute în texte ori (ceea ce ne supără și mai mult) în materialul fotografic.

N-am vrea să se creadă că am amintit aceste condiții pentru a găsi îngăduință din partea cititorilor noștri ori pentru a justifica global eventualele noastre slăbiciuni. Dimpotrivă. Analizarea lucidă a posibilităților trebuie să ne conducă la eliminarea necruțătoare a «apei de ploaie», la studierea și mai atentă a cerințelor cititorilor, la ancorarea și mai riguroasă în profilul specific (în special prin evitarea unor paralelisme inutile cu zările cotidiene).

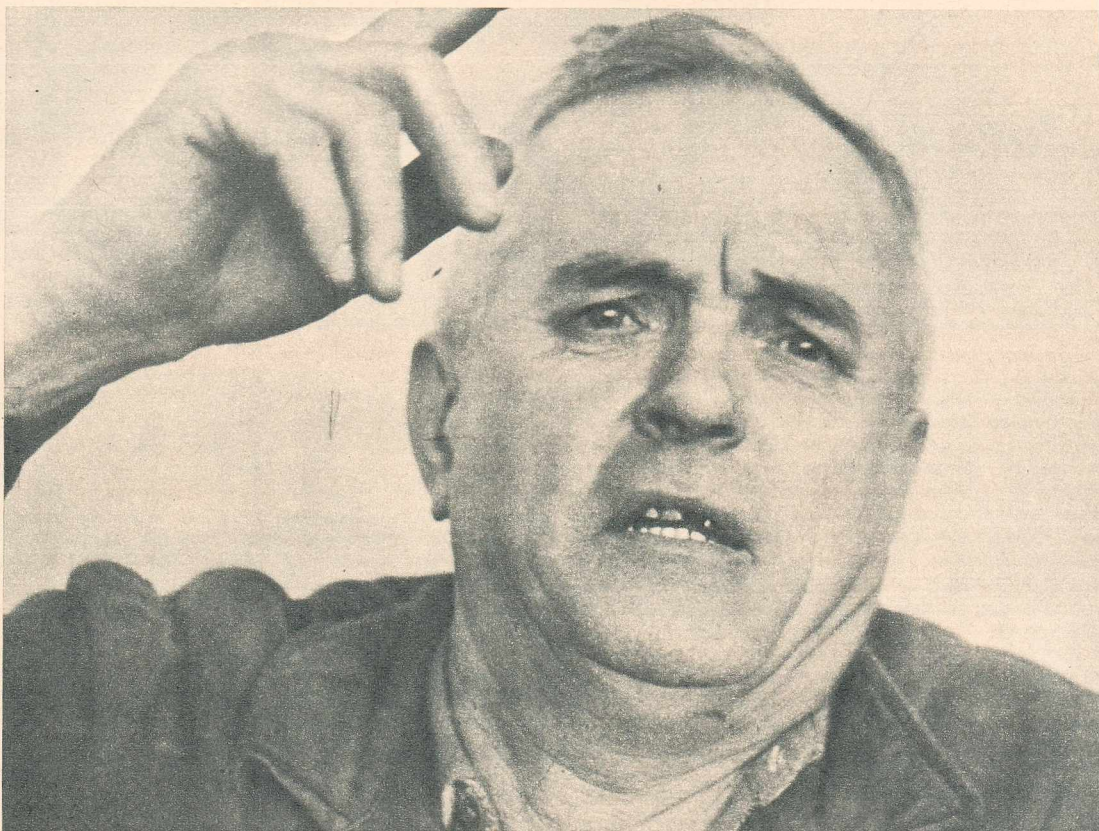
Am ținut să facem aceste precizări privind «bucătăria» revistei — de altfel, nu pentru prima dată — deoarece cititorii noștri, care sînt, după o formulă frumoasă și adevărată, «patronii» noștri, să știe nu numai ce facem, dar și pentru ce facem anumite lucruri. Sperăm, de pildă, că vom fi înțeleși și de cititorul N. Panait din Galați care, după ce remarcă «serioasa îmbunătățire» a paginilor de actualitate internațională, se plînge totuși că acordăm problemelor externe un spațiu prea redus. Considerăm că are dreptate, deși socoteala pe care o face nu e întru totul exactă; oglindirea realității de peste hotare nu se reduce la paginile de reportaj, de note și comentarii, ci cuprinde și multe pagini din rubricile de știință, cinema, varietăți, ba chiar și «Flacăra-album». Introducerea rubricii lunare «Fotopres» e încă un pas în efortul de cuprindere a vieții internaționale.

Extinzînd preocuparea pentru relațiile externe nu înseamnă însă, așa cum pare a ne pretinde cititorul R. Năișoru din Craiova, că putem să determinăm și structura importului. De altfel — fără supărare — avem impresia că cititorul craiovean nu e prea bine edificat asupra comerțului exterior. Nu e de loc adevărat că în timp ce exportăm tractoare importăm «fleacuri» (creioane, batiste etc.). N-a auzit tovarășul Năișoru de uzinele, instalațiile complexe, mașinile și utilajele, numeroasele materii prime pe care le-am achiziționat și le achiziționăm din străinătate? Desigur, importăm și bunuri de consum, și nu e nimic rău în asta. Și noi, la rîndul nostru, exportăm asemenea bunuri, iar fiindcă e vorba de «fleacuri», am putea aminti veniturile de loc neglijabile obținute, de pildă, din vânzarea broaștelor sau a ciupercilor.

Și fiindcă am amintit înainte de criteriul actualității, trebuie să mărturisim că nu înțelegem critica pe care ne-o adresează cititorul Aura Negovan din Turda. Cu ce am greșit consacrinđ în cursul lunii martie paginile de muzică ușoară Festivalului de la Brașov? Și de ce ar fi fost mai bine să ne ocupăm de o manifestare din luna decembrie a anului trecut, despre care, de altfel, am și scris la vremea respectivă?

Iar acum, ca să terminăm pe o notă mai destinsă, să-i răspundem, pe scurt, și cititorului Mihai Tănăsescu din Giurgiu, care crede că ne-a prins cu o greșeală. În numărul din 4 aprilie a găsit o frază: «Animalele care rezistă cel mai bine la frig sînt gîștele». Or, afirmă dumneaei, gîștele nu sînt animale! De ce? Eliminarea ilustrelor eroine capitoline din regnul animal ar fi o cruntă nedreptate. Căci iată ce scrie Dicționarul limbii române literare contemporane: «Animal, animale, s.n. (spre deosebire de plantă). Ființă organizată, înzestrată cu facultatea de a simți și de a se mișca; făptură, vietate, viețuitoare». Deci, animale sînt și mamiferele, și reptilele, și păsările, și batracienele, și nevertebratele. Sau crede prietenul nostru că gîșca e o plantă? Oricît am fi de permeabili la noutăți, trebuie să mărturisim că ne e greu să adoptăm o asemenea ipoteză.

Creac

Maistrul principal Mihai Roth:
«N-avem voie să dăm rebuturi
în creșterea tinerilor».

MUNCA, simbol al vieții, al permanenței umane

Oamenii și-au făurit dintotdeauna idealuri. Visul lucid, creator, a ajuns de cele mai multe ori o anticipație a împlinirilor umane. Undeva pe acest traiect al devenirii se situează munca omenească, sub cele mai diverse forme ale sale. Nimic mai firesc, întrucît, oricît de luminos ar fi un ideal, fără voința muncii, fără perseverență și hărnicia dăruirii nu poate fi realizat. Este neîndoielnic, așadar, că la temelie a civilizației umane — această sumă a idealurilor împlinite — stă munca socială ca izvor al tuturor valorilor materiale și spirituale. Într-o asemenea ipostază, orice ideal pozitiv se refuză iluziei, asociindu-se concretului cotidian, făuritor de împliniri pentru noi și pentru cei ce vin în urma noastră. Munca se intuiește astfel și ca un izvor al solidarității umane conștiente de forța sa, al unirii energiilor omenești pentru o comprehensivă și autentică cunoaștere și stăpînire a lumii. Prin muncă omul își cucerește noblețea și demnitatea pentru a-și putea măsura apoi propria valoare socială.

Căutînd să înlăture lupta meschină pentru supremație materială între indivizi, noua societate a oferit posibilitatea fiecărui om de a-și afirma personalitatea, de a-și fructifica în mod plener potențele creatoare. Iată o ambianță propice pentru ca fiecare om să-și poată făuri propriul său destin. Este matca eternei devenirii a fiecăruia dintre noi. Este matca în care energia omenească se consumă în mod conștient spre binele social, iar idealurile personale se coroborează cu cele colective prin munca de zi cu zi a fiecăruia. În general, roadele acestui consum de energie colectivă se îndreaptă spre cei ce și-au pus potențele creatoare în slujba progresului social.

Pe bună dreptate Franklin remarcă: «Cel care nu lucrează e foarte aproape de a face rău». Nimic mai adevărat, întrucît din această categorie de indivizi certați cu efortul fizic sau intelectual se recrutează autorii actelor de indisciplină și totodată infractorii, tentați să-și asigure existența (uneori mult mai bogată decît a celorlalți) printr-o conduită necinstită. Abia sancțiunea colectivă poate desfrîna mirajul existenței lor parazitare.

Neîndoielnic, noua societate aspiră spre bunăstarea și fericirea tuturor membrilor săi. Dar aceasta nu se realizează cu orice preț. La temelie ei se situează munca cinstită, a cărei cantitate și calitate trebuie să fie măsura beneficiilor personale obținute din produsul întregii colectivități.

Munca se intuiește astfel ca un etalon al echității sociale, în măsură să asigure un cadru adecvat de manifestare a demnității omului, personalității sale creatoare. Demnitatea umană se întemeiază așadar pe forța morală a muncii dăruite binelui social, formă a energiei personale, însuflețită de ideal și disciplinată prin filtrul rațiunii atotbiruitoare. Demnitatea socială — sumă a demnității tuturor membrilor colectivității — se desăvîrșește atunci cînd fiecare om îndrăznește să înfrunte compromisiunile dăruind semenilor săi, societății în general, toate potențele creatoare, eul interior dezbrăcat de orice artificiu și neadevăr. Este momentul solemn cînd munca socială se intuiește ca un simbol al vieții și permanenței umane ce dă vigoare și înălțime aripilor noastre în zborul spre mai bine.

Gabriel Iosif CHIUZBAIAN, judecător

e țară acoperire

de Viorica CIORBAGIU

Aminatorul-acordeonist Gh. Lungu (Gelu):
«Și dacă ați ști
te am făcut pentru combinat!»

Ing. Constantin Saulea:
«Eu n-o să-i semnez lui Nadă
nici cerere de transfer, nici demisie!»

Anchetă printre tineri care cultivă «gustul banului» și al pozițiilor malte pe schemă, fără alt argument decât vârsta lor... Incursiune în lumea gustată a «debitorilor» care dau bir cu fugiții ca să nu-și plătească datoriile. Din rîndurile de mai jos veți afla, printre altele, despre un inginer furnașt care se face cascador și un nehotărît între meseria de laminator și cea de acordeonist... Și pînă la urmă păcălitorii nu ajung oare în ipostaza de făcăliți?

Ing. Gh. Petrea:
«...Dacă nu mi se rezolvă «problema»
plec la Brașov...».

Fără să ai înclinații speciale către patetism, prezența materiei în stare de incandescență, valurile neîntrerupte ale focului de la oțelarie sau turnale îți sugerează metafore care definesc oamenii — stăpînii acestui peisaj tulburător. Oțelul, folosit frecvent ca simbol pentru forță, pare că nu se poate naște altminteri decît cu ajutorul unor bărbați a căror integritate nu suportă nici o fisură, nici un compromis. Cine a văzut gigantul Combinat siderurgic din Galați n-are nevoie de argumente în plus; viguroasa plămădă a multelor mii de siderurgisti nu-i o simpla senzație subiectivă.

O dată cu răspîndirea veștii construcției combinatului, Galațiul a început să capete aura unui «pămînt al făgăduinței». Pe drept. A fost și este o generoasă făgăduială care nu se dezmente. Unii și-au închipuit însă că-i suficient să ajungi în orașul de pe Dunăre și să spui: «Sînt tînăr, dați-mi casă, leafă mare și alte avantaje — cit mai multe. Ce ofer în schimb? Asta se va vedea...» Cînd s-au convins că nu-i rost de chiverniseală pe gratis, că nu țîșnesc banii din pămîntul Galațiului fără efort, parte dintre acești «idealști» și-au luat traista-n spinare... Puțini. Nu-i nici o primejdie ca nerușinata pretenție la credite fără acoperire să cîștige noi prozeliți. Dar așa puțini cum sînt, acești debitori falimentari merită să fie arătați cu degetul.

DE TINE EȘTI MULȚUMIT?

Dintii și-a rotit ochii cu un fel de teamă bănuitoare, ezitînd între a ne taxa drept binevoitori sau potrivnici. Nu știu care i-au fost pînă la urmă convingerile intime, dar a precizat ritos:

— Eu nu mă las! Am făcut cereri și contestații peste tot. Sînt înscris la toate audiențele. Dacă văd că pînă la urmă nu merge...

L-am privit cu autentică milă pe acest tînăr inginer care dispune de atîta energie cheltuită în van pentru dobîndirea prețin-

sei dreptăți... financiare. Gh. Petrea a terminat facultatea acum patru ani. A lucrat o vreme la fosta întreprindere de utilaj siderurgic și construcții metalice din Galați (I.U.S.C.M.), transferîndu-se apoi la combinat, la atelierul de prelucrări mecanice.

— Și cu ce vă ocupați acolo?

— Păi... țin legătura între conducerea secției și producția zilnică. Dacă sînt comenzi urgente, redistribui lucrul pe schimburi...

— Și vă considerați realizat din punct de vedere profesional?

— Bineînțeles că nu. Dar v-am spus, mă duc la toate audiențele...

Evident, inginerul Petrea n-a înțeles ori n-a vrut să înțeleagă subtextul întrebării mele. Fiindcă, în continuare, a explicat cu amănunte că pînă acum cîteva luni avea o leafă de 1 800 lei, acum i s-a mărit la 2 425 lei, dar asta nu e drept, cu toate că oarecum e în spiritul legii, dar colegul lui de promoție, ing. Mihai Parașcanu, are un salariu de 3 600 lei (bine informat!), de ce, nu știe, nu-și explică, probabil fiindcă înainte de a intra în facultate Parașcanu a fost muncitor... Pe fața inginerului Gh. Petrea n-a răzbătut nici un semn al vreunei mișcări interioare de regret pentru că face o treabă de maestru, sub pretențiile calificării sale. După toate aparențele, stăruința lui revendicativă nu conține nici un gram de ambiție profesională, nu cere să i se solicite mai mult valențele inteligenței tehnice. Nu și nu. El știe una și bună: e inginer, e tînăr, deci e în drept să aibă leafă mare. Și contravaloarea?

O amenințare:

— Dacă nu mi se rezolvă «problema», plec la «Rulmentul»-Brașov. Directorul de acolo e un cunoscut de-al meu, din Birlad. Eu sînt bîrlădean...

Cum să taxezi oare această mentalitate? Ochii omului de lingă mine, care asistase la discuție, s-au înnegurat profund. Îmi povestise dinainte despre el tovarășul Nicolae Păun, secretarul U.T.C. Știam că bărbatul cu trăsături aspre și cu părul albit a avut un

băiat care la 18 ani nu era doar o speranță, ci o certitudine de talent tehnic. A murit într-un accident stupid. Era singurul copil al inginerului Ionel Biter. Cum să-l ajute cei din jur să-și ostioiască durerea? Concediu? Muncă mai ușoară? Lui, lui Ionel Biter? Fostului mecanic, maistru mecanic și actualului inginer nu i-a fost niciodată proprie contemplarea sterilă. Într-o vreme era șeful secției timplice mecanică. Tuna și fulgera într-una: «M-am săturat să semnez dimineața, la prinz și seara bonurile de materiale». N-a cerut deci să i se mărească leafa, ci să nu mai fie șef. «Nu oricine ține în mână o riglă de calcul este inginer. Dacă nu-ți pui semnătura pe o lucrare de unde să țighească idei noi, degeaba ești purtătorul unei diplome».

Și iată, inginerul Biter și-a dizolvat durea bărbătește, în căutări încununate de izbândă. Inovațiile sale (capul de lance pentru oțelăriile L.D., setul de lagăre din bachelită textilă pentru laminorul Slebing și a treia — în omologare — de care va beneficia secția furnale) valorează milioane de lei economisiți, pentru piese de schimb, de către combinat.

N-am îndrăznit să-l întreb ce gîndește despre abonatul la audiențe pentru spor de salariu. Dar, după liniștea aceea apăsătoare de tristețe, inginerul Biter a răspuns gândului meu, indirect:

— Este la oțelărie un inginer, băiat tînăr. Poate ați auzit de el, Gh. Preotu, a bătut propriile sale recorduri: de la 7-8 șarje de oțel la 17 șarje. Și n-are astîmpăr. Șeful și adjunctul secției furnale sînt și ei tineri, și totuși fac minuni. Sau poate tocmai de aceea. Sînt zeci și sute ca ei...

Și după o scurtă pauză, o singură referire, tot indirectă, la adresa ing. Gh. Petrea:

— Cînd un om e nemulțumit perpetuu de alții, nu-și poate găsi oare un răgaz ca să fie nemulțumit și de el însuși?

ȘEF SAU... DEMISIA

În arhivele serviciului «personal» există câteva dosare ale unor oameni care nu mai lucrează în combinat. Răsfoindu-le ai senzația dezagreabilă că citești un epitaf sintetic despre o moarte fără glorie:

Inginerului Mihai Pietraru i s-a acordat, dincolo de avantajele obișnuite, un plus de credit: a fost trimis două luni la specializare în Franța. O dată întors, toată lumea aștepta de la el echitabila rambursare a creditului: un spor de cunoștințe puse, palpabil, în valoare. Numai că opinia «debitorului» nu concorda cu a celorlalți. El credea că, o dată întors din străinătate, i se cuvine să fie numit șef. Și fiindcă funcția de inginer principal nu «il aranja», și-a dat bine și frumos demisia, văzîndu-și visul cu ochii la întreprinderea de sîrmă, cuie și lanțuri (sic!).

Maistrul Gh. Palade de la secția de oxigen a fost trimis la specializare în Anglia, tot 60 de zile. Și tot pentru că n-a fost primit cu «onorurile» scontate a parcurs, deliberat, următoarea degradingoladă: retrogradat de la funcția de maistru la aceea de muncitor, continuînd să nu-și vadă de treabă (război psihologic?), în cele din urmă i s-a desfășurat contractul de muncă. O fi fost primit cu cunună de lauri în altă parte? Nu se știe nimic...

Al treilea dispărut, cel mai tînăr dintre ei — ing. Gh. Amititeloaie (26 ani!) — s-a întors de la specializare din R.P. Polonă și, orgoliul fiindu-i rănit (de leafă și funcție) a plecat la Hunedoara într-un... reabilitarea drepturilor.

— Cel puțin au rămas în breaslă — a opinat cineva. Sînt în schimb alte «podoabe» care frizează anecdoticul.

Așa am aflat despre nemaipomenitele aventuri ale fostului proaspăt inginer furnalist care a declarat cu dezinvoltură: «Pentru atîta leafă nu merită să stau aici. Mă duc la Buftea și mă fac cascador». Ceea ce ing. Octavian Concal a și pus în practică. Fără consecvență. Se știe, vag, că acum lucrează pe la uzinele «1 Mai»-Ploiești.

Și tot în anecdotică intră laminatorul Gh. Lungu (zis Gelu). Are 24 de ani. Iată o istorie concentrată în cartea lui de muncă: este angajat la 1 august 1966. Din cauza absențelor nemotivate i se desfășoară contractul de muncă pe data de 3 aprilie 1967. În 3 iulie 1967 este reincadrat. La 11 septembrie 1967 i se desfășoară din nou contractul. Pe 13 aprilie 1968 se angajează iar. Data de 1 octombrie 1969 marchează o nouă plecare, iar 20 februarie 1970 reprezintă ultima sa angajare la secția laminare. Frecvențele sale

plecări și reveniri sînt legate, nemijlocit, de o mare pacoste: acordeonul. Vocație, talent? Poate și una, și alta. Oricum, faza de diletantism n-a fost depășită. Și totuși se pot cîștiga bani din cîntat. Sigur, numai că laminatele nu se elaborează singure, chiar dacă le cîntă din armonică! Asta e greu să înțeleagă Gelu, pe care-l crezi cînd îți spune, aproape cu lacrimi în ochi: «Și dacă ați ști dv., cit am făcut eu pentru combinat!» O fi făcut, e doar conducătorul formației de muzică ușoară (!); sindicatul îi mîngîie cu duioșie creștetul pletos și bîntuit de gînduri negre. («De ce m-or fi încadrat doar în categoria a II-a?») N-ai cum să nu-i dai dreptate: dacă unii spun că e neisprăvit și alții că-i băiat bun, el ce să mai creadă atunci? Laminatorul-acordeonist Gelu mi-a făcut o confidență, și-i cer scuze că o dezvălui, în cazul cînd sînt, într-adevăr, singura confidență: «Știți, m-am gîndit să plec la Vaslui». Bine Gelule, dar acolo nu-i nici un combinat siderurgic!

ÎN LUME, DUPĂ NOROC

Nici vorbă, e foarte confortabil să scapi de șovăitori, de debitorii fără acoperire. Dar dacă-i lași să plece poți trăi cu sufletul împăcat că «microbul» s-a mutat în altă parte?

Secretarul U.T.C. a ținut să facem cunoștință cu un om care, desi are 55 de ani, «este foarte tînăr, pentru că nu a obosit să cultive ce are tineretea mai valoros». Maistrul principal electromecanic Mihai Roth (fost reșițean, a venit la combinat ca specialist) era sub proaspăta impresie a unei vizite: sergentul în permisie Nicolae Topoleanu venise să-l vadă pe dascălul său în lăcătușărie.

— Ce de băieți buni am cunoscut și-aici, la Galați! Cioplân Gheorghe, Stan Vasile, «afurisitul» de Ivu Ion. Și deodată bătrînului maistru i s-a pus parcă un nod în gît:

Mă doare inima cînd trebuie să zic ceva rău de un băiat. Iaca, Dediu Vasile mă necăjește tare rău. Are pretenția să vină cînd vrea, să plece cînd vrea. Și colegii, și șeful de echipă se plîng toți de el. L-am luat cu binele, din suflet am făcut-o: «Ascultă, mă, tată...» Dar n-a fost chip să mă-nțeleg cu el. E furios că de ce l-am încadrat într-a II-a și nu într-a III-a. «Păi dacă nu meriți încă, ficiorul!» Și numai că mă trezesc cu un străin care zice că-i frate cu Dediu și răcnește la mine: «Bagă de seamă, azi ești maistru și miine poți să nu mai fii». Tare greu mi-au căzut vorbele astea. Dar nu-i bai. Dediu e un copil. Are abia vreo 20 de ani. Nu-l lăsăm din mînă. Nu cred că avem dreptul să dăm rebuturi în creșterea tinerilor, chiar dacă uneori îi puțin mai greu. Asta am învățat-o nu numai cu copiii mei (am un băiat oțelar aici în combinat, tot Roth Mihai îl cheamă, a terminat liceul și mi-a făcut trei nepoți), ci în mulții ani de meserie pe care i-am adunat.

«Nu trebuie lăsați din mînă». Înțeleapta remarcă a maistrului am reîntîlnit-o cu bucurie și în concepția unui tînăr sub 30 de ani — inginerul Constantin Saulea, șeful lotului 712 instalații al laminorului de benzi la rece. Îmi povestea despre doi puști (sună cam hazliu cuvîntul «puști» în gura unui tînăr), Ionel Nicolau și Costache Nadă, colegi de școală profesională, cu aproximativ același nivel de cunoștințe la debut. După armată s-au întors amîndoi pe șantier. Dar nu mai semănau. Lui Nicolau i-au dispărut accesele de teribilism, e echilibrat, serios și poate oricînd să-l înlocuiască pe șeful de echipă. («Or, gîndiți-vă, instalațiile de echilibrări și acționări hidraulice și ungeri presupun multă măiestrie și probitate profesională») În schimb, Nadă se îmbracă țipător, a venit cu chică («i-am dat 5 lei și l-am obligat să se tundă») și cu pretenții de-a dreptul uimitoare. Vrea să capete mai mult decît dă. Înțeleg, fostul lui coleg, Nicolau, i-a luat-o cu mult înainte și ca salariizare, și ca stimă justificată între oamenii din echipă. («Nadă are acum un stereotip verbal dacă îi faci morală: «Ce-ai cu viața mea?!» Am auzit că vrea să plece. Pînă la mine a primit toate dezlegările. Eu n-o să-i semnez nici cererea de transfer și nici demisia. Trebuie să mai încercăm. Este făcut din stofă bună. Și-apoi e greu să accepți ca, mai ales un tînăr, să devină dintr-o dată nerecuperabil».

Și bătrînul maistru, și tînărul inginer instalator au, neîndoielnic, dreptate: la temperaturi înalte orice metal se purifică. Atunci de ce nu și omul?

de Emanuel VALERIU

RAPIDUL ȘI MEXICUL

Finala Campionatului mondial de fotbal reunește 16 echipe, tot atîtea cîte numără și Divizia A românească. Departe de a încerca să forțeze comparațiile între o competiție națională și una mondială, nu pot să nu recunosc că tentativa m-ar atrage și cu așa gîsi numeroase puncte de sprijin, cu concursul binevoitor al imaginației cititorilor, pentru că, tot așa cum bine zice revista «Cinema» într-o rubrică a sa: «lumea e un film, iar filmul e o lume», așa putea zice și cu a viața e un meci (de fotbal, bineînțeles), iar meciul (de fotbal, desigur) e o viață (și încă ce mai viață!). Și de-aici pînă la similitudini diverse n-ar fi decît un pas. Dar să nu-l facem, deoarece s-ar putea să fim suspecțiați că vrem să reducem în discuție cine știe ce măsuri ale forului tehnic de specialitate și am prejudicia astfel comportarea jucătorilor noștri peste două luni...

Acum, multe din necunoscutele propriului campionat de fotbal au ieșit de sub vălul de mister care le acoperise: echipa din Giulești, după o ascensiune interesantă și după asalturi nebănuite de asidue, și-a cucerit — în luptă directă și dreaptă, aș adăuga — opțiunea principală pentru titlul de campion. Deocamdată ea va domina doar în condiții de interimat, însă există suficiente motive să credem că, după explozia pe care o va reprezenta turneul din Mexic (sub raportul pasiunii, al interesului de public, al surprizelor inevitabile etc.), restanțele din returul divizionar nu vor putea menține nici încordarea spectatorilor și nici pe cea a echipelor la același etalon, iar meciurile se vor desfășura învăluite în rezonanțele încă acute și la acea oră, ale finalei mexicane. În această atenție difuză s-ar putea ca Rapidul să-și continue drumul său spre cel de-al doilea titlu cucerit de clubul violet în istoria sa agitată și veselă. S-ar putea însă ca jocurile de pe înaltele platouri să-i marcheze, pe cei cîțiva componenți ai lotului rapidist care vor face deplasarea, în așa măsură încît ei să devină «găuri» ale propriei formații, lăsînd-o să decadă mai repede, decît să o mențină acolo, în frunte. Oricum, previziunile ne par riscante, și de aceea ne vom mîrgini la certitudini. Nu știu de ce unii se lasă cuprinși de o îngrijorare dizolvantă în fața comportării inegale a jucătorilor dinamoviști. Se uită, probabil, că — cel puțin la noi și cel puțin pînă în momentul de față — una-i «națională» și alta echipa de club. Se mai neglijează și o altă realitate: Rapidul dă totuși reprezentativei cinci oameni, toți cu șanse de a îmbracă tricoul tricolor, deci aproape 50% și, prin urmare — măcar din această cauză — ar trebui să ne bucurăm că apropierea finalei mexicane găsește în fruntea echipelor românești o formație care nu e chiar străină de 11-le reprezentativ. Pe de altă parte, dinamoviștii nu sînt nici ei prea departe, ci doar la patru puncte de lider și, prin urmare, nici despre componenții săi nu e cazul să ne îndoim. Amuzant ni se pare, într-adevăr, că «U»-Craiova, competiție directă a primului loc din clasamentul Diviziei A de fotbal, n-are nimic de-a face cu echipa națională. Dar ce altceva ar putea demonstra mai clar realitatea pe care, cu bună-știință, sîntem invitați s-o ignorăm? Clubul e club, naționala e națională! De primul se ocupă cine poate, de cealaltă toată lumea.

Dar nu numai acestea sînt certitudinile premergătoare Mexicului. Acum se cunosc datele la care vor sosi acolo participantele la finală, se știu și rezultatele unor confruntări preliminare (din care nu se pot trage concluzii ferme, în afara aceleia că orice joc este deschis oricărui rezultat — dacă asta poate folosi cuiva) și că o agitație pripită i-a cuprins pe mulți, chiar dintre cei mai experimentați. Schimbările de antrenori care preced finala sînt de-a dreptul senzaționale, nu numai fiindcă se produc în Brazilia și R.F. a Germaniei, echipe considerate printre favorite, dar pentru că sînt înregistrate și în Maroc și San Salvador, ale căror șanse nu intră în discuție. Sinceri să fim, ne simțim bine știind că lotul nostru este scutit de astfel de seisme, mai ales că, pînă nu demult, ne cam lăsăm cuprinși de valurile modei în sport și eram mai puțin cutezători în căutarea căilor proprii. Printre certitudinile cele mai plăcute se înscriu asigurările televiziunii noastre de a ne oferi toate cele trei partide ale echipei române în jocurile din grupă și — cine știe? — poate și pe următoarele, dar, oricum, finala în direct.

Cum se va sfîrși aventura actualului campionat mondial nu ne poate spune nimeni, dar mi se pare superb că vom participa la ea.

BARRY Gérard

Actor francez de film și teatru, născut la Toulouse, la 2 noiembrie 1931. Studiază la început medicina în orașul natal, apoi, descoperindu-și cu ocazia unui spectacol studentesc aptitudinile pentru teatru și muzică, pleacă la Paris spre a-și împlini veritabila vocație. Se înscrie la cursul de dramă al lui René Simon și, pentru a se întreține, apare ca pianist într-o formație de jazz New Orleans în cabaretele de pe «rive gauches». În 1965 debutează într-unul din rolurile principale ale piesei *Evantaiul d-nei Windermere*, de Oscar Wilde, la teatrul Hébertot, jucându-l alternativ cu *Les enfants d'Edouard* la teatrul Variétés. Iar seara, după teatru, își continuă recitalurile de muzică ușoară la varieteul «L'échelle de Jacob». În 1959 i se oferă prima șansă cinematografică: regizorul J. Doniol-Valcroze, unul

dintre corifeii «noului val», îl distribuie în filmul său *L'eau à la bouche*. Edwige Feuillère, care-l remarcă în acest film, îi oferă rolul principal, alături de ea, în piesa lui Cocteau *L'aigle à deux têtes* la Teatrul «Sarah Bernhardt», rol deținut la premieră de Jean Marais. Aceasta a fost consacrarea lui în teatru, pe care însă îl abandonează pentru că filmul *Căpitanul Fracasse* (1961 — r.: Bernard Borderie), în care dădea replica aceluiași Marais, i-a adus o glorie mai mare. De atunci, de la ducele De Valombreuse la cavalerul Pardaillon, trecind prin d'Artagnan, G.B. s-a specializat, ca și colegul său Marais, în rolurile clasice ale repertoriului de «capă și spadă», unde calitățile sale de sportiv desăvârșit și cele de comedian stăpîn pe mijloacele sale conferă personajelor o eleganță, un ritm alert și o ușoară tentă de autoironie. Dotat cu un fizic irezistibil, minuind spada cu surșul pe buze, pe linia unor glorioși înaintași ca: Douglas Fairbanks, Valentino și Errol Flynn, G.B. și-a cucerit un număr imens de admiratori în toată lumea, în filme ca: *Cei trei mușchetari* (1962), *Frații corsicani*, *Cavalerul Pardaillon* (1963), *Seherazada* (1964), *Scaramouche*, *Îndrăznețul Pardaillon* (1965), *Surcouf* (1965). Pentru variație, G.B. atacă repertoriul modern de aventuri, unde după *Gibraltar* (1965), *Baraca sur X 13* (1965), *Flammes sur l'Adriatique* (1965—66), *Piramida zeului Soare* și *Comoara aztecilor* (1965—66) creează pe ecran figura popularului *Comisar San-Antonio*, eroul romanțelor lui Frédéric Dard într-o serie de filme care au rulat și la noi. G.B., care a interpretat între timp la televiziune o serie de roluri printre care și cel al lui Armand Duval în *Dama cu camelii*, și-a schimbat în ultima vreme genul de personaje, trecind la drama psihologică — la Hitchcock. Astfel, în filmul *Le témoin* (1969) el ne apare ca un erou enigmatic și fascinant, greu de catalogat.

BARRYMORE Diana

Actriță americană de film și teatru, născută la New York, la 3 martie 1921, moartă la New York City, la 25 iunie 1960. Fiică a celebrului John Barrymore și a primei sale soții, poeta Michael Strange, D.B. moșteni o dată cu talentul și temperamentul vulcanic al tatălui său, și dezechilibrul nervos, extravaganța și tendința de a face din viața privată un spectacol. La 17 ani debutează pe scenă (conform tradiției familiale), iar patru ani mai târziu e chemată la Hollywood, unde casa «Universal» îi oferă un contract mirific în onoarea numelui ei de familie. Adevărul e că tinăra actriță de teatru aducea pe ecran un talent, o dăruire care uimira chiar pe cei care se așteptau ca o Barrymore să aibă neapărat geniu. Dar viața, ca și talentul ei se irosiră prea de timpuriu într-o frenezie care nu i-a permis

să-și consolideze o carieră începută sub cele mai fericite auspicii. A turnat un număr relativ mic de filme, dintre care amintim: *Eagle Squadron* (1942 — r.: Arthur Lubin), *Nightmare* (r.: Tim Whelan), *Fired Wife* (1943 — r.: Charles Lamont); *Frontier Badman* (r.: Ford Beebe), *Ladies Courageous* (1944 — r.: John Rawlins). Am văzut-o într-un singur film (poate cel mai bun al ei), comedia *Între noi, fetele* (1942 — r.: Henry Kostler), alături de John Boles, Kay Francis și Robert Cummings. În 1944 reappare cu succes pe Broadway în piesele *Outward Bound* și *Rebecca* (pentru care obține premiul de interpretare al criticii newyorkeze). După eșecul celor citeva mariaje nereușite, ca și al tentativelor de sinucidere ratate, eșuează în alcoolism. O criză subită de disperare o împinge la sinucidere (de astă dată reușită). D.B. moare la 39 de ani, lăsînd amintirea unui talent neobișnuit, mistuit la o temperatură cu mult prea înaltă.

BARRYMORE Ethel

Actriță americană de teatru și film, născută la Philadelphia, la 15 august 1879, moartă la Beverly Hills, la 18 iunie 1959. Fiică a actorului Maurice Barrymore (Herbert Blythe) și a actriței Georgiana Drew, sora lui Lionel și John Barrymore, cu care a alcătuit așa-numita «familie regală de pe Broadway». E.B. primește o educație aleasă și se pregătește pentru cariera de pianistă. Părăsește însă colegiul din motive familiale și, fidelă clanului, apare pe scenă la vîrsta de 15 ani, jucînd alături de unchiul său în piesa *Rivalii de Sheridan*. După trei stagii glorioase la teatrele «Empire» și «Palmer's» din New York, pleacă în 1897 la Londra, unde va juca alături de marele actor englez Irving. La întoarcerea în patrie a fost sărbătorită ca «marea doamnă a teatrului american». A jucat la Teatrul

«Garrick» din New York, Shakespeare, Hauptmann, Maugham, James Barrie, tot repertoriul clasic și modern. Debutează și în film în 1914, în *The Nightingale*, dar cariera ei cinematografică începută incidental, fără convingere, a fost intermitentă și n-a avut decît în ultima ei perioadă strălucirea demnă de o Barrymore. După citeva pelicule izolate se afirmă în 1933 ca o mare tragediană a ecranului, în *Rasputin* (1933 — r.: Richard Boleslawski), unde apare alături de frații ei, John și Lionel. După 11 ani o reintîlnim în: *None But a Lonely Heart* (1944 — r.: Clifford Odets), cu Cary Grant, *The Spiral Staircase* (1945 — r.: Robert Siodmak), *The Farmer's Daughter* (1947 — r.: H.C. Potter), cu Loretta Young, *Night Song*, *Mass Rose*, *Cazul Paradine* (1948 — r.: Alfred Hitchcock), cu Charles Laughton, *Portrait of Jennie* (1949 — r.: W. Dieterle), cu Jennifer Jones, *The Great Sinner* (r.: Robert Siodmak), cu Gregory Peck, Ava Gardner, după «jucătorul» de Dostoievski, *Pinky* (r.: Elia Kazan), *Kind Lady* (1951 — r.: John Sturges), *Deadline* (1952 — r.: Richard Brooks), cu Humphrey Bogart, *It's a Big Country*, *The Story of Three Loves* (1953 — r.: V. Minnelli), *Young at Heart* (1954), *Johnny Trouble* (1957). Venerată de întreaga Americă, E.B., deținătoarea unui «Oscar» pentru compoziție (1944), a marcat filmele în care a apărut cu prezența ei de autentică tragediană.

Constantin POPESCU

▲ Un desăvârșit interpret al neliniștii autentice: Jean-Pierre Léaud, interpretul filmului lui Skolimowski. Plecarea.

▲ Nu credem că am avea pretenții nemăsurate dacă am cere să ni se aducă Vinătoarea de muște a lui Wajda (în fotografie, o scenă din film), nu Republica fetelor.

O fată ciudată, film, chipurile, pentru tineret, dar plat ca o scîndură și fără nici o urmă de emoție.

FILME PE CARE LE AȘTEPTĂM

Buletinele de informare ale Direcției difuzării filmelor își însoțesc prezentările de filme cu scurte indicații pentru uzul celor responsabili cu propaganda cinematografică: «se recomandă tuturor spectatorilor», «se recomandă în mod special copiilor și tineretului». Un film de artă de la «Capitol» sau *Păcatul dragostei* (cel cu Sara Montiel) se adresează, bunăoară, tuturor; un western zdrențuit, ca *Adio Texas*, un polițist ce plesnește de mediocritate, precum *Dublu joc în serviciul secret*, o comedie firavă, ca *Republica fetelor*, poartă inscripția: «...în mod special copiilor și tineretului». Pe ce principii se stabilesc diferențierile? Știe toată lumea că tineretul nostru — și nu numai el — este suficient de cunoscător încît să nu ocolească filmele lui Antonioni și ale lui Miklos Jancso, ale lui Alain Resnais sau Pintilie, dar de mai multă vreme își face loc printre noi o întrebare neliniștitoare: cu ce filme se iese în întîmpinarea acestui tineret? De ce numai — sau aproape numai

— cu westernuri, — și acelea nu dintre cele mai bune — cu mediocre isprăvi polițiste și cu ciîni, cu încurcături ce au drept eroi tot felul de jûni stingaci și neajutorați? Chiar dacă am aduce pe ecrane toate capodoperele aventurii, opere de înaltă ținută etică și estetică, tot nu cred că ne-am face cinstiți și pînă la capăt datoria. Contactul cu arta și, implicit, cu lumea cea mare de pretutindeni nu se poate face tot aprinzînd și stingînd la nesfîrșit două butoane: aventură, comedie, aventură, comedie. Este cel puțin ciudat că astăzi, într-o lume a cărei largă deschidere către tinerete a devenit unul din subiectele preferate ale sociologiei, într-o epocă în care se discută despre omul tînăr cu aceeași intensitate cu care se lua în seamă omul matur în clasicism, în sfîrșit, într-o lume ce se alege nu numai cu bucurii ci și cu multe dureri și bătaie de cap de pe urma adolescenților ei — întîrziată sau nu — sîntem pînă departe de oglînda fidelă pe care ar putea să ne-o întîndă cinematograful. Cred că la un eventual extemporal intitulat,

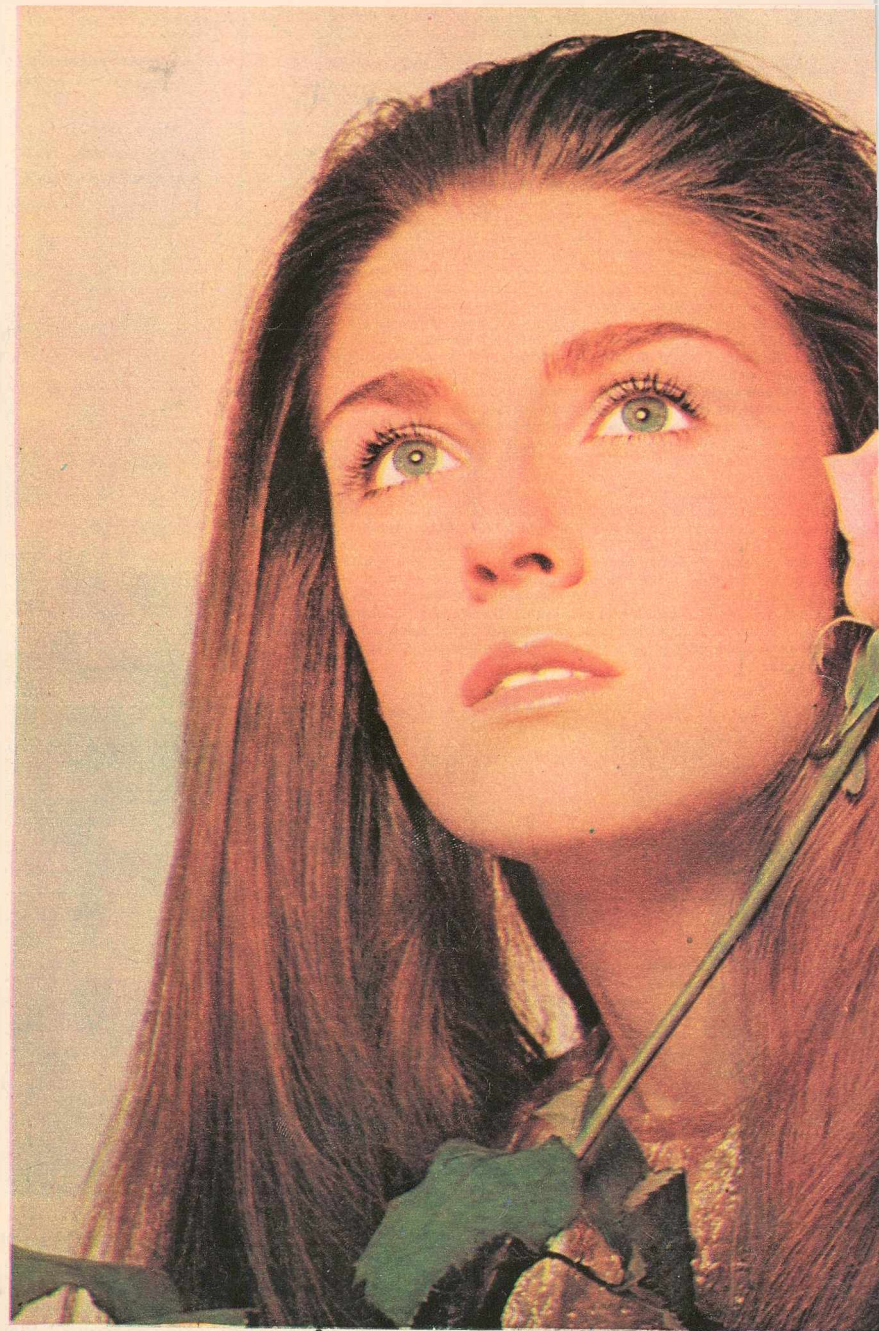
să zicem, «Chipul tineretului în filme» (profesorii ar trebui să găsească altul mai inspirat) mulți elevi nu știu cum ar face față. Și nu ar fi vina lor. Nu ei sînt vinovați că din marea — și, desigur, neomogena — producție a globului cunosc o parte infimă a filmelor despre și pentru tineri. Din cînd în cînd răzbate pe la noi cîte o peliculă frumos colorată în care băieți și fete îmbrăcate după ultimul jurnal, tînjind după nu știu ce, plictisiți de un alt nu știu ce, își duc existența între o piscină, un bar și un cîntec. Rochiile și muzica ar da filmului, chipurile, un iz de contemporaneitate. Ne mai vizitează și «Băieții în haine de piele», la început ușor bezmetici, pe urmă pocăiți. Presa ne informează de trista expansiune a violenței și a existenței de prisos numite hippy, aflăm cu părere de rău că nici cinematograful nu este străin de aceste cute în plus pe chipul umanității, dar cu asta, cu aceste cîteva informații video-auditive imaginea noastră despre tineretul lumii rămîne mai încheșată decît fața nevăzută a Lunii. Nu ne-a fost prezentat nici unul din eroii acelor filme occidentale, capabili să poarte cu ei zbaterea tragică a unui tineret dornic să trăiască cinstit și negălăgios, într-o societate care nu întotdeauna îi iese în întîmpinare cu cele mai curate gînduri. Conflictul dintre generații nu se reduce, ridicol, la refuzul mamei de a-și mărita fata cu băiatul lui cutare sau de a nu o lăsa să se ducă în excursie la sfîrșit de săptămînă. Există chinurile acceptării unei ordini deja stabilite, ale compromisului ori revoltei, ale renunțării și înfrîngerii. Există cineaști pentru care toate aceste probleme sînt prilejuri de insomnie, pentru care destinul generațiilor tinere nu a devenit o chestiune de modă, ca structuralismul pentru unii esteticieni. Cîndva cunoșteam bine mișcarea denumită «free-cinema» sau cinematograful tinerilor furioși. Tony Richardson, Lindsay Anderson, John Schlesinger ne erau cunoștințe apropiate. Astăzi nume ca Bertolucci, Glauber Rocha, Jean-Daniel Simon, Carlos Saura sînt vagi referințe desprinse din reviste.

Este greu de explicat — fie că ne-am situa în plin teritoriu al artei, fie că ne-am alege acea fișie de pămînt ce se învecinează cu problema rentabilității — de ce filme aparținînd tinerelor cinematografii din țările socialiste — unele făgăduite de mult — se lasă atît de greu așteptate. S-au scurs pe ecranele noastre kilometri de peliculă cu povești duioase despre descoperirile de mult știute ale adolescenței, dar acel genial chip al candoarei față în față cu asprimea de toată ziua a vieții, așa cum l-a surprins Milos Forman în **Asul de pică**, rămîne o promisiune făcută în zori și uitată seara. Este cel puțin nedrept ca Jerzy Skolimowski să fie cunoscut doar dintr-o proiecție la televizor. Filmele sale ar putea fi socotite o lecție, poate cea mai lipsită de dascăleală, despre greutatea și obligația de a renunța la nimicurile simpatice de dragul maturității pe care n-o poți aștepta cu mîna goală. Un alt chip al candoarei — de care aminteam mai sus — al candoarei care într-o bună zi se plictisește cu sine însăși, care presimte apropierea răspunderilor mature, este cu prisosință oglindit de filmele lui Skolimowski, **Bariera** sau **Plecarea**.

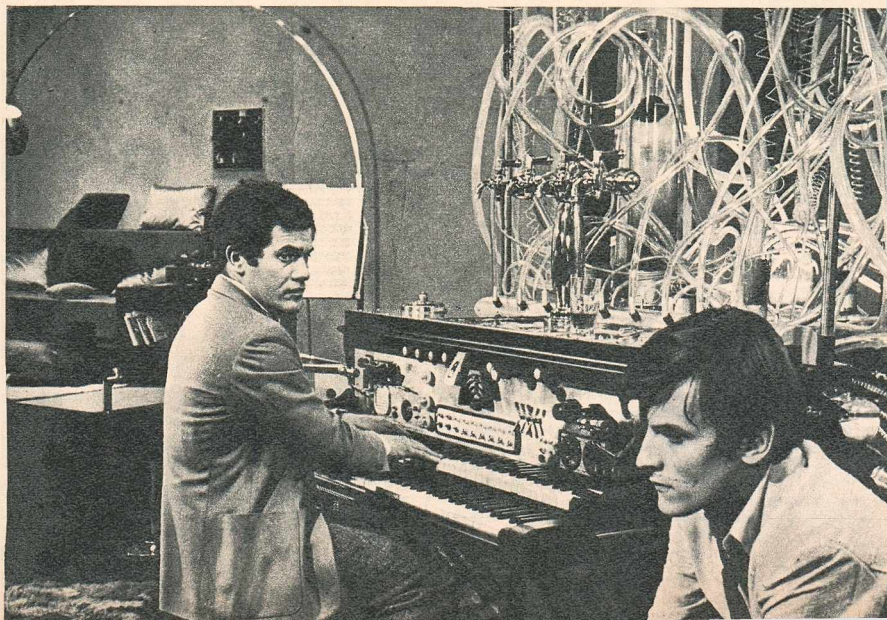
Nevoia de poezie ar fi putut fi acoperită pentru o lungă bucată de timp prin numai cîteva filme din familia desăvîrșitei **Ploaie de iulie** a lui Marlen Huțiev, cineast sovietic complet absent de pe ecranele noastre. Prințesele, fericite sau nefericite, instalate chiar la cinematograful de artă, poate își au și ele rostul lor, dar a ne mulțumi numai cu ele este ca și cum ne-am apuca să traducem numai din Lamartine.

Și ca să nu se creadă că nu cunoaștem pețul comparațiilor — cine nu știe astăzi că a traduce o carte este un fel de floare la ureche pe lingă a cumpăra un film — îl vom întări cu adevărul că fanatica nevoie de cunoaștere a tinerilor, de cunoaștere reală, nevicată de întîmplări și lucruri de mîntuială, merită eforturi inecitate. De acțiune, de gîndire. De cumpărare, de selectare, de programare.

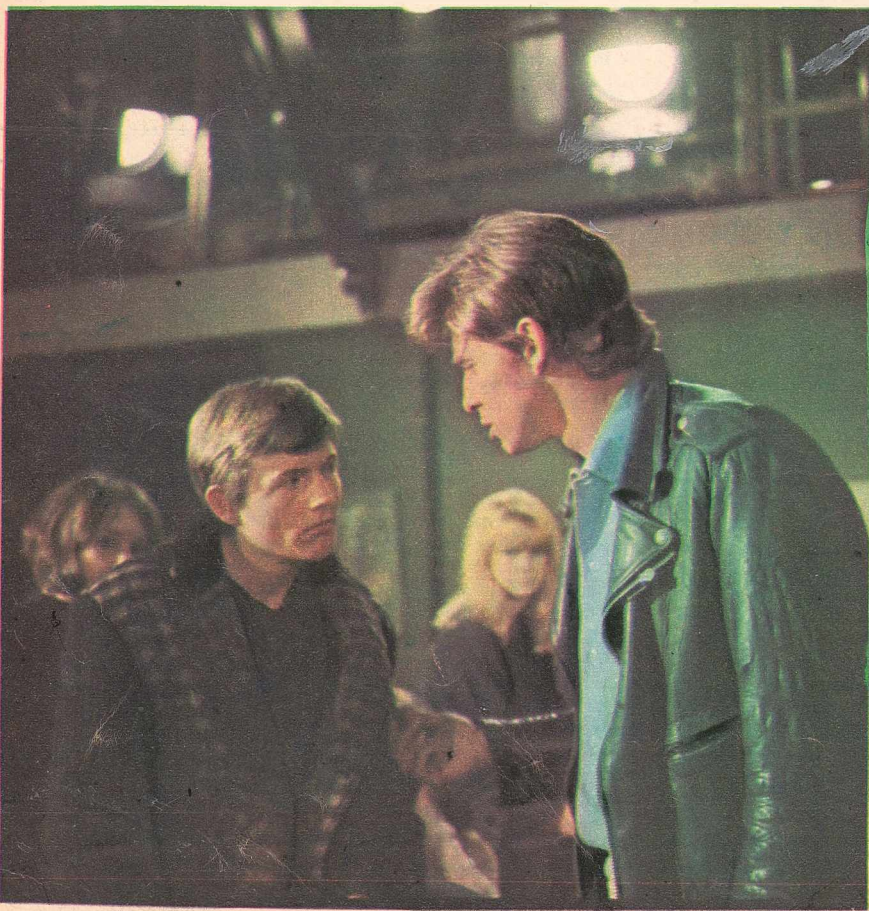
Magda MIHĂILESCU

Pianocociteul lui Boris Vian, așa cum ni-l infățișează filmul lui Charles Belmont Spuma zilelor (cu Jacques Perrin și Annie Buron), ar merita să fie văzut, dacă ne-am apuca să vorbim într-o zi despre filmele poetice de care au atîta nevoie tinerii.

Am dori să vedem filme color și fără piscine, baruri, cîntece, veselie, la Acapulco.

telegrame

● Mireille Mathieu a trecut și ea de partea filmului. Mai mult decât atât, a acceptat chiar, fără prea multă modestie, să fie eroina unei povești muzicale cu 11 frațiori și surioare ce locuiesc la Avignon. Prea seamănă a autobiografie. Titlul — Lume mică, oameni mari. Autor — Peter Hunt.

● Nu este adevărat că Elizabeth Taylor a renunțat la cinematograful. Nici nu putea de altfel, din moment ce Richard Burton s-a apucat de regie. Filmul de debut al lui Burton, Dezertorii, va avea drept interpreți pe Liz Taylor și Gregory Peck.

● Michel Audiard a anunțat că interpreta viitoarelor trei filme pe care le va realiza de acum încolo va fi Annie Girardot.

● Sophia Loren este protagonista filmului pe care Dino Risi l-a început nu demult la Roma: Soția unui preot.

● Încă vreo două rînduri despre Peter O'Toole: o știre recentă ne anunță că actorul îl va înlocui pe Robert Redford în filmul lui Peter Yates, Războiul lui Murphy. Partenerii îi vor fi Philippe Noiret și Helmut Berger.

● Pentru iubitorii Catherinei Deneuve publicăm «box-office»-ul vedetei între anii 1964 și 1969, reprodus din revista Le film français: cele 13 filme realizate în intervalul celor 5 ani au totalizat un număr de 2 829 996 de intrări.

● Gérard Brach, scenaristul lui Roman Polanski pentru Cul-de-sac, Repulsie și Balul vampirilor, debutează în regie cu o poveste ce nu se anunță a fi de groază, așa cum ne-am fi așteptat, poate, judecîndu-l după scenariile pe care le-a scris pentru alții. Interpretul principal va fi Michel Simon.

● Nici literatura Contesei de Ségur nu este ocolită de cinești. Necazurile Sophiei vor fi ecranizate de către Jacques Scandolari, care abia a terminat o transpunere după una din lucrările Marchizului de Sade.

OSCAR

1970 Maggie Smith

Unul din rivnitele *Oscaruri* 1970 — acordate, ca de obicei, în capricioasa lună a lui april — a revenit prestigioasei actrițe engleze de teatru și film Maggie Smith. Fosta parteneră a lui Laurence Olivier pe scenă, — în *Othelo* — deținătoarea unei înalte distincții a Academiei de artă dramatică, a fost atrasă de posibilitățile filmului relativ tîrziu, în 1961 abia, cînd a apărut în *V.I.P.* (*Very Important Persons* — Persoane foarte importante) alături de Elizabeth Taylor și Richard Burton. Asociația criticilor newyorkezi, a căror preferată a fost, decreta că «actrița a furat filmul celor doi monștri sacri». De atunci a mai apărut în: *Mîncătorul de dovleci*, cu Peter Finch și Anne Bancroft, *Tînărul Cassidy*, cu Rod Taylor, *Cașa cu miere*, alături de Rex Harrison, și *Milioane fierbinți*, cu Peter Ustinov. După cum vedem, tot parteneri unul și unul. Filmul pentru care a fost răsplătită cu un

Oscar se numește *Cei mai frumoși ani ai domnișoarei Jean Brodie*. Autorul, regizorul englez Ronald Neame, l-a conceput ca pe un portret al unei ființe care învață tîrziu cum se cîștigă dreptul la fericire. Producătorul Robert Fryer declara: «Am ales-o pe Maggie Smith pentru că este o actriță extraordinară și foarte potrivită pentru acest rol».

D.V.

P.S. Albumul nostru de acum două săptămîni, cel cu Peter O'Toole, poate fi interpretat, de către cei care vor, — știm noi că sînt mulți aceia — și ca un omagiu adus aceluia care a pierdut și anul acesta în «cursa pentru Oscaruri». Puțini se mai îndoiu că după *Adio, domnule Chips* marele actor irlandez — propus de mai multe ori candidat al sus-numitului premiu — ar putea să nu fie favoritul zeilor. Nu-i nimic. Noi ne vom duce oricum să vedem *Becket* a cincea oară.

Astăzi Alain Delon și Rommy Schneider arată, desigur, alt fel. Astăzi sînt mari vedete. Dar pe vremea cînd jucau împreună în *Christine* și se fotografiau, pentru albumul lor personal, alături de compatrioata noastră Elvira Popescu aveau această modestă înfățișare a unor tineri începători.

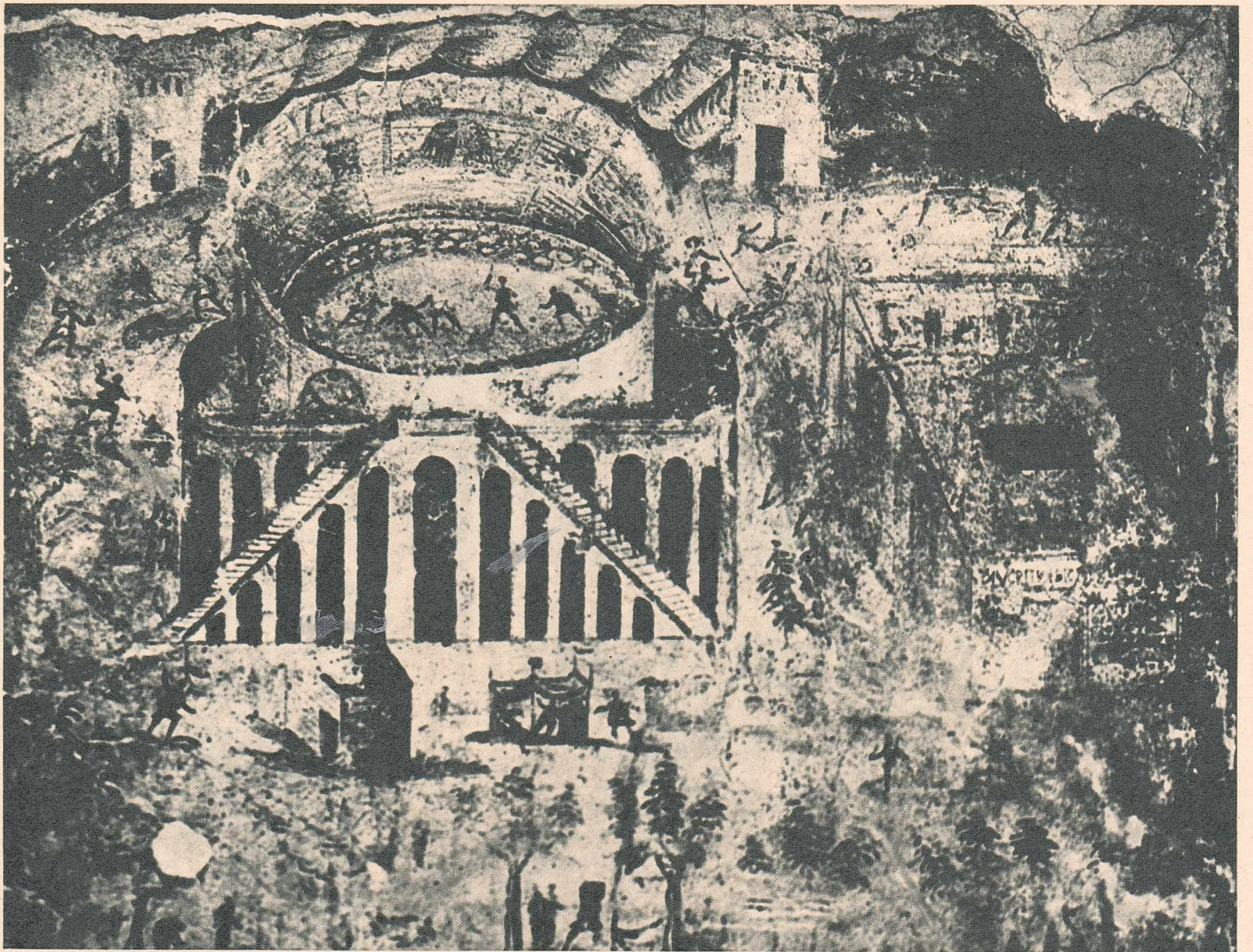

Romanii în Dacia — capitol binecunoscut din istoria poporului nostru — deși și în acest domeniu apar mereu date noi. Foarte puțin cunoscută de publicul larg este însă prezența dacilor la Roma: școli dacice de gladiatori, meșteșugari și artiști daci, regina Zia pe Via Flaminia... Prezența lor aruncă noi lumini asupra complexelor relații dintre daci și romani.

PAGINI MAI PUȚIN CUNOSCUTE DIN ISTORIA PATRIE

DACII LA ROMA

de C.C. GHENEA

Una din cele mai importante civilizații originale din antichitatea clasică, aceea a geto-dacilor, a înflorit pe teritoriul țării noastre între veacurile VI și I î.e.n. Herodot considera pe geto-daci ca fiind deosebit de viteji și de nștiți; și lucrările altor istorici ai acelor timpuri ni-i fățișează ca oameni vrednici și întreprinzători, cunoscători ai multor științe, ca botanica, medicina, astronomia — neînțeleș, la nivelul epocii respective.

Or, astfel de cunoștințe nu se puteau acumula la voia întâmplării, o astfel de cultură nu se putea progresa fără relații cu popoarele învecinate sau cu altele mai îndepărtate, mai dezvoltate. În acest sens se poate pune în mod legitim întrebarea dacă dacii au cunoscut sau nu Roma, dacă au avut legături cu romanii în afara binecunoscutelor izboare. Răspunsul afirmativ nu ar constitui o noutate. El este mereu susținut de descoperiri arheologice care duc noi dovezi.

«DE NATIONE DACICUS»

Căile de cunoaștere dintre romani și daci au fost multiple și complexe — politice, economice, artistice. Se poate vorbi despre prezența în capitala imperiului a unor meșugari, sclavi, libeți, a unor celebri competitori în lergările din stadioi, în fine, a gladiatorilor. Pe de altă parte, în inscripțiile comemorative apar adesea militari — unii investiți cu grade superioare în ierarhia armatei romane — originari din Dacia. Numele lor este adeseori însoțit de precizarea «*de natione thrax, bessus, dacicus*» etc. Că nu este vorba de adăugat că cei citați în inscripții sau în diferite criere erau doar cei mai renumiți, altfel nu ar fi avut nici un rost întipărirea numelui lor pentru «eternitate» în diferite inscripții.

În jurul anului 50, un anume Skirtos pare să fi încântat urechile auditorilor romani. Alături de numele său de rezonanță tracă sau iliră apare și profesiunea, «*symphoniacus*», adică «muzicantul, cîntărețul». Acest Skirtos, a cărui origine este încă discutată de către specialiști, a fost liberul unei bogate familii romane care i-a pus urna funerară în propriul columbar. Numele de Skirtos sau Skirtus circula pe atunci, după afirmația lui V. Pârvan, în regiunea țării noastre.

Un alt Skirtos, denumit însă «*dacul*», a fost gladiator la Tomis. Skirtos Dacensis era fără îndoială dac, iar cîntărețul din Roma, cel care trăise în preajma familiei lui Titus Statilius, putea avea și el aceeași origine.

Symphoniacus înseamnă și cîntăreț cu avlosul — gen de instrument de suflat asemănător fluierei. Astfel de cîntăreți, denumiți auleți, îndulceau uneori cu arta lor și luptele gladiatorilor. Or, gladiatorii daci au fost destui la Roma, unde se pare că s-au bucurat de faimă. Istoricul Dio Cassius amintește astfel despre prezența unui grup de gladiatorii daci la Roma în vremea lui Caesar Octavianus Augustus.

În cartea II, capitolul 22 al istoriei sale, istoricul grec care trăia la curtea imperială romană povestește despre spectacole în care se înfruntau gladiatorii daci cu cei din neamul suebilor.

«Trupe de daci și de suebi luptau (într-un spectacol — n.r.) unii contra celorlalți. Ultimii erau celți, primii sciti... Aceia locuiesc pe ambele maluri ale Istrului; ...se numesc daci, sau geți, sau traci, căci poporul dacilor își stabilise odinioară colonii în apropiere de Rodope. Iar acești daci își trimiseseră mai înainte o ambasadă la Cezar, însă nesatisfăcîndu-li-se nici una dintre cererile lor, se aplecară către partida lui Antonius, fără să le fie de vreun folos din cauza certurilor lor interne. În urma acestora, mulți fiind prizonieri, fură închiși împreună cu suebii. Spectacolele durară mai multe zile».

GLADIATORI CU NUME CELEBRE

Numele unor gladiatorii daci au ajuns să fie cîntate de către poeți vestiți. Astfel se cunosc doi gladiatorii, amîndoi numiți Bithus. Marcus Livius Bithus fusese liber al Liviei, iar celălalt învățase lupta în «școala» lui August. Cel de-al doilea Bithus este citat de către Horațiu alături de alt gladiator, Bacchius, posibil de aceeași origine:

«...Rupiliu și Persiu se-nfruntă pereche,

Nu mai puțin potrivivți ca Bithus și Bacchius».

Pe aceștia doi din urmă, Suetoniu îi caracterizează drept «*gladiatorii cu nume celebre*».

Contemporani cu ei au mai fost și alți Bithus (nume comun între traci), dar care erau trîmbiceri. Unul era *tubicen* (trîmbicer) pe stadioi, alții, în armata romană. Se știe că luptătorii apăreau însoțiți de sunetul goanelor, iar cei care supraviețuiau plecau însoțiți de aceeași cîntare. P. Aelius Bithus fusese, ca alți cinci cu același nume, *tubicen*, iar însuși faptul că ei sînt pomeniți în inscripții înseamnă o recunoaștere a valorii lor.

Acești oameni, care n-au trecut neobservați de către contemporanii lor, puteau fi originari de pe meleagurile vechii Dacii. Vasile Pârvan afirmă în «*Getica*», binecunoscuta sa lucrare, că numele Bachis, Beidis, Bithos, Bithus, Braiados etc. erau de origine traco-getică.

Alături de aceștia s-au ilustrat prin îndemnarea lor și conducătorii daci de cvadrigă, care cu patru armăsari focși, înhămați în același rînd, care evoluau la marile curse romane. Unul dintre cei mai celebri conducători de cvadrigă de pe vremea lui Domițian și Traian, Avilius Teres, a fost pomenit în nu mai puțin de patru inscripții onorifice. După cum reiese din acestea, cursa care l-a

făcut celebru a avut loc în anul 95, cînd el a și fost încoronat în circ.

Un predecesor al său între anii 13 și 25 fusese Scirtus, un faimos «agitator al partidei albilor». Acest nume ilir sau trac era frecvent în acea vreme și în Dacia. Cît despre originea tracă a numelui Teres, nici nu mai încapă discuție, el fiind citat și de Xenofon în «*Anabasis*». Teres înseamnă, în traducere, Victor sau Salvator.

ȘCOLI DACICE DE GLADIATORI ÎN INIMA ROMEI

Pentru că în jocurile de circ dacii își dovediseră cu prisosință destoinicia, forța și abilitatea, ei și-au cucerit o adevărată faimă. Din acest motiv, în rîndul principalelor școli de gladiatorii din Roma sînt menționate și cele dacice. Chiar în inima Romei au existat două edificii ocupate fiecare de cîte o școală de gladiatorii.

La o mică distanță de Școala Cezarilor pentru gladiatorii a înființat și una dintre școlile dacice. Mai precis, ea se afla în zona Caeleomontium, între templul lui Claudiu și sediul Cohortei a V-a, și se numea «*Ludus Matutinus et Dacicus*». Cea de-a doua, «*Ludus Majus et Dacicus*», se găsea între Termele lui Traian și porticulul Liviei. Judecînd după spațiul și amplasamentul, ea pare să fi fost importantă.

Cele două școli dacice au dăinuit poate și după Aurelian, dar importanța lor decăzuse.

Prezența luptătorilor daci pe stadioii Romei nu este lipsită de importanță. Modul de a lupta al unora dintre ei îi impresonase, desigur, pe romani, de vreme ce erau invitați la Roma. Și iată că cei care trimiteau soli înarmați doar cu lire și cytare la dușmani — după cum afirma Athenais, după Theopomp — au știut să-și dovedească puterea și cu arma în mînă, nu numai pe cîmpul de luptă, dar și în arenă.

REGINA COSTOBOCILOR PE VIA FLAMINIA

Firește, la Roma nu s-au perindat numai gladiatorii daci. Au trăit acolo bucătari, purtători de lectici (lecticieri), cizmari, pînzari și mulți alți meseriași. Alături de aceștia s-a aflat însă și un personaj deosebit de important, a cărui prezență este semnalată în jurul anului 180: este vorba de regina Zia a costobocilor. Ea a trăit, pe cit se pare, într-o vilă personală pe Via Flaminia — cartier unde își aveau reședința ostatici de seamă ai imperiului — în perioada care se întinde între ultima parte a imperiului lui Marc Aureliu și primii ani ai domniei lui Commodus.

Un document epigrafic de mare valoare dovedește șederea la Roma a unei regine dace ai cărei supuși erau liberi în acel moment; în adevăr, costobocii nu căzuseră sub dominația romanilor. Iată ce a scris necunoscutul pietrar pe marmura sepulcrală a reginei: «*Zia, fiica lui Tiatuș, dacă, soția lui Pieporus, regină a costobocilor, bunică a lui Natoporus și Drigliša...*»

Costobocii, alături de carpodaci, erau așa-ziii daci liberi care trăiau în nordul provinciei Dacia — adică în Moldova, Maramureșul de azi și pînă în Slovacia. Pliniu cel Bătrîn îi pomenește în «*Istoria naturală*», Ptolemeu în «*Îndreptar geografic*», precum și istoricul Dio Cassius. Ei au coborît din Carpații nord-estici de unde trăiau, în anul 170, și au dat o lovitură puternică trupelor romane din Dacia.

Regina Zia putea să fie deci văduva regelui Pieporus căzut pe cîmpul de luptă, iar ea însăși împreună cu nepoții săi Natoporus și Drigliša au fost poate predați romanilor ca ostatici. Zia se trăgea dintr-o familie de «*tarabostes*» sau «*pileatus*» (nobil dac). Tiatuș fusese în orice caz un personaj important.

Atît regina cît și cei doi nepoți ai ei se pare că au fost luați prizonieri de către luptătorii populației germanice a astingilor, care i-au dat apoi pe mîna lui Sextus Cornelius Clemens, guvernatorul Daciei între anii 170 și 172. Guvernatorul îi lăsase probabil pe astingi să năvălească în țara costobocilor, ca represalii la încercarea acestora de a invadea în anul 170 Dacia. Cel puțin aceasta reiese din unele scrieri ale istoricilor vremii, cea mai importantă mărturie în acest sens fiind cea a lui Dio Cassius, autorul «*Istoriei romane*».

Iată, așadar, unele fapte care atestă existența dacilor în cetatea eternă. S-ar mai putea vorbi despre pretorienii daci, originari chiar din Sarmizegetusa, sau despre alți militari înrolați în trupele romane, al căror nume a rămas citat, ca mărturie a meritelor lor.

Amintindu-ne de Columna lui Traian, am mai putea evoca și legenda averilor luate de Traian și prezentate cetățenilor Romei în cele două triumfuri ale sale. Dar «*avuția*» cea mai de preț o reprezenta însăși sora lui Decebal, capturată de către Maximus, comandantul de oști care a participat alături de Traian la ocuparea Daciei.

Prezența dacilor la Roma, în diferite ipostaze, a jucat un rol la cunoașterea de către aceștia a Imperiului roman, a «*inimii*» sale administrative și culturale, contribuind astfel la întreprinderea celor două civilizații.

Problema în ansamblu ei este însă departe de a fi închisă. Cercetările arheologice, atît din Italia cît și cele din țara noastră, aduc mereu noi mărturii care întregesc istoria acelor vremi frămîntate ce au premers formării poporului român.

de Ioan GRIGORESCU

EGINA

Templul tău din Egina este vrăjtit, Zeiță a frumuseții, căci această femeie banală care își scaldă aurul trupului în ultramarinul Egeii a devenit pe neașteptate superbă. Miroase a piatră răscopă la soare, a alge și a epidermă pe care se zbracește sarea amăruie.

Un pescar bătrîn s-a întors din larg cu un pui de caracatiță și acum îl izbește la nesfîrșit de pietrele țărmlui ca să-i frăgezească tentaculele și să ucidă în ele cele șapte vieți date de mare... Omul ridică ritmic brațul în care parcă ține o otreapă flască, cenușie, și-l coboară cu putere, carnea vietății marine se strînge și se relaxează după fiecare izbitură, tremurînd încet, străbătută de fiorii morții.

Pe țărmlasiniii își așteaptă răbdătorii poverile — cam guralive și cam stafidite — pentru a le căra la templul Afroditei și moțâie biblic, înmuiați de soare, umbrele lor își scaldă răcoarea în transparența apei, iar roiri de muște le caută ochii triști, zemoși, cu lacrimi molatice...

Ostrovul e o cocoșă de balenă cenușie, ridicată apocaliptic din mare, cu pîntece de marmură gălbui ca miezul de cozonac și cu poale din horbote de spumă albă. Un zid crenelat se cațără pe crestele insulei ca o scară a pisicii, casele par trepte spre cer, doar templul închinat dragostei, cu fruntea sprijinită pe cele trei elemente — apa, uscatul și văzduhul — pecetluiește cu sigiliul nobleței sentimentul legendei care aici n-are decît un nume: iubirea.

Plantele turistice întocmite după gustul unei clientele amatoare de emoții «autentice» invocă pasaje dintr-o mitologie inexistentă. Imaginația agenților de publicitate se dovedește nu mai puțin prolifică decît inspirația aezilor antichității, numai că, primilor, le cam lipsește harul care preface plămuierea în artă. Un rest de bun-simț împiedică indicarea surselor citate, dar cutezanța prețișilor pastșori ar face să roșească pînă și obrazul de marmură al unui Apuleius. E drept, anticii n-au excelat niciodată prin exces de pudoare, dar descrierea unor liturghii negre pe altarul zeiței Afrodită din Egina, pusă pe seama penei lor, îi transformă în erotomani născocitori de pornografie prea dubios asemănătoare cu cerințele comerciale ale secolului nostru. Cu o insistență aproape obsesivă apare evocarea miracolelor «săvirșite» de pietrele templului, de apa izvoarelor, de aromele ierburilor rare de pe cocoșă de piatră, și credulii acordă credit fără a cere vreo acoperire.

Și vin femeii de pe tot pămîntul, ca la un Maglavit milenar al fecundității, al luptei cu sterilitatea și al succesului în amor, vin plătind bani grei, cu încredere oarbă în plantele turistice pe care le citesc ca pe «*Visul Maicii Domnului*», convinse că litera lor nu minte și că semnul magic al apei mereu rîvnite le va restitui ceva din ceea ce n-au avut niciodată. Și chiar dacă au avut, imploră acum Afroditei imposibilul: restituirea tinereții pierdute, netrăite sau prost trăite.

Majoritatea vin din Statele Unite, bătînd căile de văzduh, de ape și de uscat ale pămîntului, nutrînd prea tîrziu speranțe pe care timpul, irosirea vieții le-au făcut deșarte. Și-au bălăcit trupurile scofilitice în nămolul cald din petalele putrede ale florilor din Tahiti, s-au lăsat laminate de nichelăria mașinilor de masaj de pe Fifth Avenue, au înghițit cu lăcomie doze elefantiniene din gerovitalul Anei Aslan și acum încearcă soluția finală, miracolul companiilor turistice care exploatează legenda Egeinei.

Sînt și destui hippies, pletosi, cu straie multicolore și salbe de arginți falși, tineri care bat continentele, protestînd prin jeg și vagabondaj față de strămbătatea lumii în care poate că n-au vrut, dar au fost nevoiți să se nască. Și-au vîndut sîngele cu litra la bursa sanguină din Atena, una din putinele furnizoare de sînge din grupa «*universal*» pentru confracții de generație măcelăriți în Vietnam. Și din agoniseala lihnelii au venit aici să-i cînte serenade Afroditei: «*Iubita mea are colesterolul trei virgulă optzeci și șapte și coapsele buretoase de celulita...* Am s-o car pe asiniul Egeinei, ofrandă zeiței care și-a retezat brațele din frica de a nu o atinge...»

O ACȚIUNE «EXPRES». Un asasinat în expresul de Zürich... Misterios, ca toate asasinatele. Dar pe măsură ce ancheta progresa, a apărut o dificultate în plus: crima fiind comisă într-un tren internațional și în condiții speciale (nici nu se știa pe teritoriul cărui stat fusese făptuită), depistarea și urmărirea vinovatului făceau necesară colaborarea între «polițiile naționale», realizată grație Interpolului.

Enigma în fața căreia se aflau anchetatorii, ca și rezolvarea ei, care pare desprinsă dintr-un film polițist, — deși datele sint perfect reale — pun în evidența caracterul internațional al unor delictе, caracter tot mai marcat în ultimii ani. Acest aspect a fost relevat și de secretarul general al Organizației internaționale a poliției criminale, Jean Népotе, într-un interviu acordat autorului lucrării «Interpolul intră în acțiune» (Editura politică, 1968), Ioan Aszódy.

Factorii care contribuie la accentuarea acestui proces — arăta dl. Népotе — sint tocmai cei ce contribuie la însăși internaționalizarea raporturilor dintre oameni. Este evident că relațiile culturale, politice, comerciale, turistice se dezvoltă într-un ritm foarte rapid. Frontierele au încetat de mult să fie niste bariere arareori trecute, «orizontul» oamenilor de azi se întinde cu mult peste limitele statale. Dacă activitățile normale, licite, evoluează în acest sens, de ce s-ar petrece altfel lucrurile cu cele ilicite? Odiñoară infractorul căuta refugiu în orașul vecin; el caută astăzi să se ascundă — și reușește adesea s-o facă — într-o țară vecină sau chiar îndepărtată. Escrocul caută să-i înșele pe negustorii unei regiuni, el operează astăzi în mai multe țări deodată.

Totul ne îndreptățește să credem — afirma în continuare secretarul-general al Interpolului — că evoluția aceasta nu face decât să se accentueze o dată cu dezvoltarea accelerată a transporturilor, mijloacelor de informare și de comunicație. Mecanismele tradiționale de difuzare a cererilor de anchetare, de culegere de informații trebuie deci să cedeze locul unor procedee mult mai rapide și să cuprindă teritorii mult mai vaste. Evident, aceasta ridică numeroase probleme administrative și juridice; n-ar trebui însă ca aceste probleme să împiedice poliția să se deplaseze tot atât de repede și de departe ca răufăcătorii înșiși — spunea dl. Népotе.

După cum se va vedea, în cazul crimei descoperite în gura întunecoasă a tunelului de la Mühlehorn poliția criminală a acționat «express»...

L.N.

Asemenea tuturor afacerilor criminale care depășesc limitele teritoriale ale unui stat — datele dosarului «Asasinatul din Nord-expres» au fost înscrisuri în incinta secretariatului general al Organizației internaționale de poliție criminală prin intermediul antenei principale, oricând gata să primească — așa cum spun cei de aici — «apelurile din larg...» (stînga). La 1 iunie, noaptea, la orele 23, un telex sosit de la Copenhaga prin intermediul Interpolului rezolva spinoasa problemă a identității (dreapta).

a s a s i n a t u l d i n expresul de zürich

de Atanasie TOMA

Deși încă nu se vedea, ascuns de virfurile înalte ale Alpilor elvețieni, soarele încălzise bine aerul acelei dimineți de sfîrșit de mai, iar cantonierul care controla zilnic linia ferată ce duce spre Zürich se felicita în gînd pentru că, părăsind gara Sargans, își lăsase acolo șuba grea și incomodă. Era atunci, la 29 mai 1964, una dintre cele mai clare zile de primăvară, o primăvară care în anul acela venise anevnoie.

Linia ferată descrie de aici, din preajma Sargansului, după ce a străbătut zidurile de piatră ale Alpilor, un adevărat labirint, cățărata pe viaducte, strecurîndu-se prin zeci de tuneluri, agățată de povrnișuri abrupte, adîncindu-se în văi umbrite, în care zgomotele căderilor de apă îl domină chiar și pe cel al rapidelor locomotive electrice.

Omul se oprea ba ici, ba colo, lovind cu îndeminare cîte o porțiune din linia ferată, ascultînd atent vibrația metalului. Sub atingerea scurtă a ciocanului el încerca să deslușească, din vacarmul pricinuit de căderile torentelor care se adună în vale, glasul sănătos sau viciat de fisuri al șinelor de oțel. După o serpentină dublă, cantonierul se opri, căci în fața sa se deschidea gura sumbră a tunelului de la Mühlehorn. Își desprinsе de la șold lampa electrică, o aprinse și, ținînd dreapta, intră în tunel. Pereții umezi ai tunelului prinsерă viață, iluminați straniu, descriînd umbre cu contur fabulos. Piatra rece și umedă a muntelui te înfiora, astfel încît omul își strînse haina pe trup, ridicînd gulerul.

Străbătuse mai bine de jumătate din drum cînd, lîngă peretele stîng al tunelului, o moviță cenușie îi atrase atenția. Părea un balot de o formă nedefinită, lipit de piatra cioplită a Mühlehornului. Cînd fu la

cîteva pași de obiectul acela ciudat, mina care ținea felinarul electric începu să tremure. La lumina galbenă a lanternei, cantonierul desluși forma unui picior omenesc indoit într-o poziție nefirească. Cîteva șuvițe de păr blond și lung acopereau cea mai mare parte dintr-un obraz alb pe care se zăreau numeroase zgîrieturi și pete maronii.

Înconjurat cu mișcări grăbite trupul inert, încercînd să înțeleagă dacă viața mai sălășluia în el, pentru a-i acorda primul ajutor. După rigiditatea membrelor, omul înțelese că orice speranță era de prisos.

CINE E VICTIMA ?

În dimineața aceea, cantonierul din Sargans nu și-a mai îndeplinit obișnuitul control asupra stării liniei ferate. El a alergat imediat la prima stație, anunțînd poliției căilor ferate evenimentul. La rîndul său,

comisarul poliției feroviare a raportat caz superioarelor din Zürich, presimțînd că în timpul depășirii. Într-adevăr, acest caz a dat mult de furcă poliției elvețiene și n-ar fi fost poate luminat niciodată dacă nu s-ar fi recurs la Interpol, care a coordonat cercetările pe teritoriul unei bune părți a Europei centrale.

Prima etapă a cercetărilor s-a desfășurat la Zürich, sarcina revenindu-i poliției judiciare municipale. Comisarul B.W. s-a aflat astfel aruncat într-un imens ocean necunoscut. Căci asupra cadavrului descoperit în tunelul Mühlehorn nu s-au găsit nici urme de acte care să faciliteze identificarea. Autopsia stabilise că moartea a survenit în urma strangulării victimei cu o sfoară sau ceva asemănător. Veșmintele prezentau oșoare urme de violență. În ceea ce privește zgîrieturile și plăgile de pe obraz, specialiștii declarau că ele nu proveneau dintr-o eventuală luptă cu asasinul, ci au fost provocate de căderea cadavrului în tunel, în plină viteză a trenului. Vîrsta probabilă a moartei 30 de ani.

Comisarul B.W. privea îngîndurat buletinul redactat de medicul legist al poliției judiciare și fotografiile făcute în tunel. Cu toate că moartea își pusese pecetea hîdî pe obrazul palid al victimei, se distinge totuși cu ușurință faptul că aceasta fusese ceea ce se numește o femeie frumoasă. Crimă pasională? Poate. Alături de comisar într-un coș din material plastic, se află îmbrăcămintea tinerei. Aleasă cu gust, îmbrăcămintea trăda rafinament vestimentar și cochetărie. Din păcate însă aceste două trăsături nu puteau constitui un indiciu pentru stabilirea identității.

Așa cum se întîmplă în zilele noastre cu multe tinere femei care se îmbracă combinînd între ele diferite piese aparținînd modei europene realizate de firme de naționalități diverse, tot așa și victima purta o întregă colecție europeană. Tinăra fusese găsită îmbrăcată într-un pulover galben cu etichetă «Made in Italy», cu o fustă fără etichetă, realizată din stofă englezească, cu ciorapi colanți fabricați în R.F. a Germaniei, ceas elvețian, lenjerie franțuzească, un cordon de piele purtînd emblema unei firme din Copenhaga. Victima a fost găsită fără pantofi. Nici controlul riguros efectuat de-a lungul căii ferate, nici în trenurile ce au circulat în noaptea aceea spre și de la Zürich nu au adus noutăți.

După stabilirea orei decesului, cu puțin după miezul nopții, comisarul înclina să creadă tot mai mult că locul în care a fost comisă crima a fost Nord-expresul. Așadar — încerca el să recapituleze — tinăra aceasta blondă și frumoasă era poate o italiancă, nemțoaică, franțuzoaică, englezoaică, elvețiană sau Dumnezeu mai știe ce, în zilele noastre cînd femeile se îmbracă atât de pestrît. Nu. Categorie. Călea vestimentară trebuie părăsită.

INTRĂ ÎN SCENĂ... UN MACHIOR

Pentru identificarea victimei comisarul recurse de aceea la un procedeu neașteptat: chemă la comisariat machiorul unui cunoscut teatru din Zürich, fost coleg de școală, și îl rugă să-l ajute. Vechiul său prieten fu șocat la început de propunerea comisarului, dar pînă la urmă s-a decis, gîndindu-se că în felul acesta contribuie la prinderea și pedepsirea criminalului. La cererea comisarului, el a realizat un machiaj savant al obrazului tinerei moarte, în așa fel încît aceasta să pară în viață. Bătrînul machior și-a desăvîrșit însă opera numai după ce a băut două coniacuri duble, pentru a-și învinge sentimentul pe care îl simte probabil orice om la atingerea unui obraz pe care moartea l-a încremenit pentru totdeauna.

Rezultatul a fost extraordinar. Fotografia realizată apoi de fotograful serviciului medico-legal a fost difuzată poliției elvețiene, trimisă Interpolului și dată spre publicare citorva mari cotidiene. Fotograful poliției judiciare și bătrînul machior se puteau felicita: imaginea înfățișă o tinăra frumoasă, cu un aer distins și ușor melancolic. «Cine cunoaște identitatea acestei tinere sau poate furniza informații asupra existenței sale este rugat să se adreseze poliției judiciare din Zürich, telefon nr...» — își invitau redacțiile principalelor cotidiene elvețiene cititorii, încercînd astfel să ajute poliția în dificila sa misiune.

Așa cum se întîmplă de obicei după asemenea anunțuri, poliția judiciară fu copleșită cu informații fanteziste și neverosimile. Cei mai mulți dintre cei ce se adresau autorităților erau bătrîni și bătrîne, aflați la vîrsta senilității, maniaci binecunoscuți de

* Din volumul în curs de apariție la Editura politică «Un reporter la Interpol».

nisarul B.W., cei care la fiecare aseme-
a anunț își imaginău cite ceva. Mai erau
eri puși pe farse sau indivizi dornici de
blicitate. Experiența îndelungată a comi-
ului îl ajuta însă și în această situație,
ind să discearnă valoarea informațiilor.

ÎN MICUL RESTAURANT DIN CHUR

Singura informație demnă de luat în con-
lertație era cea primită prin poștă din
așul Chur.

Patronul unui mic restaurant își amintea
o fată semănând cu cea din fotografia pu-
cată în ziare a dejunat în localul său,
preună cu un bărbat ceva mai tânăr decit
care avea înfățișarea tipică a unui play-
y.***) La părăsirea localului, fata dădea
mne de nervozitate.

La 1 iunie, noaptea, la orele 23, un telex
sit de la Copenhaga prin intermediul
terpolului rezolva problema identității.
otografia realizată într-un mod atit de ne-
șișnit de comisarul B.W. cu concursul
ui machior de teatru și difuzată în toată
ropa grație serviciilor telefoto ale secre-
riatului general al Interpolului se dovedea
entru a doua oară prețioasă. Biroul central
țional danez transmitea că fotografia în
uză aparține unei cetățene a Danemarcei,
e nume Custensen Ulla Elise, născută la
1 august 1934 în localitatea Gentafta, cu
omiciliul în Copenhaga, având pașaportul
umărul 0146945 și plecată în ziua de 27 mai
1964 cu destinația Zürich, unde urma să
creze ca asistent medical într-o clinică.

Tatăl fetei declara: «Am condus-o la
en, în gara centrală din Copenhaga, îm-
reună cu soția. Era într-o stare de spirit
ormală, nu părea bolnavă, astfel încit este
xclusă sinuciderea. Nu folosea droguri.
ra numai necăjită că nu și-a putut rezerva
n loc la vagonul de dormit, dar nădăjduia
ă pînă la Zürich — poate începînd de la
amburg — se va găsi o cușetă liberă.

În vederea continuării cercetărilor se
pelează din nou la secretariatul general al
nterpolului: «Rugăm să ne comunicați dacă
au semnalat recent cazuri asemănătoare
e căile ferate europene». Secretariatul
eneral apelează la rîndul său la fișele sale
i răspunsul sosește prompt, în aceeași zi:
Nu se cunosc pînă la această dată cazuri
semănătoare pe căile ferate europene».

Așadar, gîndea comisarul B.W., este
xclusă de la bun început ideea unui cri-
ninal internațional specializat în operațiuni
eroviere sau — și aceasta era ideea care îi
lădea cel mai mult tîrcoale comisarului —
xistența unui sodic care acostează femei
n timpul călătoriei cu trenul pentru a le
ucide.

Nimeni pe lumea asta însă nu ucide un
om fără să aibă un motiv. Furtul? Nu părea
fi cazul domnișoarei Ulla Elise, care se
expatriase pentru a munci într-o clinică în
ostul de asistent medical la fizioterapie.

O DECLARAȚIE VEROSIMILĂ ȘI TOTUȘI...

Și totuși, gîndea cu încăpăținare comisa-
rul, nu se ucide decit dintr-un motiv foarte
precis. Care este motivul crimei? Simțea
că o dată dezlegată această enigmă —
CAUZA crimei — descoperirea criminalului
nu mai putea constitui o problemă. Care sînt
totuși motivele care pot determina ucide-
rea unei fete frumoase dacă se exclude ideea
furtului? Dramă pasională, sadism, impru-
dență... Imprudență? Exclus, prin strangu-
lare! Dramă pasională... Dar fata plecase
singură din Copenhaga..., deci criminalul
nu poate fi decit o persoană întîlnită în-
tîmplător în timpul călătoriei. Și își aminti
abia acum scrisoarea birtășului din stațiu-
nea montană Chur.

Interogatoriul proprietarului restauran-
tului din Chur nu a adus însă datele senza-
ționale pe care le spera comisarul.

— Cred că o să mă înțelegeți, domnule
comisar... În profesia noastră trebuie să fim
discreți... Să nu le dăm impresia tinerilor
care se întîlnesc în local-că îi supraveghem...
S-ar simți stingheriți, iar a doua oară s-ar
întîlni în alt local... Tot ce îmi amintesc este
că fata purta un mantou de blană albă...;
cît îl privește pe băiat, cum să vă spun...
semăna cu toți băieții ăștia moderni...
Parcă era picat dintr-o revistă play-boy...
Se redactează o nouă circulară către poli-
tia elvețiană în care se cere agenților să

***) «Play-boy» — denumire curentă în Occident, care
desemnează un anumit gen de tînar, și anume «frumu-
șelul» care știe să tragă toate avantajele de pe urma
farmecelor sale.

identifice traseul unei tinere îmbrăcate cu
mantou alb de blană.

Nici n-a apucat să fie transmisă această
nouă circulară cînd poliția din Chur rapor-
tează centrului că tînarul play-boy care a
dejunat cu domnișoara Ulla Elise s-a pre-
zentat la poliție, unde a făcut următoarea
declarație:

«Am cunoscut-o pe fată în gara Chur, în
sala de așteptare, în dimineața lui 28 mai a.c.
Era obosită, contrariată. Părea ușor amețită
de alcool. Purta o haină de blană albă și
moțăia pe un fotoliu, avînd lingă ea, la pi-
cioare, o valiză mare, neagră. Am între-
bat-o dacă e străină și mi-a spus că da. S-a
recomandat Ella și m-a rugat s-o conduc la
un local pentru a lua micul dejun. Valiza
a depus-o la ghișeu pentru bagaje din gară
și a plecat luînd cu ea poșeta și un aparat
de fotografiat Kodak Retinette. Ne-am pier-
dut timpul cum am putut de dimineață pînă
seara. Tichetul de bagaj era la mine, tot eu
țineam și aparatul de fotografiat. Fata părea
să-și amintească mereu ceva neplăcut și nu
mai avea chef nici de fotografii, nici de plim-
bat. Am condus-o la gară tocmai cînd sosea
Nord-expresul. A ezitat cîteva momente,
apoi s-a dus la casa de bilete, a cumpărat
un tichet pentru Zürich și m-a rugat să-i
trimit valiza la post-restant. N-a vrut s-o
conduc pînă la tren. Eu însă am urmărit-o
și am văzut că s-a urcat în vagonul de dor-
mit, deși își luase bilet pentru clasa a II-a.
După două zile i-am văzut fotografia în
ziar. M-am speriat și am vrut să fug la
Napoli, orașul meu natal, în Italia. M-am
gîndit însă să e mai bine să declar adevărul.
Am scos de aceea valiza de la biroul de
bagaje din gară și m-am prezentat la comi-
sariat unde am predat-o, împreună cu apar-
atul de fotografiat».

Declarația băiatului părea verosimilă și
sinceră. Totuși, comisarului B.W. i se părea
că ceva șchioapătă. De ce fata n-a luat cu
ea aparatul de fotografiat? Doar nu era
depus la bagaje. Să zicem că a uitat. E posi-
bil, în starea de surescitare semnalată de
băiat. Comisarul căzu pe gînduri și începu
să combine declarația birtășului cu cea a
băiatului. După cîteva minute chipul i se
lumina și telefonă comisarului de poliție
din Chur cu rugămîntea de a fi trimis la
Zürich în stare de arest play-boyul cu
pricina.

«N-AM OMORÎT-O EU!»

Al doilea interogatoriu al băiatului a
avut ca urmare o altă variantă.

— Ai declarat — și-a început interogato-
riul comisarul B.W. cu voce domoală — că
te-ai dus cu fata la un local pentru ca aceasta
să ia micul dejun. Patronul însă declară —
iar fata de la garderobă o confirmă — că
nu ați venit împreună (comisarul apăsa pe
acest cuvînt). V-ați întîlnit în local. Este
adevărat?

— Da... — recunoscu învins tînarul.

— Iar valiza n-a depus-o la bagaje fata...
Este adevărat? — repetă comisarul ultima
propozițiune.

Băiatul îl privea uluit pe comisar, neștiînd
că acesta, între timp, făcuse o mică anchetă
la gara din Chur și aflase că valiza fusese
depusă la biroul de bagaje la 30 mai, deci
în ziua în care deja apăruse în ziare foto-
grafia fetei.

— Da... — șopti sfîrșit băiatul. Eu am
depus-o la bagaje. M-am speriat cînd am
aflat din ziare că e moartă. Apoi m-am gîn-
dit bine și m-am dus la poliție.

Comisarul se juca în mîini cu o hîrtiucă
pe care tocmai o promisese prin telex de la
Interpol și în care cei de la secretariatul
general informau despre G.A., originar din
Napoli, cunoscut de poliția italiană drept
hoț de valize pe calea ferată, victimele
fiînd de preferință femeile, pe care mai
întîi le cucerește folosind armele unui play-
boy. De cîteva ani — semnală nota — tînarul
n-a mai apărut în evidențele penale.

— N-am omorît-o eu, domnule comisar...
V-o jur pe statuia sfîntului Genaro din Na-
poli... De multă vreme n-am mai lucrat...
I-am jurat mamei că mă fac om de treabă.
M-am angajat aici, în Elveția, muncitor la
întreținerea șoselelor... Parcă a fost un
blestem însă... Cine dracu mi-a scos în cale
fata asta? Parcă a fost o provocare a sata-
nei... Era însă o pleacă cum n-am mai în-
tîlnit niciodată. Fata părea absentă la tot
ce era în jurul ei... Am condus-o la localul
acela cu valiza în mînă. Parcă mă frigea
afurisita aia de valiză. În pragul circiumii
fata și-a dat seama că umblu cu valiza după
mine și s-a scuzat. «Știi ce? — i-am spus —
o duc eu la gară»...

(Va urma)

TV

de Felicia ANTIP

LUMI ȘI CEASURI

Nu sînt paralele. Nu se intersectează la voia întîmplării.
Nu sînt concentrice. Lumile acestea sînt consubstanțiale. Își
trag seva din același pămînt. Cu toții trebuie să dăm seamă,
cu toții sîntem răspunzători dacă această sevă se transformă
în sînge curat, sănătos, în nectar zeiesc sau în apă stătută, de
smîrc. Lumile acestea sînt fețele noastre. Trebuie să avem cu-
rajul de a ne privi bărbătește și pe cele care ne displac, să nu ne
amăgim cu iluzia că numai cele pe gustul nostru există. Bine,
foarte bine face televiziunea că ni le arată. Mă gîndesc la emi-
siuni ca «Unii și ceilalți». Mă gîndesc mai ales la acel episod
dureros, de neuitat, comentat de Dan Deșliu cu singurele
cuvinte care se puteau spune în mod decent: «Tot ceea ce ați
văzut a fost aievea». Voind-se o oglindă cinstită a ființei și a
zilelor noastre, televiziunea ne confruntă cu adevărurile
noastre constant sau ascendent îmbrucătoare, cu adevărurile
noastre sublimе, dar și cu adevărurile noastre întristătoare.

Statistic vorbind, s-ar putea replica, rebutul social e infim,
neconcludent. «Unii» sînt o mină, în timp ce «ceilalți» sînt
mai toți. Cîteva zeci sau chiar sute de tineri care se maimuță-
resc prostește în tața unei necruțătoare camere de luat vederi
pentru că nu știu unde să-și caute rostul vieții sînt un fleac, o
glumă proastă. Milioane de tineri se află acolo unde le este
rostul. O, dulce statistică nivelatoare, gata să trimită la culcare
conștiința responsabilității colective! Tinerii aceia, mulți,
puțini, cîți or fi, sînt copii crescuți strîmb de noi. Dacă atunci
cînd îi privim ne vine să întoarcem rușinați capul, dacă lipsa lor
de autocenzură, exhibiționismele lor penibile ne dau un
simțămînt de jenă acută, n-avem totuși dreptul să-i tratăm ca
pe un corp străin. Ei sînt un eșec al nostru, al tuturor.

Cînd i-am pierdut pe drum? La vîrsta claselor primare?
Mai devreme, atunci cînd părinții lor n-au avut răgazul, sau
capacitatea, sau dorința de a-i îndruma spre o viață pe deplin
omenească? Mai tîrziu, cînd școala, lumea înconjurătoare,
n-au știut să li se uite în suflet, să vadă că e gol și să-l populeze
cu teluri, cu idealuri, pentru ca să nu poată fi năpădit de himere
derizorii? Unde am greșit? Ce trebuie să facem pentru a nu
repetă greșelile, pentru a elimina cauzele autoexcluderii din
circuitul social a unor tineri care ar fi putut să devină oameni
întregi? Scălbămbăielile fetelor și băieților care se vor, cu orice
pret, vedete de televiziune ne spun că nu i-am învățat să se
cunoască și că le-am îndulcit cumva adevărul despre ei înșiși
și despre lumea căreia trebuie să i se adapteze. Indiferența
tîmpă în care se complac tinerii pe care trenul vieții i-a și
debarcat la periferia ei provine din incapacitatea noastră de
a-i atrage și de a-i reține pe toți printre noi.

Așa și numai așa, ca un apel la conștiința colectivă, ceea ce
înseamnă de fapt la conștiința fiecăruia dintre noi, trebuie
înțelese emisiunile de acest tip. Nu ca imagini de panoptic,
nu ca o galerie a monștrilor, menită să-i sperie pe copii și să
provoace risul răutăcios al oamenilor insensibili.

Dar emisiunea «Unii și ceilalți», dintr-o stimabilă dorință
de echilibru, vrînd pe drept cuvînt să nu re demoralizeze
printr-o prospectare unilaterală, ne-a prezentat și cîteva tineri
buni, foarte buni și excepționali. Ei bine, aceasta a fost partea
ei cea mai slabă. Căci tinerii pe care bucuroși i-am fi recunoscut
ca ai noștri nu ne-au convins. O fi fost de vină modul prea
general în care erau formulate întrebările, o fi fost de vină
deprinderea prematură a unora dintre acești tineri de a pre-
zenta fapte de o valoare reală în vorbe prea răsunătoare, cam
sforăitoare și tocmai de aceea neconvingătoare? Oricum,
e păcat. Pentru că siropul care năpădește unele dintre emisiunile
vorbite ale televiziunii poate compromite, mai ales atunci cînd
materia primă o constituie tinerii, bunele intenții ale reali-
zatorilor.

Lumi frumoase, lumi urite, lumile lumii noastre... Vorbeam
în primele rînduri ale acestei cronici și despre transformarea
sevei pămîntului nostru în nectar al zeilor, despre lumea adevă-
rurilor sublimе. Ați auzit discuția dintre Nichita Stănescu și
Sabin Bălașa (cu participarea Verei Lungu) despre interferen-
țele sau neinterferențele dintre pictură și poezie? Am fost,
în seara celui «Salon literar» unic, martorii unui dialog de
maximă tensiune și intensitate spirituală. Se întîlneau, se
ciocneau, se distanțau, se regăseau și se completau două
inteligențe efervescente, două sensibilități excepționale. Poetul
și pictorul își defineau și rotunjeau punctele de vedere chiar în
cursul jocului liber al ideilor, desfășurat în fața noastră. Fără
urmă de dezlîinare. Fără a pluti o clipă în vag, în generalități.
A fost un ceas de excepție, un ceas în care ni s-a îngăduit să
privim spre lumea unei înalte spiritualități românești.

Dar între aceste rare ceasuri ale culmilor și abisurilor, cîte
ceasuri lungi, prea asemenea între ele, ne este dat să trăim
în calitate de telespectatori...

„LEONCE ȘI LENA“ — un concentrat de gândire creatoare

Liviu Ciulei nu ne lasă nici o clipă să plutim printre nedumeriri turburi ori semne de întrebare și-și prefațează spectacolul «Leonce și Lena» cu un prolog (alcătuit din frânturi de fraze aparent disparate, culese din diverse scrieri ale lui Georg Büchner) în care enunță, limpede, totul: esența tragică, protestatară, a gândirii büchneriene și tonalitatea filozofică a acestei comedii satirice «pline de otravă»; ecourile ei uimitor de vii pînă în actualitate și punctul de vedere regizoral-poetic, lucid, de o brechtiană detașare; jocul actoricesc, în stilul improvizaiilor spectacolului popular, de bilci, și scenografia de o simplitate desăvîrșită. Totul este spus, totul este mărturisit fără rezerve de la bun început; dar fiecare gest regizoral care urmează prologului ne uluiește prin explozia sa neașteptată, fiecare scenă te încintă prin nesfîrșita ei inventivitate, fiecare apariție actoricească stîrnește în juru-i reverberații, fiecare costum (Ioana Gârdescu) are fantasticul său limbaj propriu, fiecare moment al acestui spectacol este un concentrat de gândire creatoare. Citindu-l pe Büchner, — acest genial scriitor german de la începutul secolului nostru — citindu-l cu credință și patimă, azi și aici, pe acest Büchner, Ciulei săvîrșește un gest de imensă, de binecuvîntată ambiție regizorală: el re-crează, scenic, lumea lui Büchner, el o re-gîndește, o re-exprimă prin mijloacele proprii teatrului, astfel încît spectacolul său este, fără doar și poate, un unicat de artă. Demonstrînd forța proteică a regiei, Ciulei arată totodată (și el) că un punct de vedere regizoral foarte personal nu merge neapărat împotriva textului, nu-l sufocă, nu-l denaturează, ci, dimpotrivă, îi poate dezvălui sensuri nebănuite, că numai actorul bine condus regizoral poate să dea măsura sa cea mai înaltă.

Iar acest spectacol montat pe scena Teatrului «Bulandra» mai dovedește ceva: marile disponibilități lăuntrice de înnoire pe care le are orice artist autentic, inepuizabilele sale surse de înprospătare: de la acel monumental, baroc, spectacol Büchner cu «Moartea lui Danton», la această montare de o simplitate nudă, izbitoare, Liviu Ciulei a parcurs — rămînînd mereu el însuși — un drum enorm, și-a purificat arta, s-a debarasat de unele prejudecăți, de unele obiceiuri regizorale, mergînd direct la esențe, împlinindu-se astfel integral, cu strălucire.

Cînd încerci să rezumi subiectul acestui basm romantic-ironic care e «Leonce și Lena» îți dai seama cît de redusă, de neimportantă e aici ponderea fabulației. Structură gravă, neliniștită, privind cu responsabilitate adîncă destinele lumii, Büchner era inapt să zîmbească senin ori să construiască situații comice gratuite, această așa-zisă comedie a sa fiind de altfel scrisă întîmplător, cu prilejul unui concurs al cărui premiu l-ar fi interesat îndeaproape. El s-a mulțumit să schițeze doar, în linii vagi, trama obișnuită povești-

▲ «Leonce și Lena»
în viziunea lui Liviu Ciulei,
pe scena Teatrului «Bulandra».

lor romantice în gustul epocii: un prinț, plictisit și leneș, Leonce (de Popo), fuge în lume pentru a se salva de la obligația căsătoriei cu principesa Lena (de Pipi), dar în rătăcirile sale întîlnește o frumoasă necunoscută de care se îndrăgostește și care, firește, nu e alta decît Lena. Acțiunea e însă tot timpul ruptă, dramaturgul intervine pe tot parcursul cu gîndurile sale (iar actorii ni le adresează direct nouă, spectatorilor, privind de pe scenă în ochii noștri, chemîndu-ne să gîndim împreună cu ei), iar toată piesa devine astfel o meditație patetică asupra condiției umane, asupra vieții și a morții, o meditație despre gustul aprig al puterii și cel al trîndăviei, despre otrava plictisului și parodia eroismului, despre bucuriile primordiale și despre deziluziile vieții.

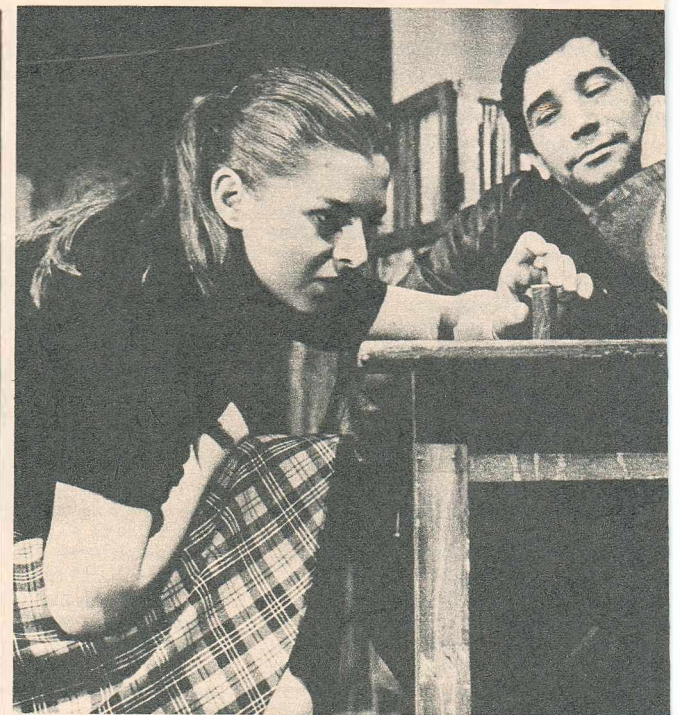
Leonce e postura romantic-ardentă a autorului, el concentrează poezia dulce-amară a piesei, el e cel bîntuit de plictis și cel recuperat prin iubire, și Ion Caramitru — îmbrăcat tot timpul în roșu — e asemenea unei flăcări imense ce vibrează în patosul trăirilor sentimentale ori se stinge în lentoarea nesfîrșitei sale trîndăvii. Scena (creată de regie) în care el numără, exasperant, gratuit, firele de nisip de pe podul palmei amintește, à rebours, de insuportabilul gest continuu al «Femeii nisipurilor», ambele acțiuni fiind în fond la fel de sterile, ambele căuțînd zadarnic să salveze omul de apăsarea condiției sale.

Valerio, scutierul prințului, pămînteanul, clocotitorul *raisonneur* al piesei (amintind nu o dată de înțelepții bufoni ai lui Shakespeare), e ipostaza lucidă și ironică a lui Büchner; Valerio e, pe scenă, Virgil Ogășanu, iar Ogășanu te uluiește într-una prin nesfîrșitele fațete ale harului său, prin umorul său subțire și prin simțirea sa poetică, el își desenează în aer personajul — cu marea dezinvoltură a siluetei sale fragile — și îl însuflețește apoi cu un zîmbet, cu o replică, cu o frîntură de pantomimă.

Ciulei a reușit să le găsească amindurora — lui Caramitru și Ogășanu — o tonalitate comună, i-a făcut să comunice perfect și a integrat totodată, desăvîrșit, în spectacol și umorul savuros, inimitabil, plin de farmec, al lui Marin Moraru (care creează pagina satirică de neuitat a spectacolului și figura unui rege tiranic, abuziv, timp); și grația delicată, de păpușă mecanică cu puseuri lirice, a Irinei Petrescu (Lena); și hazul plin de dragălașenie al actriței Valy Voiculescu-Pepino; și mișcărilor grave, poetice, desenate ca în vis de Nicky Wolcz; și toată acea parodie de cor antic în travesti care comentează, cu răutate și meschină satisfacție, cum că nunta nu va mai avea loc iar «fripturile se usucă; inscripțiile festive sînt pline de muște, gulerele scrobite se pleoștesc ca urechile unui porc melancolic...».

Dacă am suferit vreodată, în vreo sală de teatru, copleșiți de mediocritatea unei reprezentări, dacă ne-a dezolat vreodată prăbușirea unor spectacole vanitoase sau ne-a îngrozit plătitudinea altora, cele două ceasuri și jumătate ale lui «Leonce și Lena» ne vindecă de multe dezamăgiri și ne spală multe suferințe.

Căci așa este omul — întotdeauna gata să uite răul și să creadă că, în teatru, poate totuși apărea uneori și cîte «o religie mai corespunzătoare».

„ÎNGERII TRÎȘTI“ (în sfîrșit!) la bucurești

▲ Mariana Mihuț
și Corneliu Dumitraș,
«îngerii trîști»
în versiunea bucurește

Nu se putea ca vechea frăție cinematografică de arme scriitorului D.R. Popescu cu regizorul Geo Saizes (au făcut împreună, se știe, filmele «Un suris în plivară», «La porțile pămîntului», «Balul de simbăseara») să nu ajungă odată și odată la forme teatrale de mare festare, nu se putea ca «Acești îngeri trîști» să nu-și poartă pînă la urmă zborul și mînia purificatoare și către o scenă bucureșteană, era nedrept ca piesa care a prilejuit trupei din Tg. Mureș obținerea unui prestigios premiu la festivalul teatrelor să nu poată fi văzută, în răgaz — și nu în goana unui turneu, fie el excelent — de către publicul Capitalei. Teatrul Giulești și-a asumat deci vitejește riscurile de a înfrunta handicapul un mare succes anterior, de a încredința piesa unui regizor de film (se știe doar cît de puțini sînt cei ce reușesc cînd se mută, cu arme și bagaje, din spațiul larg al peliculei în cel al riguroasei convenții teatrale!). Poate că spectacolul ar fi trebuit să fie mai vinjos, să aibă mai mult clocot lăuntric, mai multă și mai densă furie justițiară. Cei doi «îngerii trîști», Ion și Silvia, sînt — se spus lucrul acesta — niște tineri mînioși autohtoni, care se apăsă mimînd cinismul și practicînd programatic sfidarea, niște tineri cu care viața nu a fost prea îngăduitoare, care s-au izbit de criza zimei, de egoismul, de oportunistismul și lașitatea cîtorva specimeri și care au pornit să se răfuască și și ia de piept universul întreg.

Dar Ion este — în interpretarea lui Corneliu Dumitraș — un tînăr mai curînd chinuit, contorsionat, apăsător de niște neputințe lăuntrice, decît un bătaios cu izbucniri colerice; scer game cînd e el de față și nu urlă mînios, ritmul actorului are pauze interioare, iar acestea se răsfrîng în spectacol și poartă de aceea, pe alocuri, reprezentarea pare puțin vlăguită, cu un tonus vital scăzut. Firește, creația lui Dumitraș e departe de a putea fi contestată, ea reprezintă un posibil punct de vedere asupra personajului, dar ea creează dintr-o dată condițiile accentuate tari ale spectacolului să se mute, cu toată greutatea lor, pe rolul Silviei, mai ales că Silvia este Mariana Mihuț, iar Mariana Mihuț pîrjolește mai totdeauna, se știe, totul în jurul ei cînd apare la rampă. Fata aceasta plinuță și nu cine știe ce frumoasă are un farmec atît de aparte, are o naturalitate atît de curceroasă, un fel numai al ei de a-și rosti replicile sau de a-și privi partenerul, încît amprenta personalității ei marchează definiția oricui spectacol. Silviei, ea îi împrumută la început un aer de ușoară vulgaritate, vocea ei se asprește cînd își așează cinismul ieftin, ca apoi personajul să-și dezbrace, una după alta, toate fațetele aparente, ele se topesc la căldura și puritatea ei interioară în scena finală ajungîndu-se la o tensiune poetică de o rară frumusețe.

Actorii și-au construit, toți, cu o minuție de buni profesioniști rolurile, — și Dan Tufaru, și Ion Vilcu, și Dorina Lazăr, și Traian Dănceanu — regizorul nu și-a îngăduit nici o clipă să tragă spre comedia groasă rolurile care i-ar fi putut întinde această nadă și le-a pastrat — pe cît i-a fost cu putință — mai ales încărcătura satirică. Dar există în acest spectacol un rol episodic care trăiește în doar răstimpul unei mici scene, rolul tatălui lui Ion, unul din acei mărunți monștri umani al căror egoism, cruzime și lăcomie au rănit adînc sensibilitatea lui Ion. Toată scena du-

teva minute, actorul nu face decât să stea pe un scaun, te indiferent monologul furios al lui Ion și să mănince ptate un măr, dar puținele minute îi sînt de ajuns acestui actor care e Ștefan Mihăilescu-Brăila să creeze un rol de ie teatrală: totul, și felul cum mușcă mărul, și cum îl , și cum ține mîinile țărănește pe genunchi, și cum știe udă ceea ce l-ar putea afecta, și cum își umple de indife- ecare mușchi al obrazului și de șiretenie animalică privi- tul este operă de înaltă măiestrie actoricească, de inteli- și har scenic.

u uităm a menționa decorurile de un realism poetic ale mut Stürmer, care au nîmbat cu farmec și neliniște po- iubirii neîmplinite a celor doi îngeri triști (și care ar fi ate mai consecvente cu ele însele dacă ar fi renunțat la l de detalii naturaliste din cele două interioare).

„ASTA-I CIUDAT”

IR. Paraschivescu, autorul renumitelor «Cîntice țigă- nești», aduce pe scena brăileană o piesă intens colorată, «ASTA-I CIUDAT». Încadrată în anii interbelici, ac- țiunea surprinde lumea pestriță a celor care practicau rea «barosanilor» de ceasurile lor «Roskop patent» cu lan- groase de aur. Cunoscător al fostelor mahalale bucureștene, Paraschivescu subliniază în text argoul spumos al acestor mereu îndrăgostiți, haihui și păguboși.

actorul reușește totuși să evite vulgaritatea, șlefuit cu migală ci ce aduc aplauzele publicului. Rolul Mangelica a fost inter- tit de actrița Rodica Mandache de la Teatrul «Ion Vasilescu» București. Dotată cu un deosebit simț al scenei și cu un tem- ment tumultuos, Rodica Mandache a creionat personajul o continuă mișcare, relevînd încă o dată un talent incon- bil; ea este secundată cu succes, printre alții, de către Nae lae (Broască) și Ion Roxin (Șarpele).

regia lui Yannis Veakis (scenografia este semnată de Elena șcanu-Veakis și Al. Brătășanu), teatrul brăilean înscrie pe a sa o frumoasă realizare.

Text și fotografie de A. MIHAILOPOL

...dar dostoievski a lipsit de la întîlnire

Am așteptat, timp de trei ceasuri și două- zeci de minute, într-un fotoliu al Teatrului «Nottara», am așteptat cu o răbdare în- gerească să-l întîlnim, așa cum ni se făgă- duise, pe Dostoievski. Dar Dostoievski a lipsit de la această întîlnire și în locul lui a sosit, fluturînd un bilet internațional de liberă trecere, dramaturgul francez Gabriel Arout, după ce alergase cu sufletul la gură, gîfind, de-a lungul sutelor de pagini ale romanului «Crimă și pedeapsă». Meșteșugar abil de felul lui, el s-a mulțumit de astă dată să extragă din materialul copleșitor al cărții un soi de anchetă judiciară, înghe- suind cît mai multe, mai duioase întîmplări și cît mai sfișietoare vorbe pe centimetru pătrat de idee, sedus în primul rînd pe accentele melodramatice și de trama posibil polițistă a romanului. Fără îndoială, nimeni nu contestă dificultatea imensă a dramatizării unei capodopere cum e «Crimă și pedeapsă», și ori- cine pune în scenă o asemenea pilulă pornește la drum cu resemnare lucidă, cu conștiința că nu poate decât cel mult sugera sensurile și mișcările de idei ale romanului. Dar cu **obligația** de a sugera aceste zbatere interioare, de a transmite fiorul tragic al personajelor dostoievskiene, tragismul — care e în primul rînd **al sistemului lor de gîndire** și mai puțin al condi- ției lor umane concrete. Raskolnikov ucide — se știe — nu atît împins de mizerie, nu atît sub impulsurile unei psihologii malade, ci pentru a-și verifica forța lăuntrică și a-și împlini un program, o idee: oamenii excepționali — Napoleonii istoriei, meditează el — ar avea dreptul de a trece peste legile obișnuite ale mo- ralei, ar putea chiar ucide pe cei care le stau în cale, dacă împrejurările și propriul lor cod moral le-ar dicta-o. Bătrîna și decrepita cămătăreasă, ploșnița la- comă, ar putea dispărea liniștit de pe fața pămîntului, asasinarea ei ar fi un act justițiar, de asanare socială, iar Raskolnikov înfăptuiește crima aproape ca pe un gest gratuit. Numai că personajul dostoievskian se do- vedește pînă la urmă a nu fi eroul nietzscheian care se credea, el se va prăbuși sub avalanșa remușcărilor și, smerit, îngenucheat în fața judecății divine și pămîn- tești, va căuta să-și ispășească creștinește crima prin suferință.

Ceea ce vedem însă pe scena Teatrului «Nottara», într-un spectacol în care au fost solicitate forțe acto- ricești de primă mînă ale trupei, mi se pare a fi departe de vibrația tragică a gîndirii dostoievskiene. Sanda Manu — regizoare pe care o prețuim mult pentru verva și fantezia scenică demonstrată în montările ei de comedie — a mutat cu dezinvoltură accentele de pe **drama ideii** pe cea a **unei condiții umane alienate**, Raskolnikov este, în viziunea ei, nu atît un tip problematic cît un caz patologic, personajele sînt scaldate într-un patetism grotesc, suferințele lor inecate în țipete și lacrimi înduioșătoare de melo, întreaga gravitate tragică a piesei se pierde într-un desen regizoral exterior, îngroșat, convulsiv, care mimează fără forță tragismul dostoievskian. Cortina

▲
Ioana Manolescu (Sonia)
și Ștefan Iordache (Raskolnikov),
într-un spectacol în care
ne pusesem mari speranțe.

se ridică peste o lume promiscuă, care viermuiește printre gratiile unei construcții metalice suprapuse (ce vrea să sugereze, în bine intenționată gîndire sceno- grafică a lui Ion Popescu-Udriște, un univers sufocant, concentraționar, dar care nu reușește pînă la urmă decât să stînjenească mise-en-scène, să oblige actorii la mișcări adesea chinuite, dacă nu de-a dreptul ridicole). Dar toată această lume de azil de noapte e făcută cam ca la operetă, bătrînele sînt frunte clasice din mijloc, femeile pierdute aruncă clasice ocheade provocatoare, bețivii zdrențuiți pică patetic cu capul pe mese, totul pare o parodie a tragediilor ce se consumă pe scenă; se joacă cu gesturi largi, precum în filmele mute de-altă- dată, în timp ce se aude, vai, o sfișietoare muzică țigă- nească, precum în separeurile din «Cadavrul viu». Primul gest regizoral care ne-a uluit a fost denaturarea lui Marmeladov, acest esențial personaj dostoievskian, conștient de drama decăderii sale și de incapacitatea de a se smulge din ea. George Buznea l-a transformat — conform viziunii regizorale — într-un bufon ri- dicol, monologul lui fiind construit parcă anume pentru a obține efecte de un comic facil; pînă la urmă însăși scena tulburătoare a morții lui izbutește să stîrnească ilaritate în sală (datorită, printre altele, și prezenței caricaturale a preoților), în pofida risipei de explozii sentimentale ale Gildei Marinescu.

Așteptam mult, așteptam totul de la Raskolnikovul lui Ștefan Iordache, știam că acest actor, înzestrat cu o sensibilitate dureros de ascuțită, cu puțința unor trăiri scenice de mare intensitate, are toate datele de a crea un memorabil erou dostoievskian. Dar Iordache a fost și el împins spre aparențele morbide ale personajului, Raskolnikovul său nu este posedat de idei ci trăiește în febra continuă a unor crize demențiale, el joacă mai tot timpul încrîncenat, convulsiv, isteric, își rotește maladiv privirile, își frînge trupul, își am- plifică paroxistic gesticulația, Raskolnikovul său capătă pînă la urmă umbrele apăsătoare ale cazului clinic. Cînd George Constantin intră în scenă și-și incepe ancheta, totul se schimbă în jur, el aduce o puternică notă de firesc, un aer de modernitate în joc, o gravițate a trăirilor, o liniște amenințătoare care-l contaminează parcă și pe Raskolnikov (de altfel, înfruntarea dintre cei doi prilejuiește singurele două scene foarte bune ale spectacolului), dar pînă la urmă și Constantin își dez- leagă furiile interioare și se lasă dus prea departe de apele unui joc excesiv, agitat.

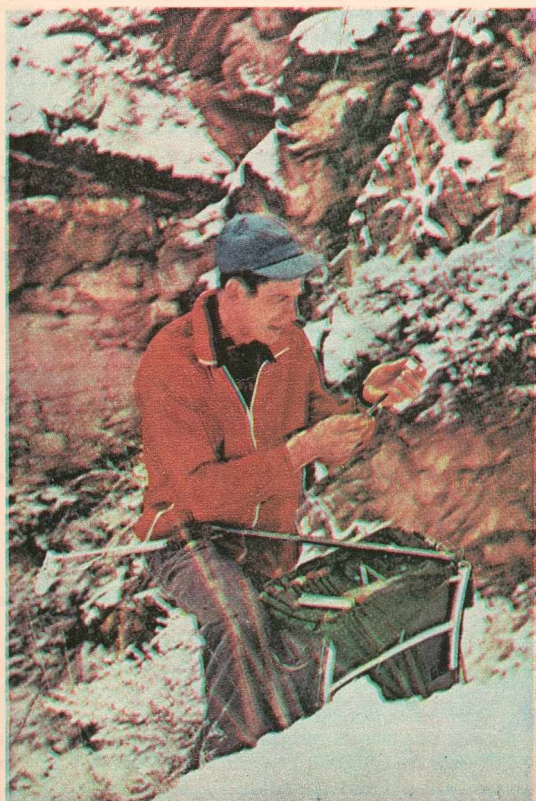
Prezențele feminine ale spectacolului (Ioana Mano- lescu — Sonia, Geta Cibolini — d-na Luiza, Eugenia Bosinceanu — mama, Marga Barbu — Dunia) au fost mai delicate, mai decente, fără îngroșări abuzive dar și fără a trece pragul unei corectitudini cuminți.

Cînd spectatorul neavizat părăsește teatrul, el poate avea impresia că a aflat adevărul, esențialul, despre «Crimă și pedeapsă» lui Dostoievski, că se poate dis- pensa de lectura romanului. Dar nu vi se pare că acesta poate fi rezultatul cel mai nociv posibil al unei ase- menea montări teatrale?

CA LA GARDEROBĂ

Nu în toate zilele vedem jivine pe vîrf de munte, avînd agățat la gît, cuminte, un număr ca la garderobă. Și totuși... În munții sălbatici ai statului Idaho, S.U.A., dr. Maurice Hornecker a întreprins studiarea amănunțită a «leului de munte» sau, cum i se mai spune, «marea pisica a Americii». Pentru a cerceta obiceiurile de vînațorie și traseele de deplasare în munți — de-a lungul anilor — ale acestor «lei» ai munților nord-americani, el a recurs la o soluție simplă în principiu dar dificilă în practică: «etichetarea» acestor animale, care trăiesc în strictă izolare. Firește, nu se putea proceda cu binișorul, așa că s-a adoptat un procedeu recent intrat în arsenalul naturaliştilor: utilizarea unei puști speciale care trage cu încărcătură de narcotic în loc de gloanțe. După ce este astfel adormit, leul devine pașnic ca un ied. Apoi se trezește în postura neobișnuită din fotografie. Postură oarecum nedemnă pentru un leu și care, avem unele motive să presupunem, provoacă «risul» tovarășilor de sălbăticie...

ne răcim...

Temperatura suprafeței pămîntului a scăzut încet dar continuu în ultimii 20-25 de ani. Studii efectuate pe o perioadă de 80 de ani înainte de 1960 au constatat o creștere generală a temperaturii pînă în 1940, urmată de o scădere continuă. Analiza a fost extinsă apoi pentru ultimii zece ani, constatîndu-se continuarea tendinței de scădere a temperaturii. Anul 1968, de pildă, a fost, pentru o mare parte a globului, un «an rece». În țara lui Franz Joseph temperatura medie a fost cu 7°C mai mică decît cea a perioadei 1931-1960. Nu se știe sigur în ce măsură această scădere de temperatură reflectă o reducere a cantității de radiații solare care cad pe suprafața pămîntului. O teorie a variațiilor climaterice susține că reducerea cantității de radiație solară care cade pe suprafața pămîntului (reducere de 3-4% în ultimii 30 de ani) ar fi legată de creșterea cantității de praf din atmosferă.

de la pești citire

Seismologii sovietici speră să îmbunătățească metodele actuale de prezicere a cutremurelor prin studierea sistemelor naturale de avertizare pe care multe animale par să le posede. Peștii sînt deosebit de dotați, deoarece au o membrană de zece ori mai sensibilă la modificări seismice decît aparatul cu care sînt în prezent echipate stațiile seismice. Hidrobionicienii au îmbunătățit deja receptorii seismici folosind membrane de cauciuc artificial după modelul celor de la pești.

radar pentru trenuri

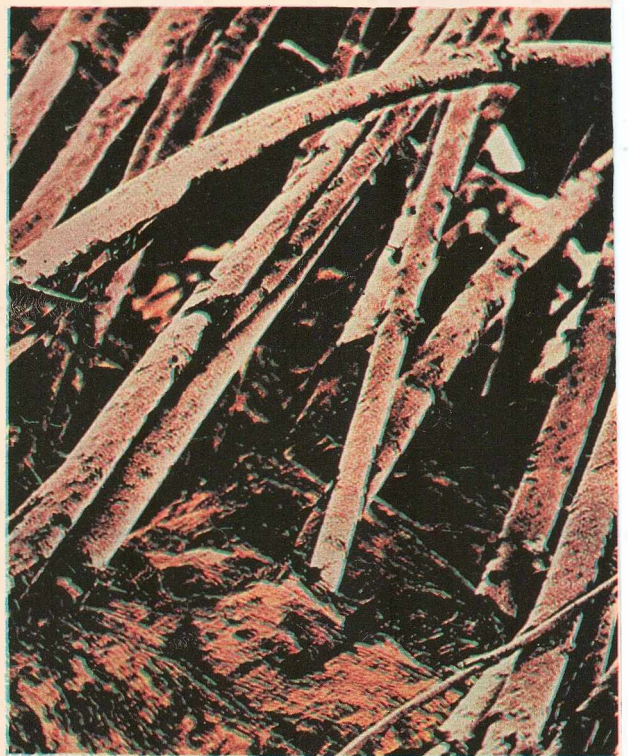
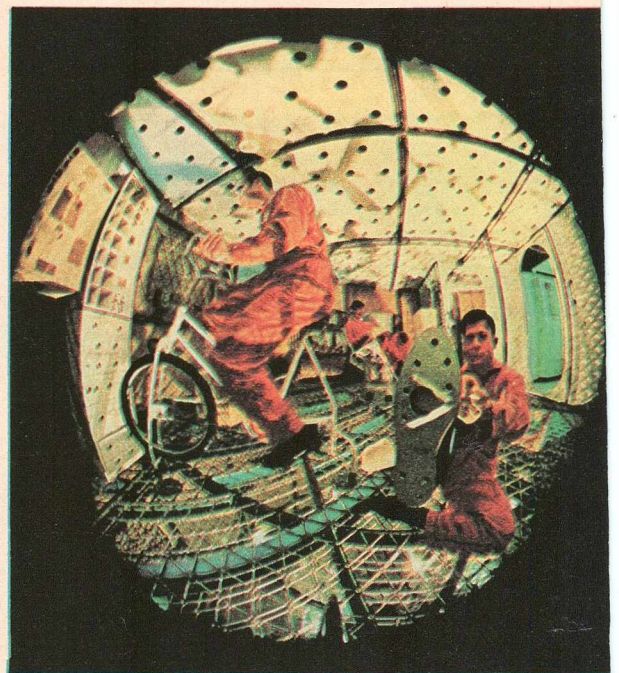
În căutarea de metode noi de modernizare a automatizării și a sistemelor de siguranță pentru linii ferate de mare viteză, cercetătorii japonezi au elaborat un sistem radar: un impuls radar emis de tren se reflectă pe reflectoare de metal instalate la unghiuri potrivite pe cele două părți ale liniei. Orice obiect aflat pe linie la o distanță care să permită frînarea (de la viteze de peste 200 km/h) dă un semnal reflectat ce apare pe un ecran special instalat pe bord. Pe această cale puțin obișnuită s-au detectat, de exemplu, pietre mici la distanțe de 5,5 km și mai mult. Sistemul este încă în curs de experimentare.

colagenul — o nouă promisiune pentru organele artificiale

Un material nou, extrem de maleabil, ar putea revoluționa într-un viitor apropiat dezvoltarea organelor artificiale. El ar putea fi făcut permeabil sau impermeabil, transformat în membrane, în cornee, în valvule cardiace, în canale biliare sau în vase sanguine. Și mai mult încă, el este virtualmente antigenic, și, spre deosebire de substanțele folosite pînă acum, este autentic biologic, deoarece nu este vorba de altceva decît de colagen, proteină care reprezintă 30% din greutatea corpului. Obținut din pielea animalelor de măcelărie, acest material poate, teoretic, să fie prelevat de la cadavrele umane, și în cazul unei grefe de cornee, chiar din pielea beneficiarului, permițînd astfel o autogrefă. Astfel de grefe de cornee experimentate pe iepure nu au fost respinse după șase luni. Colagenul, extras și rafinat, transformabil în membrane care pot fi făcute permeabile la gaz dar nu și la sânge, ar putea constitui materialul de bază al alveolelor unui plămîn artificial. Acest material poate fi obținut în cantități nelimitate din resturile de animale, la un preț foarte redus.

PE BICICLETĂ... ÎN COSMOS

Oricît ar părea de curios, bicicleta pe care o vedeți este destinată, în mai strict sens al cuvîntului, călătoriilor cosmice. Într-adevăr, staționările în care trebăluiesc cei trei tehnicieni este interiorul unei orbite pe care NASA intenționează să o lanseze într-un viitor nu îndepărtat. Bicicleta nu va servi numai «dezmorțirii» astronautilor, gați să petreacă un timp mai îndelungat în stația cosmică, ci și efectelor unor măsurători de metabolism în condițiile zborurilor cosmice. Talpa care apare în primul plan este prevăzută cu dispozitive speciale pentru fixarea de «podea». Ea urmărește să compenseze, într-o anumită măsură, lipsa gravitației și să dea iluzia călătorilor că pășesc pe pămînt.

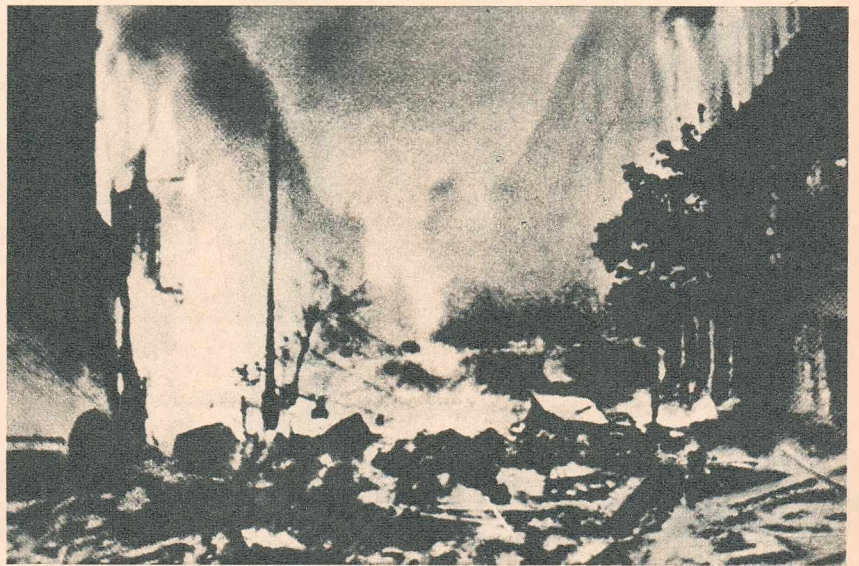
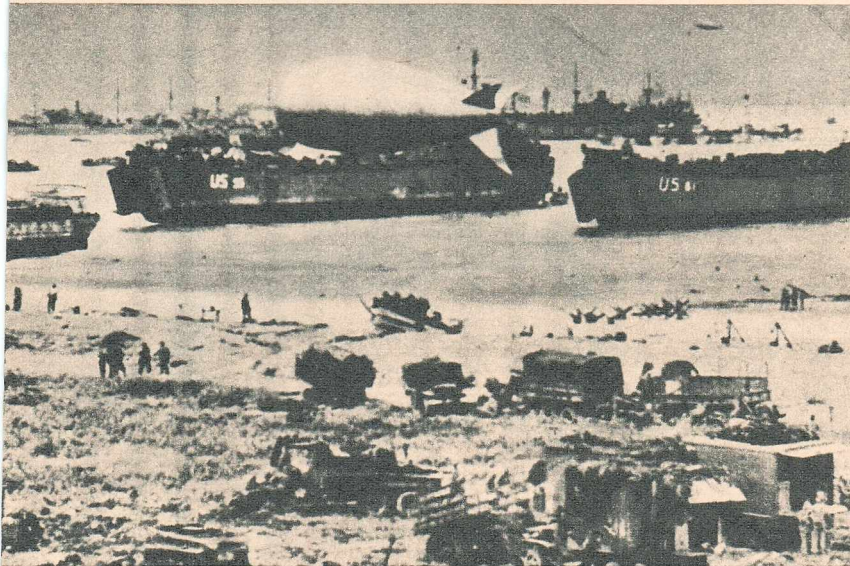
PLIMBARE ÎN CODRU DES

O plimbare pe care, de altfel, ați putea s-o faceți cu destulă greutate fiindcă arborii pe care-i vedeți nu sînt altceva decît cîteva fire de păr de pe creștetul capului, evident, considerabil mărite. Această fotografie excepțională a fost realizată de fotografii suedezi Lennart Nilsson cu ajutorul unui microscop electronic și al unor filtre speciale pentru redarea coloritului. Dacă v-ați lăsat cumva induși în eroare de titlul acestei note, nu aveți motiv de întristare. Un botanist căruia Nilsson i-a arătat fotografia, a exclamat: «Nu încape îndoială: sînt plopi». Alt specialist s-a pronunțat tot atît de categoric: «O pădure de bambus».

CRONICĂ ÎN IMAGINI

25
DE ANI
DE LA
VICTORIA
ASUPRA
FASCISMULUI

«Marea este calmă» — constata Rommel privind sistemul de apărare denumit «Marele Zid Atlantic». Era însă o liniște ciudată, ală și înșelătoare. Mii de vase de desant erau pregătite de cealaltă parte a fișiei de apă care desparte continentul de Anglia. Nu rămăseseră puține zile pînă la începutul operațiunii Overlord.
Lună mai târziu, pe locurile unde sentințele germane scrutați întinderile, debarcarea devenea fapt împlinit. Capul de pod a fost consolidat. De aci va începe lupta pentru eliberarea Franței.

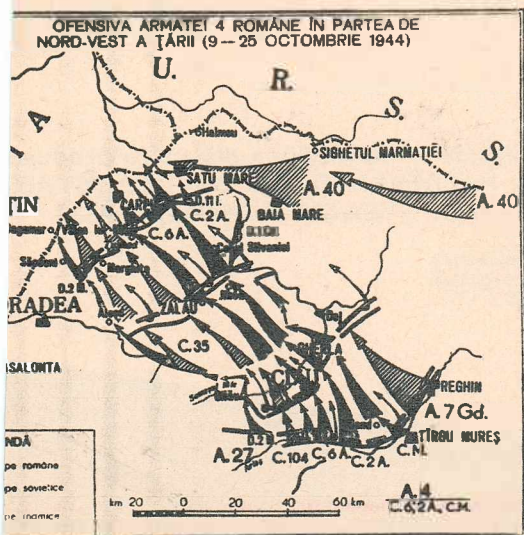
Varșovia. De la fiecare geam se trage. Ruinele se adaugă ruinelor, moartea se adaugă morții.

Parisul își sărbătorește libertatea. Steagul Franței eroice flutură din nou în Place de la Concorde.

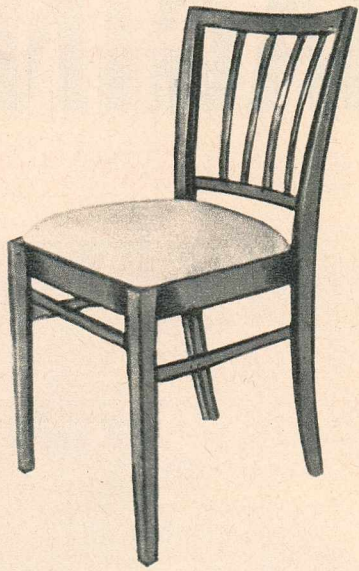
Priviți-! Pe figura lui scrie totul: înfrîngerea trufiei, soarta pe care i-a hărăzit-o «Führerul». Pînă mai ieri mărșăluia în uniformă sa, țanțos, pe drumurile Europei. Acum totul s-a terminat. Casca de oțel este aruncată undeva...

Hartă prezentînd ultimele lupte pentru eliberarea întregului teritoriu național al României.

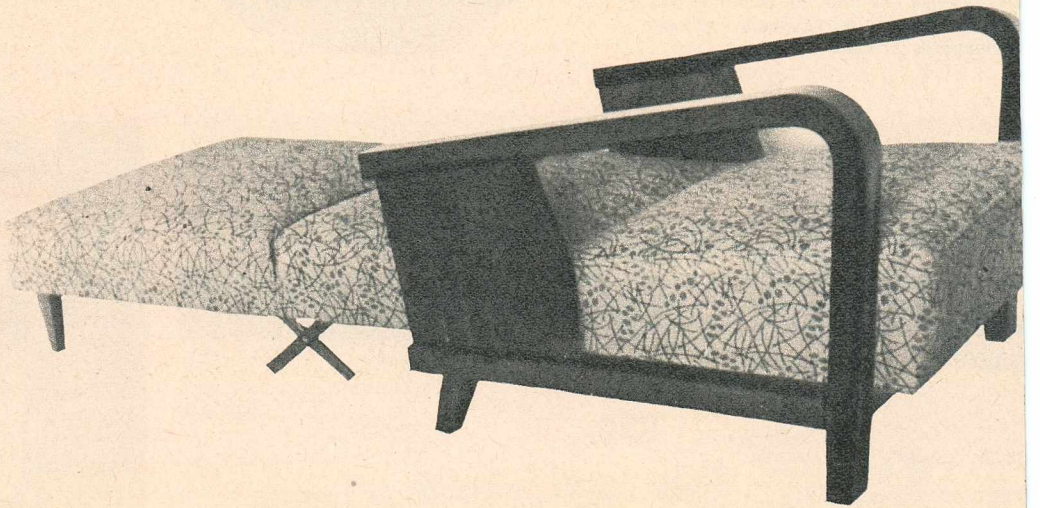

STEAUA ROȘIE

ZALĂU, JUDEȚUL SĂLAJ

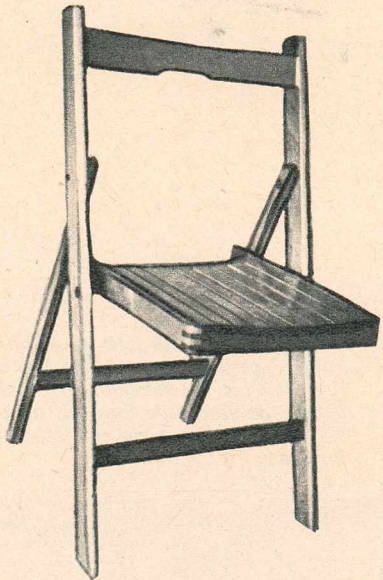

SCAUN TAPISAT TIP C 78

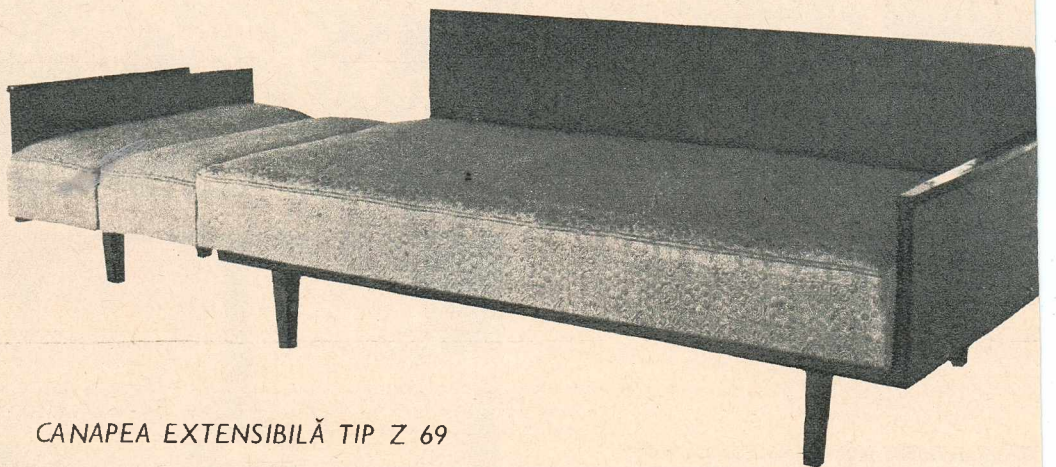

FOTOLIU-PAT TIP „LIANA“

produce un bogat sortiment de mobilă cu înalți indici calitativi. Modernă, rezistentă, practică, frumos finisată, mobila produsă de STEAUA ROȘIE-ZALĂU se bucură de bune aprecieri din partea cumpărătorilor din țară și de peste hotare (U.R.S.S., S.U.A., Canada, Anglia, Israel etc.).

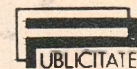

SCAUN PLIANT SW 6

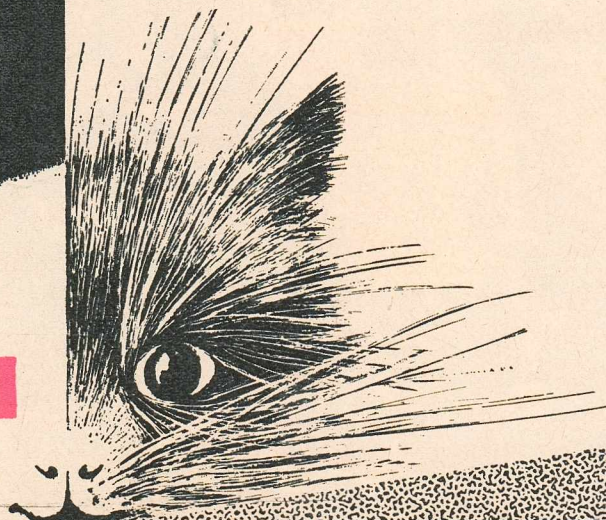

CANAPEA EXTENSIBILĂ TIP Z 69

Mobilati-vă un interior plăcut cu produse ale ÎNTEPRINDERII DE INDUSTRIE LOCALĂ STEAUA ROȘIE-ZALĂU.

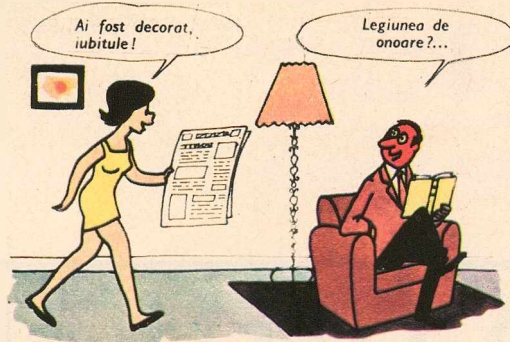
confort

umor în culori

e
ALBERT,
BELLUS,
TAIZANT,
KIRAZ,
TREZ

— Mi-a spus că măritișul e ceva îngrozitor... Ca decit să servești un soț, mai bine 124 de pasageri.

— Ei, nu! N-ai să-ntorci și acum capu' după toate fustele...

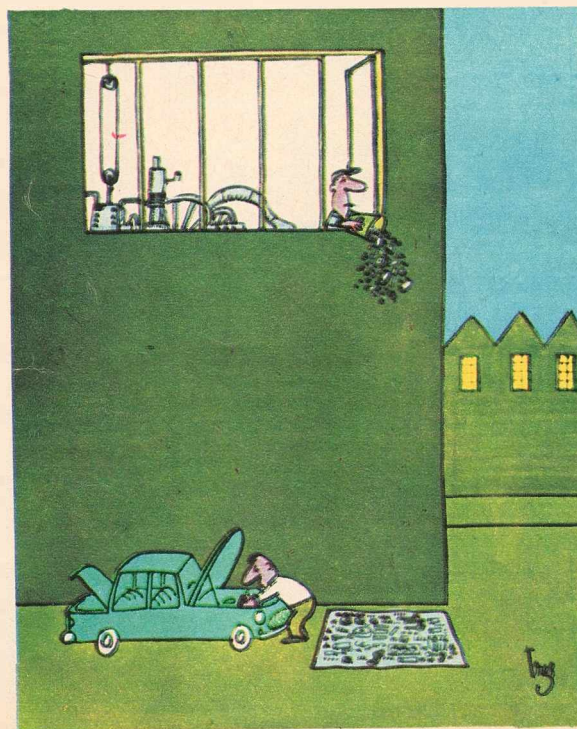

FOTO PRES 70

La mormintul pastorului de culoare dr. Martin Luther King, ucis în urmă cu doi ani, se perindă participanți la o grevă din Atlanta, purtând pancarte cu inscripția «Sint un om» — omagiu adus luptătorului pentru demnitate umană.

După o perioadă de relativă acalmie, Belfastul și alte orașe nord-irlandeze au fost din nou scene de violență, care au determinat guvernul britanic să trimită noi trupe în Irlanda de

APRILIE

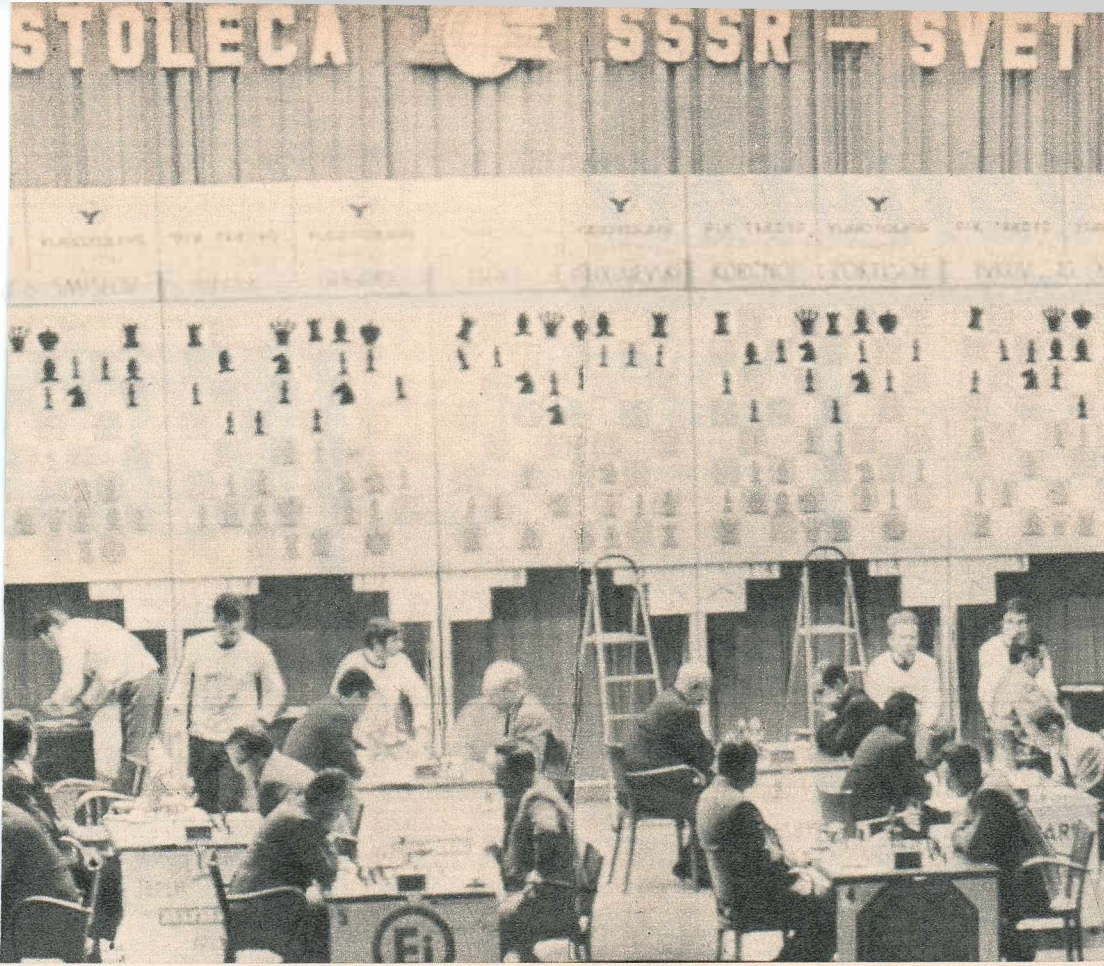
Un telefon primit de poliția din Ciudad de Guatemala: «Un cadavru se află într-o casă de la km 17, pe strada San Pedro», a constituit punctul final în ultimul și cel mai grav din seria de acte de violență și terorism semnalate în ultima vreme într-un număr de țări latino-americane; veniți la fața locului, reprezentanții misiunii diplomatice a R.F. a Germaniei în capitala guatemaleză au găsit corpul neînsuflit al ambasadorului Karl von Spretl, ai cărui răpitori l-au ucis cu două gloanțe în timp ce autoritățile guatemleze au refuzat să le satisfacă pretențiile.

Cei trei cosmonauți, încununați de cea mai înaltă distincție civilă americană, se bucură acum de o odihnă binemeritată, în timp ce specialiștii NASA efectuează o «anchetă aprofundată» asupra cauzelor gravului accident care a dus la anularea misiunii «Apollo-13» — și probabil la perturbări în desfășurarea întregului program «Apollo». Dar momentele dramatice trăite de James Lovell, Fred Haise și John Swigert, și odată cu ei de poporul american, de restul omenirii, s-au și înscris de acum în epopeea temerară și eroică a explorării spațiului cosmic.

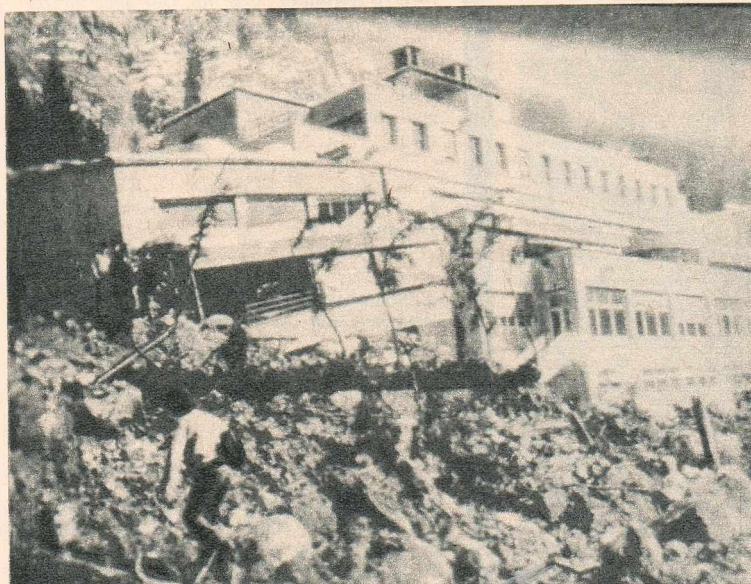
Între numeroasele realizări prin care oamenii muncii din Republica Populară Ungară au cinstit jubileul de un sfec veac de la eliberarea țării se înscrie și darea în funcție a primei secțiuni a noii linii de metro din Budapesta.

«Meciul secolului» — a fost denumită întâlnirea de șah care i-a reunit la Belgrad, în jurul meselor cu pătrățele, pe cei mai buni cători din Uniunea Sovietică — pe de o parte — și cei din «restul lumii», pe de altă parte.

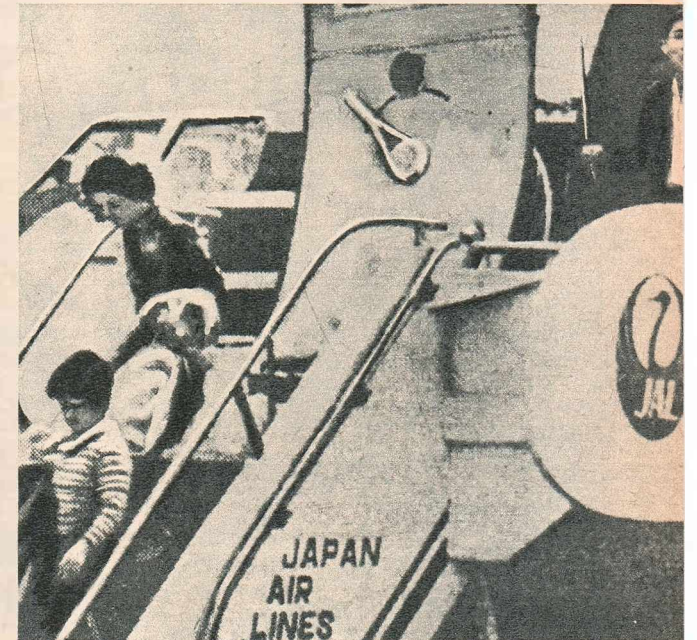
«Moartea albă» supune la grele încercări Franța în acest început de primăvară. La numai aproximativ o lună după la avalanșa ce s-a abătut asupra regiunii montane Val d'Isère, o a doua, și mai catastrofală, s-a produs într-un sat din apropiere, Assy, strugând una din clădirile spitalului: copii de aci și două cabane alăturate. Tragical bilanț: 79 morți, între care 2 copii.

Primăvara este anotimpul tinereții — spune. În orice caz, organizatorii concursurilor de frumusețe par să nă seama de aceasta. Iată pe «Miss Nerețe» ediția 1970, aleasă la Tokyo. Este persoana unei islandeze, Henny Hermansdottir.

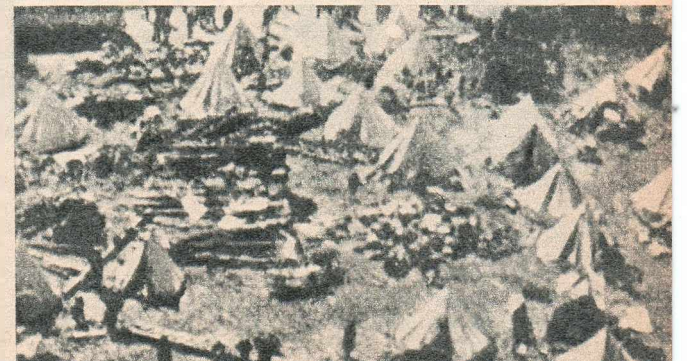

Dezvăluirea «războiului secret» desfășurată de S.U.A. în Laos, agravarea situației generale din peninsula indochineză prin evenimentele din Cambodgia și pericolul amestecului american și în această țară și-au pus amprenta asupra noului val de demonstrații în Statele Unite — nouă etapă a Moratoriului pentru Vietnam — în cadrul căroră opinie publică americană cere cu hotărâre să se pună capăt intervenției S.U.A. în această zonă a lumii, retragerea trupelor americane și acționarea în direcția restabilirii păcii în sud-estul asiatic.

Seria de tărâșniri de avioane a mai înregistrat una: de astă dată «vedeta zilei» a fost un «Boeing-727» de pe una din liniile interne aeriene japoneze, al cărui pilot a fost obligat de 15 studenți să îndrepte aparatul spre teritoriul R.P.D. Coreene. În timpul unei escale tehnice pe aeroportul sud-coreean Seul, pasagerii au putut coborî din avion sub supravegherea celor ce l-au răpit, înarmați cu moderne pistoale și tradiționale săbii de samurai.

Imaginea ar putea părea pitorească dacă n-ar fi consecința acelei tragice calamități naturale care a fost cutremurul ce a zguduit regiunea turcă Gediz. Deoarece mișcările seismice continuă să se facă simțite, populația pare să nu vrea să ia în seamă afirmațiile specialiștilor că un cutremur de asemenea intensitate s-ar putea repeta doar peste 25-30 de ani și, chiar și cei ale căror case au rămas locuibile, preferă să stea — cel puțin pentru moment — în corturi.

„OPERAȚIA 5 824“ . . .

...așa se numește o întrecere, devenită tradițională, între studenții Școlii superioare de ziaristică din Paris.

«Operația» constă în escaladarea celor 5 824 de trepte ale Turnului Eiffel. Ea a fost câștigată în acest an de către O'Kellas Kane, prezent în imaginea noastră, care a ajuns în vârful turnului în numai 4 minute.

SEXUL SLAB?

O echipă compusă exclusiv din femei, nouă tinere japoneze, a pornit în cea mai aventuroasă — chiar și pentru bărbați — escaladă alpină: vârful Annapurna 3 (peste 7 500 metri) din masivul Himalaya.

Iată-le pe temerarele alpiniste, în cea de-a 12-a zi a expediției, proaspete și hotărâte ca-n prima zi.

ÎNȚELEPȚII PRINTRE NOI

● «Virsta de aur» era perioada cind nu domnea aurul.

Pierre DANINOS

● Un prieten este cineva pe care putem în-totdeauna conta că va conta pe noi.

BOURVIL

● Ceea ce seamănă cu dragostea este de obicei chiar dragoste.

Charles AZNAVOUR

● Cred că în ultimă instanță viitorul nu este decît trecutul care intră pe o altă ușă.

Albert EINSTEIN

● Sărutul este juxtapunerea celor doi mușchi orbicularis oris într-o stare de contractie.

Dr. H. GIBBONS

● Singurul lucru de care trebuie să ne temem este însăși teama.

Franklin Delano ROOSEVELT

● Dacă îți vine greu să-ți critici amicii, o poți face cu conștiința împăcată. Dar dacă încerci cea mai mică plăcere cind îi critici, abține-te.

Simone DE BEAUVOIR

● Un om modest învață zece lucruri și crede unul; un om infatuat învață un lucru și crede zece.

Proverb chinezesc.

● Mai bine un diavol plicticos decît un sfînt grosolan.

Folclor basc

● Dintre toate defectele, cel asupra căruia ne înțelegem mai ușor e lenea.

LA ROCHEFOUCAULD

● Întrebările nu sînt niciodată indiscrete, dar răspunsurile sînt uneori.

Oscar WILDE

RECORDURI ȘI PERFORMANȚE TERRA INCOGNITA

● Fluviul cel mai bogat de pe glob este Amazonul. Bineînțeles, bogat în ape. În fiecare secundă el varsă în Oceanul Atlantic aproximativ 120 000 mc de apă.

● Regiunea cea mai furtunoasă din lume este zona Bogora de pe insula Java. Aici, în decursul unui an, se înregistrează în medie 220 de zile cu fulgere. În schimb, în orașul Santa Maria (California — S.U.A.) fulgerele sînt un fenomen rar și cel mult o dată la doi ani.

● Aeroportul din La Paz, capitala Boliviei, este cel mai înalt aeroport din lume. El se află situat la o altitudine de 4 138 metri.

● Cel mai vechi vulcan în acțiune este Etna. El «lucrează» de peste 6 000 de ani.

● Cel mai cald vînt de pe pămînt bate în Munții Stincoși din Canada. Uneori în cîteva minute el produce creșterea temperaturii aerului cu 30 de grade.

● Cea mai mare insulă într-un lac este Manitoulin (2 766 kmp), care se află în zona canadiană a lacului Huron. Este interesant de semnalat că insula are, la rîndul ei, un lac de 106,4 kmp, numit Manitou, în care se găsesc de asemenea niște insulițe.

● Cea mai zgomotoasă cască din lume este Niagara. Ea aruncă în fiecare secundă cîte 6 000 tone de apă de la o înălțime de 50 m. Zgomotul acestei cascade se aude de la o depărtare de 25 km.

● Recordul de adîncime îl deține Oceanul Pacific. Adîncimea maximă: 11 034 metri. Cea mai mare adîncime oceanică în care s-au găsit ființe vii este de 10,236 metri.

● Arhipelagul Filipinelor este compus din peste 7 000 de insule, dintre care numai 2 773 au denumiri. Este arhipelagul cu cele mai multe insule, cunoscut în geografie.

HISTRIA - DRAHMA - SEC.V.I.E

POSTA ROMANA

B 10

POSTA ROMANA

B 20

POSTA ROMANA

B 35

POSTA ROMANA

B 60

POSTA ROMANA

L 175

BRASOV TALER-1601

FILATELIE

Colecționarii de numismatică și filatelie, pasiuni înrudite, vor avea în curind o satisfacție deosebită. În pregătire se află o nouă emisiune de mărci poștale care va reproduce monede de pe teritoriul României. Seria, formată din 6 valori (10, 20, 35, 60 bani, 1,75 și 3 lei), va reproduce monede ca: drachma — Histria, monedă de argint grecească, considerată drept cea mai veche de pe teritoriul țării noastre, sec. V î.e.n.; didrahma, emisă de geto-daci în secolul II și I î.e.n.; sesterțul roman, pus în circulație pe vremea împăratului Traian pentru a marca victoria asupra dacilor, anul 106.

Celelalte valori vor ilustra ducatul de argint ce a circulat pe vremea domnitorului Mircea cel Bătrîn, groșul de argint emis de Ștefan cel Mare și talerul cetății Brașov din anul 1601.

Valoroasa emisiune tematică va fi completată și de 3 plicuri prima zi a emisiunii, obliterare cu ștampilă specială.

ZEIȚA CĂLĂTORILOR CĂLĂTOREȘTE!

Lapidariul Muzeului Brukenthal din Sibiu posedă o statuie de marmură înfățișând un trup femeiesc în mărime naturală dar având trei capete și șase mâini!

Este **Hecate**, zeița întunericului din mitologia greacă și romană, protectoarea marinarilor și călătorilor. Fiindcă la răspântii se desfășeau de obicei trei drumuri, zeița pe care romanii o mai numeau și **Trivia** (**tri via** = trei drumuri) era reprezentată cu trei capete, spre a putea privi spre toate trei drumurile, fiecărui cap corespunzându-i o pereche de mâini în care ardeau făclii. Asemenea statui au fost ridicate și în Dacia Felix, una dintre acestea — datînd din secolele II sau III — fiind cea aflată acum în renumitul muzeu sibian. Statuia a fost găsită în

aproapie de Tălmăciu, unde se desfășea atunci — ca și acum de altfel — drumul ce ducea de-a lungul Munților Făgăraș de cel ce venea de pe Valea Oltului, spre Cibinum, numele daco-roman al orașului Sibiu.

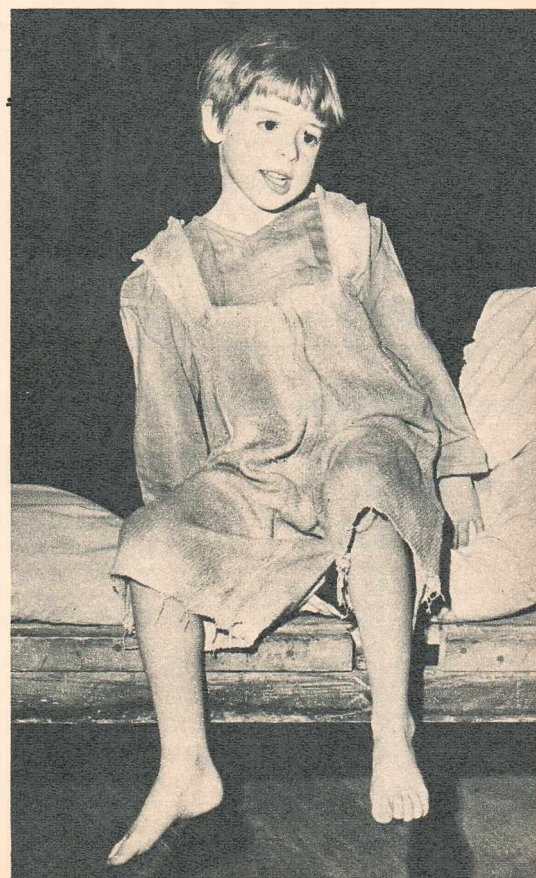
Dacă veți vizita însă acum Muzeul Brukenthal, nu veți mai găsi statuia zeiței **Hecate-Trivia**, deoarece, dacă — după cum zice proverbul românesc — «călătorului îi șade bine cu drumul», cu atît mai mult îi stă bine însăși zeiței călătorilor. Și zeița a plecat. Mai întîi în Republica Federală a Germaniei, la Köln, unde a putut fi văzută în expoziția «Civilizația romană în România», iar acum, tot cu această expoziție, la Roma.

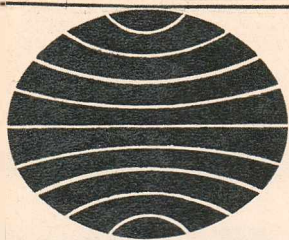
P.V.

REVELAȚIE ȘI REVOLUȚIE LA COVENT GARDEN

Din anul 1732, de cînd a luat ființă ilustrul templu londonez al muzicii Covent Garden, așa ceva nu s-a pomenit: un solist vocal în vîrstă de 7 ani. Noul copil-minune al Angliei se numește Nigel Saxton-Howes, din Heston, Middlesex. El va interpreta pe marea scenă rolul copilului din opera «Wozzech» de Alban Berg, după piesa de teatru «Wozzeck» de Georg Büchner. În fotografia de sus: micuțul artist studiază dificila partitură a serialistului Alban Berg cu seriozitate, dar nelipsit de zîmbetul șăgalnic al vîrstei. Fotografia de jos: o scenă din spectacol.

globe - comentariu

Mihai LAZĂR

ACEI OAMENI

Timp de optzeci de ore sau mai mult ne-am gândit la acei oameni de pe «Apollo-13» cu teamă. Admirația pe care o încercăm, să recunoaștem, cu oarecare naivitate, în fața lucrurilor și faptelor care ni se par extraordinare pentru că nu ne sînt la îndemînă și pe care, mai curînd, le bănuim, pe unele, decît le înțelegem, s-a transformat într-un sentiment mai puternic, pentru că era mai aînc implantat în fibrele ființei noastre.

Niciodată n-am crezut că teama poate depăși admirația și că este un sentiment la fel de stenic, dacă nu chiar mai mult. Așa a fost; ne-a fost teamă tuturor ca acei trei oameni să nu se piardă în locurile nemărginite unde pleaseră.

Dacă gândim prin orgoliile noastre, ar fi fost o dispariție miraculoasă și eroică, într-o lume abia palpabilă pentru noi, acum. O altă lume, aproape fantastică pentru mințile noastre de azi, pentru că n-o putem nici înțelege și nici cuprinde în întregul ei. Dar din toate puterile noastre am vrut ca cei trei oameni să nu se rătăcească și să nu se piardă. Am încercat un fel de egoism pămîntean și aproape feroce, ca al animalelor care își adună puii la culcare, căutîndu-i prin ierburile înalte pe cei care s-au dus prea departe. Ar fi fost, spuneam, o dispariție miraculoasă. Vocile s-ar fi auzit din ce în ce mai încet, și s-ar fi rupt, ca un fir din ce în ce mai subțiat, în spațiu. Dar noi am fi știut că acei oameni încă mai trăiesc și că se gîndesc la noi, numai la noi, pentru că de aici au pornit și aveau nevoie de noi ca să poată gîndi și exista. Și am fi fost neputincioși. În conștiința noastră ei n-ar fi murit niciodată, ci ar fi rămas ca niște purtători ai unui mesaj pămîntean, poate cam obscur dar, oricum, un mesaj. Am fi crezut doar că s-au dus și vor ajunge într-o altă lume pe care ne-ar fi plăcut s-o credem și pe ea miraculoasă. Dar, curios, nu ne-am gândit nici un moment la această ipoteză eroică sau romantică. Am vrut, avînd sentimentul ciudat de teamă profundă și aproape dureroasă, ca acei oameni să se întoarcă aici pe pămînt. Și noi, și ei am vrut să rămîna oameni, așa cum sîntem, și cu toții laolaltă, în lumea noastră.

Niciodată nu am crezut că o lume atît de tehnică, de complicată și de sigură pe ea, o lume plină de orgoliu pentru calculatoarele ei electronice, roboții ei, mașinile ei ar putea genera, printr-o defecțiune tehnică, un asemenea sentiment de teamă, de grijă și de posesiune solidă. Așa a fost, și ar trebui să fim mulțumiți de noi înșine. Am trăit optzeci de ore alături de acei oameni, căutînd să înțelegem cît mai bine ce înseamnă o traiectorie deviată, un scut termic și alte lucruri complicate sau chiar de neînțeles pentru cei mai mulți dintre noi. Încercam să înțelegem pentru a nu-i pierde sau pentru a spera că nu vor fi pierduți. Cu puterile noastre, le-am sărit în ajutor, i-am urmărit oră cu oră și i-am așteptat. Cînd obiectivul unei camere de televiziune a început să-i caute printre nori și dincolo de nori, cu înfrigurare, cercetînd cerul bucată cu bucată, am știut că vor reveni de pe unde s-au rătăcit atît de departe.

Și au apărut legați de imense parașute. Din nou i-am așteptat să iasă din cochilia de metal în care erau ascunși, pentru ca să-i vedem: trei oameni mici și albi, așa ne-au apărut acei oameni legați de valuri care picaseră din cer și care erau tare grijulii să nu li se piardă parașutele.

I-am recunoscut și — ce curios! — aproape că nici nu ne-am bucurat. Am răsufletat doar ușurați, pentru că toate erau din nou la locul lor și oamenii printre oameni.

Ilie ȘERBĂNESCU

MAXIINFLAȚIE ȘI MINIRECESIUNE

Țările occidentale sînt confruntate, actualmente, cu un fenomen relativ nou: deși o stare de «supraîncălzire» a cuprins economia acestor țări și afacerile par a cunoaște un ritm alert, pe alocuri determinînd chiar o stare euforică, previziunile din sursă occidentală nu exclud ca perspectivă imediată o recesiune economică, unele semne ale acesteia făcîndu-și de pe acum apariția. Fenomenul poate fi apreciat ca o noutate, întrucît cele două stări evident contradictorii se manifestă oarecum concomitent. Îngrijorarea produsă de o atare împrejurare, care denotă că mecanismul economic a scăpat intrucîtva de sub controlul autorităților statale, este cu atît mai mare cu cît ea există, în primul rînd, în S.U.A., care prin ponderea economică importantă deținută în lumea capitalistă determină într-o măsură considerabilă conjunctura economică generală din Occident.

De unde o asemenea situație? Desigur, un complex de factori a concurat la aceasta. Printre altele însă, se pare că explicații pot fi găsite în modul în care a fost concepută și dusă politica general-economică. Astfel, în aceste țări a fost promovată o politică de menținere voită a unei stări inflaționiste, potrivit conceptului că aceasta ar fi de natură să stimuleze activitatea economică. S-a avansat în acest sens ideea că o inflație «moderată» și «controlată» ar incita creșterea economică: un excedent în doze mici dar permanent al cererii asupra ofertei ar avea ca efect «atragera» ultimei la capacitatea celei dintîi și ar determina deci o creștere a producției; sporirea prețurilor — ce decurge din excedentul cererii asupra ofertei — ar stimula investițiile, afacerile în general, și deci activitatea economică. În acest scop, pe perioade îndelungate, în țările occidentale a fost practicat un deficit bugetar (care a permis statului să efectueze cheltuieli mai mari decît veniturile sale curente), deficit finanțat în mare parte prin noi emisiuni monetare. Urmărindu-se aceleași efecte, a fost dusă o politică de «bani ieftini» — larghețe în acordarea creditelor și menținerea unui regim de dobînzî reduse.

În ultimul timp însă, «injecțiile monetare» administrate pieței în acest fel au depășit limitele considerate «acceptabile» și «creatoare», supraîncălzind economiile occidentale, declanșînd fenomene inflaționiste îngrijorătoare și compromițînd în perspectivă tocmai scopul pentru care fuseseră făcute — creșterea economică. Ca urmare, în aproape toate țările occidentale se duce acum o politică de jugulare a tendințelor inflaționiste, măsurile fiind inverse celor ce au dus la supraîncălzirea economiei: frînarea creșterii cheltuielilor guvernamentale, restabilirea echilibrului bugetar, practicarea unei politici de «bani scumpi» (limitarea acordării creditelor, scumpirea dobînzilor). Semnificative sînt în acest sens, printre altele, majorările spectaculoase ale taxelor de scont în țările occidentale.

Inflația însă nu pare receptivă la medicația administrată și se consideră că pînă în momentul în care măsurile își vor face efectul și vor îndruma economia pe un făgaș sănătos și stabil este posibil ca ele să ducă la o restrîngere a activității economice, alunecîndu-se pe panta unei recesiuni. Astfel, o minirecesiune nu pare exclusă, mai ales că tendințele inflaționiste ce se manifestă, în continuare, cu destulă vigoare nu permit, deocamdată, abandonarea măsurilor luate pentru combaterea ei.

L. SĂRĂTEANU

COLABORARE ECONOMICĂ ȘI SECURITATE

În acest an al împlinirii unui sfert de veac de la crearea Organizației Națiunilor Unite era firesc ca și cea de-a 25-a sesiune, recent încheiată la Geneva, a Comisiei economice O.N.U. pentru Europa să îmbrace semnificații deosebite. Ele erau subliniate între altele și de mesajul secretarului general U Thant, care ținea să sublinieze însemnătatea acestei comisii nu numai pe plan regional dar și pe scară mondială. Într-adevăr, misiunea acestui organism, chemat să stimuleze dezvoltarea colaborării multilaterale între toate statele europene, indiferent de orînduirea lor, apare și mai pregnantă dacă ne gîndim la marile posibilități ale statelor de pe continentul nostru la rolul pe care acestea l-au avut în trecut și îl au și astăzi în producerea de bunuri materiale și spirituale, precum și pe scară mondială. Într-adevăr, misiunea acestui organism, chemat să stimuleze dezvoltarea colaborării multilaterale între toate statele europene, indiferent de orînduirea lor, apare și mai pregnantă dacă ne gîndim la marile posibilități ale statelor de pe continentul nostru la rolul pe care acestea l-au avut în trecut și îl au și astăzi în producerea de bunuri materiale și spirituale, precum și pe scară mondială.

Dar dincolo de aspectele economice, actuala sesiune este dată mai mult largile posibilități, încă insuficient folosite care există în vederea stimulării unei colaborări între europene, avantajosă pentru toți, în măsura în care această colaborare se dezvoltă pe temelia de nădejde a respectării ideilor de suveranitate, nonmixtiune, avantaj reciproc.

Dar dincolo de aspectele economice, actuala sesiune este dată mai mult conexiunea organică existentă între colaborarea în acest domeniu și problemele politice. Promovînd dezvoltarea colaborării economice între statele Europei, explorînd noi modalități și domenii pentru această colaborare, Comisia economică a Națiunilor Unite poate aduce o contribuție deosebit de utilă dezvoltării dialogului constructiv pe plan politic, poate constitui un factor pozitiv destinat să răspundă interesului larg manifestat astăzi pentru o conferință a păcii și securității în Europa. În acest spirit acționat și la cea de-a 25-a sesiune delegația noastră condusă de Nicolae Ecobescu, adunată alături de ministrul afacerilor externe, Republica Socialistă România este un participant plin de dinamism și de inițiativă la diferitele forme de cooperare economică promovate de Comisia economică O.N.U. pentru Europa. Ea și-a înscris de altfel numele în calitate de autoare a cîteva acte care au fost adoptate.

O problemă care se pune în fața acestui organism este pe care, din păcate, nici cea de-a 25-a sesiune nu a soluționat-o, în ciuda eforturilor a numeroase delegații printre care și cea a țării noastre, este aceea a asigurării unei consecvențe între realitățile epocii și vocația (și universalitatea europeană) a Comisiei economice O.N.U. Într-adevăr, absența unui stat european suveran, — Republica Democrată Germană — atunci cînd celălalt stat german — R.F. a Germaniei — participă la lucrările comisiei, este de natură să mențină un desuet anacronism și să priveze acest for de posibilitatea de a-și realiza din plin eficiența.

Bilanțul celei de-a 25-a sesiuni impune astfel, atît pe activul cît și prin pasivul său, importante concluzii. Ele includ necesitatea considerării — fără prejudecăți și în spiritul luptei împotriva imobilismului — a realităților actuale ale continentului nostru. Ele implică, deopotrivă, exploatarea perseverență și răbdătoare a tuturor căilor destinate să intensifice, în condiții de echitate, cooperarea între toate țările europene, cu convingerea că această înseamnă un substanțial aport în sprijinul cauzei progresului fiecărui popor, ca și în sprijinul cauzei securității și a păcii, nu numai pe plan regional dar și în lumea întregă.

telex

ROMA

■ 215 000 italieni au emigrat anul trecut. Cifra reprezintă punctul cel mai scăzut al curbei emigrației italiene în ultimii 12 ani.

LONDRA

■ Anglia — se arată într-un document oficial — e victima unei explozii a alcoolismului. Numără în prezent circa 400 000 alcoolici cronici, în diferite faze.

BELGRAD

■ Uzina de automobile «Crvena Zastava», care a dat în 1954 primele 160 mașini, va produce în acest an 100 000 de automobile.

LIMA

■ 4 000 hectare din departamentul Amazonas au fost atribuite de către autoritățile din Peru indienilor. Aceste terenuri se aflau, înainte de reforma agrară, în administrarea Ministerului de război.

WELLINGTON

■ Știrea că Franța își va relua experiențele nucleare în Polinezia provoacă o profundă nemulțumire în Noua Zeelandă. Primul ministru Keith Holyoake a trimis Franței o notă de protest, reafirmînd opoziția Noii Zeelande față de experiențele nucleare.

MONTGOMERY

■ Serviciile sanitare ale statului Alabama (S.U.A.) dezvoltă cu

RABAT

mortalitatea infantilă în rîndurile negrilor a fost, în 1965, de patru ori mai mare decît la albi. De asemenea, din 24 femei decedate în timpul nașterii, 21 erau de culoare.

■ Din cele 1 milion ha terenuri irigabile ale Marocului, numai 150 000 sînt în prezent irigate. În actualul plan cincinal 15% din totalul investițiilor au fost alocate amenajării barajelor existente, construirii unor noi, care vor asigura irigare a încă 400 000-450 000 ha.

PARIS

■ Zece de mii de tone de fructe sînt aruncate, pentru a li se menține prețul. În șase luni au fost distruse 20 000 tone de mere și se apreciază că peste trei luni cantitatea acestora va crește la 30 000-50 000 tone.

BUENOS AIRES

■ Săptămînalul argentinian «Periscopio» apreciază că, în cazul în care în următorii doi ani nu va interveni nici o schimbare 50% din industria țării se va afla în minile monopolurilor străine. În prezent, o treime din producția industrială e controlată de capital străin.

BRUXELLES

■ Cu sprijinul guvernului belgian, Asociația pentru lupta împotriva infarctului a decretat în 1970 «an al sportului în familie».

erge SERAFIN

URZII

...n văzut la Bagdad. În hoteluri sau pe străzi, la con-
partizanilor păcii sau la spectacole folclorice.
oși, mindri, felini, păstrind parcă în ținută ceva din
ția sălbatică a înălțimilor din nordul țării unde lo-
c.

...fel cu arabii, constituie acum o naționalitate prin-
a Irakului. Recunoscuți, sprijiniți, integrați în efor-
comune de construcție politică, economică și socială
i. Aceasta, după o istorie de lupte începute împotriva
ialismului britanic, a monarhiei și apoi, după revo-
din iulie 1958, cind Irakul a devenit republică, împo-
guvernelor care s-au succedat la cîrma țării. Au fost
e război aprig, de bombardamente și pîrjol cu napalm,
gazuri incerte și nădejdi ce abia îndrăzneau să mijească.
ntru prima oară în milenara lor istorie, kurzilor li
ecunoaște astăzi dreptul la autonomie națională în
ul statului irakian. Cinci miniștri kurzi au fost numiți
vern, un kurd va ocupa postul de vicepreședinte,
stituția va consfinți principalele prevederi ale acor-
la care s-a ajuns. Nu fără dificultăți. În proclamația
sată populației întregii țări de către Consiliul Coman-
entului Revoluției cu privire la restabilirea păcii în
ul Irakului, se arată că-mișcarea kurdă este legată
upta poporului arab prin tradițiile și fraternitatea
ică și prin unitatea intereselor și evoluția complica-
tară a celor două naționalități, arabă și kurdă. A
e acestei realități vreo atingere înseamnă a preju-
grav dezvoltarea națională, progresistă, a țării.
alul regim, condus de partidul Baas, instaurat în
1968, s-a angajat într-un program de măsuri din care
lvarea problemei naționale — și în Irak aceasta aproape
onfundă cu statutul populației kurde — nu putea,
înțeles, lipsi. Trebuiau învinse neîncrederea generată
tit de numeroasele eșecuri și mistificări ale regimu-
precedente, trebuiau neutralizate și anihilate acți-
elementelor extremiste existente atît de partea ira-
iilor, cît și a kurzilor. În joc era însă însăși unitatea
șansele sale de depășire a greutăților moștenite,
icitatea populației țării de a dejuca manevrele forțelor
ine, imperialiste, procesul dezvoltării generale a Ira-
ii. Succesul acordului realizat nu poate fi despărțit
energica luptă pe care au desfășurat-o în acest scop
uniștii irakieni, conștienți că rezolvarea problemei
de este un succes al tuturor forțelor progresiste din
d, din întreaga lume arabă, al mișcării democratice și
gresiste internaționale.

...o serie de măsuri se integrează, sprijină și consolidează
unoașterea autonomiei kurde. Limba kurdă devine a
a limbă oficială în regiunile locuite de populația kurdă,
ulimaniyah se vor fonda o universitate și un centru știin-
kurde, se va încuraja și sprijini tipărirea publica-
or de literatură, știință, politică etc., exprimînd aspi-
ile naționale ale poporului kurd.

...ară îndoială, în interiorul țării și în afara ei există încă
e cărora rezolvarea problemei kurde, prin implica-
e sale asupra unității naționale, nu le este pe plac. Dar
oritate a covârșitoare a populației sprijină cu entuziasm
ele eveniment, văzînd în acordul realizat o garanție
nă a progresului general al țării.

I. CIOARĂ

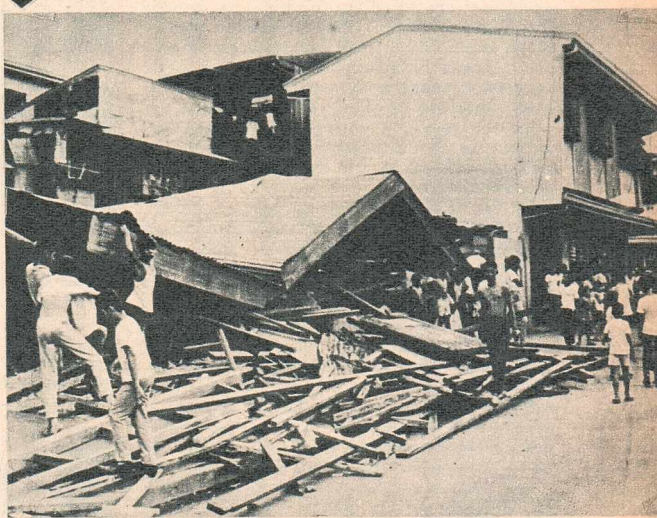
NU NUMAI PETROL

...«Ne vom angaja în curînd în bătălia pentru eliberarea
economică și socială, cu alte cuvinte, în bătălia cu com-
paniile petroliere...». Cuvintele, rostite de președintele
Consiliului Comandamentului Revoluției din Libia, Moa-
mer El Gedafi, în cursul uneia din recentele manifestări
prilejuite de terminarea evacuării bazelor militare brita-
nice și anunțarea desființării și a celei americane de la
Wheelus Field, în iunie, își au, firește, importanța lor
pentru această țară. Ele reprezintă un angajament, elabo-
rarea unei orientări majore pentru dezvoltarea viitoare
a Libiei. Dar semnificația lor depășește granițele acestei
țări africane, al cărei subsol s-a dovedit literalmente
mustind de «aur negru». Pentru că nu ilustrează un fenom-
en izolat, ci dimpotrivă. Cam în aceleași zile ne parve-
neau știri relatînd că: la mii de kilometri depărtare, cu
ocazia amplasării pe țărmul Golfului Cambary a unei mari
sonde aparținînd sectorului de stat, premierul indian
Indira Gandhi sublinia importanța valorificării resurselor
petrolifere *în interesul național*; la celălalt capăt al Terrei,
în emisfera vestică, ministrul minelor și petrolului al
Boliviei, Marcelo Quiroga Santacruz, explicînd într-un
interviu cauzele naționalizării societății «Gulf Oil», men-
ționa că aceasta «era vitală pentru dezvoltarea independ-
entă (sublinierea ns.) a economiei boliviene. Este un izvor
de resurse pentru începerea industrializării țării»; iar în
nordul continentului american, la Ottawa, a fost făcută
cunoscută opoziția Canadei — înspirată din considerente de
apărare a suveranității — față de planurile Washingtonului
de a o atrage într-un așa-zis «pool energetic», în cadrul
cărui să fie folosite «în comun» resursele energetice ale
celor două țări, plus Mexicul... Operînd aceste câteva
spicuiuri, la întîmplare, din «flash»-urile agențiilor de
presă, nu am făcut-o pentru a evidenția largă reprezen-
tarea a acestei deosebit de importante materii prime, care
este petrolul, în actualitatea politică și economică. Fără a
fi nevoie să se recurgă la ajutorul calculatoarelor electro-
nice, se poate afirma fără teama de a greși că petrolul
constituie o prezență cvasicotidiană în presă, la radio sau
televiziune. Esențială este însă schimbarea naturii acestei
prezențe. Dacă în deceniile trecute, și chiar pînă destul
de curînd, ne obișnuisem să vedem petrolul ca «vedetă»
a diferitelor acțiuni (mergînd pînă la lovituri de stat)
menite să ducă la acapararea unei resurse naturale de prim
ordin — și nu de puține ori o dată cu aceasta la însăși
pierdere faptică a independenței, a suveranității, de către
țara ale cărei bogate zăcăminte au atras asupra sa priviri
hrăpărețe — în prezent ceea ce e dominant în situarea
în centrul atenției a «aurului negru» este plasarea sa în
ecuația: *independență politică-independență economică-in-
dustrializare-dezvoltare*. Popoarele au devenit tot mai con-
știente de importanța decisivă pe care petrolul și alte
resurse naturale o au în strategia dezvoltării economice,
în condițiile obținerii și consolidării independenței eco-
nomice. Numai astfel petrolul își recapătă adevărata sa
valoare de forță capabilă de a pune în mișcare nu numai
motoarele, dar și energia creatoare a popoarelor.

«Sîntem oamenii care muncesc cel mai mult și ciș-
tigă cel mai puțin», «Dreptate pentru agricultori».
Sub aceste lozinci au demonstrat la Roma aproape
100 000 de muncitori agricoli și mici fermieri din
Italia, cerînd măsuri concrete pentru depășirea cri-
zei economice, dezvoltarea sectorului agricol.

Aici, pe această stradă din Manila, a fost o clădire cu
trei etaje, și trei persoane și-au găsit moartea sub
dărîmăturile ei. Cutremurul ce a avut loc în Fili-
pine a provocat multe victime omenești și pagube
materiale.

COLOCVIU PORTUGHEZ

Unii par să fie proeuropeni, alții nu. Aceștia din urmă
și-au găsit exponentul în fostul ministru de externe
Nogueira, care critică pe adversarii săi în termenii urmă-
tori: «Sînt unii care dau prioritate Europei, în detrimen-
tul teritoriilor de peste mări. După ei, a fi european în-
seamnă a fi modern și deschis în direcția viitorului. În-
seamnă a vedea departe. Este, de fapt, un fel de snobism
politic și intelectual». Exponentul europenilor, Rogerio
Martins, secretarul de stat al industriei, îi consideră pe
criticii săi mărginiți, insensibili la nevoile dezvoltării
economice moderne a Portugaliei.

Dacă Nogueira n-ar lăsa să-i scape din cînd în cînd re-
feriri la «teritoriile de peste mări», iar Martins nu și-ar
însoți declarațiile cu negocieri concrete în diferite țări
vest-europene, discuția ar putea fi considerată drept o
înfruntare academică între snobi și tradiționaliști. De
fapt, Nogueira exprimă interesele acelor grupuri econo-
mice care s-au obișnuit să realizeze profituri mari din
colonii, din prelucrarea materiilor prime ieftine, din
jeftuirea solului și subsolului străin. Lor le este teamă că
orientarea spre piețele vest-europene a cercurilor in-
dustriale din spatele lui Martins ar putea diminua efortu-
rile militare și economice pentru menținerea «terito-
riilor de peste mări». Nici un grup, nici celălalt nu renunță
la colonialism. Unii doar îl vor mai «iluminat», mai ren-
tabil, mai în concordanță cu cerințele «exploatării mo-
derne».

Dar ce legătură au toate acestea cu noțiunile pe deplin
valabile, care pun semnul egalității între a fi european
și a fi modern și deschis viitorului? În sensul strict al cu-
vintelor, în sensul exprimării realităților covârșitoare ale
continentului nostru, a fi european înseamnă a dori folo-
sirea întregului potențial de civilizație, acumulat pe acest
continent, pentru statornicirea în Europa și în întreaga
lume a unui climat de colaborare, respect reciproc, în
condițiile egalității și independenței. Or, nici ceea ce
numește Nogueira «snobism politic», nici ceea ce numește
Martins «realism modern» nu au legătură cu cerințele
continentului. De fapt, primul pas în direcția realităților
ar fi renunțarea la păstrarea relațiilor colonialiste cu
«teritoriile de peste mări».

Nicolae LUPU

VARȘOVIA - SINGAPORE

Trei tineri polonezi întreprind o expediție teh-
nico-științifică combinată — cercetări etnogra-
fice și probe tehnice auto — cu un itinerar lung
de 30 000 de kilometri, cuprins între Varșovia și
Singapore. Călătorind cu un autocamion «Star»
(de producție poloneză), ei trec prin Cehoslova-
cia, Ungaria, România, Bulgaria, Siria, Iran, Irak,
Afganistan, Pakistanul de est și de vest, Birmania,
Cambodgia și, în sfîrșit, punctul terminus, Ma-
laysia — Singapore. Fotografia noastră vi-i pre-
zintă pe membrii expediției — etnograful Do-
bleslaw Walknowki, mecanicul auto Boleslaw
Jablonski de la uzinele «Star» din Starachowice
și ziaristul Edward Kaminski — într-unul din
momentele popasului lor la București.

PEKIN

CEI 300 DIN NANTSE

Correspondență specială
de la I. GALĂTEANU

Zonele lovite de secetă prezintă de obicei un tablou identic: razele soarelui se înfig cu furie în scoarța pământului, îl coc, îl secătuesc de viață, lipsa îndelungată a apei face imposibilă orice cultură. Ochiul nu poate întîlni decât pământul golaș, se oprește doar asupra unor smocuri de iarbă care tremură ușor la cea mai mică adiere a vântului. Apa, element primar al naturii, înseamnă viață, schimbă peisaje selenare în terenuri roditoare, reține atît imaginile noi cît și cele vechi.

Satul chinez este plin de exemple privind eforturile care s-au făcut în ultimii ani pentru transformarea naturii. Pînă nu demult, pămînturile aparținînd brigăzii de producție Nantse din regiunea Siciacuan, provincia Hopei, situate pe versantul unui munte tocit de vînturi, erau cunoscute ca aflîndu-se la dispoziția capriciilor naturii, a secetei — un fenomen obișnuit pe aceste locuri. Producția era dintr-acele mai scăzute, țărani depindeau de stat în privința cerealelor.

Ce era de făcut? Opinia aproape unanimă a țăranilor a fost că era necesară construirea unui tunel subteran de irigații și a unei stații de pompare care să ridice apa la terenurile aride. Și deși cîțiva s-au arătat sceptici, la 25 decembrie 1968 peste 300 de membri ai brigăzii, bărbați și femei, s-au îndreptat spre șantierul de construcție.

Învîgînd numeroase greutăți, folosind resursele locale, ei au reușit ca la 18 iunie anul trecut să termine canalul, iar apa să poată fi adusă pe terenurile în terase. Munca lor a fost încununată de succes; după 180 de zile de eforturi intense, canalul lung de 662 m, înalt de 1,8 m și lat de 1,8 m, săpat în munte la o adîncime de 24 m, poate iriga cele peste 120 ha de pămînt, schimbînd complet înfățișarea acestor locuri. Altădată la cheremul naturii, membrii brigăzii au obținut anul trecut un surplus de 70 tone cereale pe care le-au livrat statului, brigada s-a transformat dintr-o unitate înapoiată într-una frunțoasă — exemplu pentru regiunea Siciacuan.

ARHIVĂ - FOTO

„INVENTATOAREA” PLOII ARTIFICIALE

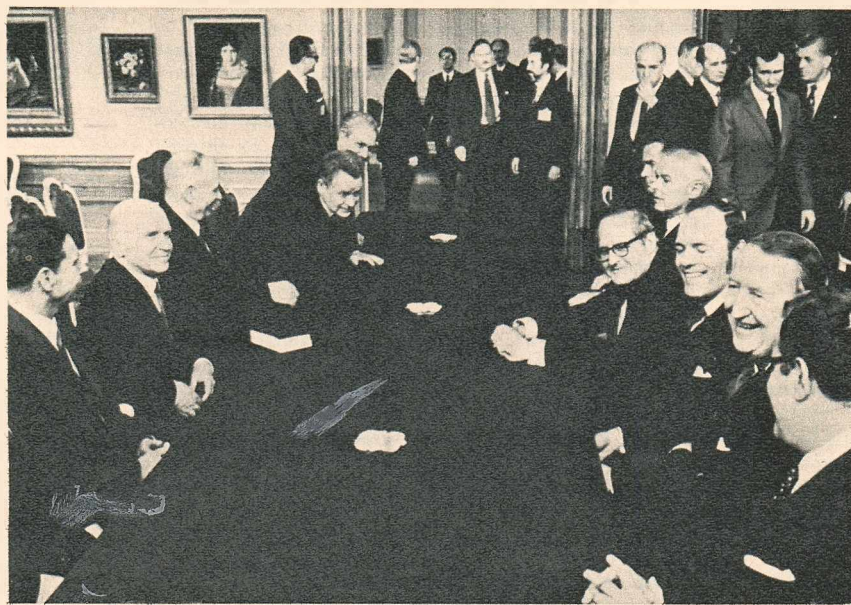
În ziarul «Neues Wiener Journal» din 5 iunie 1934, celebra fiziciană franceză Irène Joliot-Curie, răspunzînd întrebărilor unui reporter, menționa: «Ne amintim că o savantă romîncă, d-ra Mărăcineanu, a anunțat, în 1924, descoperirea fenomenului radioactivității artificiale». Era o recunoaștere incontestabilă a meritelor compatrioatei noastre în această privință. Ștefania Mărăcineanu, lucrînd ca asistentă a doamnei Maria Curie, în 1924, cînd obținuse doctoratul în științe fizice la Paris, a descoperit, prima, acest fenomen, dar nu și-a asumat paternitatea marii realizări datorită modestiei sale. Și-a continuat experiențele, ajungînd și la constatarea că expunerea la soare a unor substanțe radioactive produce condensarea norilor. De aci abordarea unei teme îndrăznețe, revoluționare: provocarea ploii «artificiale». În aprilie 1934 face experiențe în Algeria, reușind să obțină prima ploaie comandată din istoria Saharei. «Plouă în Sahara» este și titlul unei comunicări făcute, în 1934, de către directorul laboratorului din Touggourt, referitoare la experiențele compatrioatei noastre. De la Ștefania Mărăcineanu pornește deci și ideea, realizată, a creării mijloacelor de provocare a ploii.

Ion MUNTEANU

Standul țării noastre în cadrul Expoziției internaționale de bunuri de larg consum organizate la Bruxelles.

La Viena au început convorbirile sovieto-americane cu privire la limitarea cursei înarmărilor strategice. Delegația sovietică este condusă de V. Semionov, cea americană de G. Smith.

ROMA

MAFIA — ACEST FENOMEN ABSURD...

Correspondență specială
de la Giorgio CASTELFRANCO

În timp ce poliția continuă să-l caute pe Luciano Liggio, banditul din Corleone, alte figuri proeminente ale mafiei internaționale vin zgomotos în atenția opiniei publice ambele părți ale Atlanticului. La New York Carlo Gambino (Di Carlo), «the boss of bosses», succesorul lui Vito Genovese la ducerea organizației Cosa Nostra, a fost acuzat de organizarea unui uriaș jaf. Eliberat pe 6 iunie (75 000 dolari!), el e pasibil de a pede cu 5 ani de închisoare. Justiția americană hotărînd, de data aceasta, să-l forțeze să părăsească Statele Unite, pe al căror teritoriu intrat clandestin în 1922. Întrucît Gambino născut la Palermo, e ușor de presupus că asista din nou la «restituirea» unui gang către Italia.

La Roma se vorbește mult zilele acestea despre Frank Coppola, un nume de tristă amintire britanic în «almanahul Gotha» al lumii în domeniul italo-american. Poliția afirmă că Coppola ar fi ascuns pe Liggio înainte de dispariția acestuia. Cine este Frank Coppola? Concluziile parlamentară de anchetă asupra mafiei afirmă că a fost în repetate rînduri arestat în Statele Unite pentru omucidere și alte delictive, cînd și-a găsit faima unui «killer» periculos în Italia în 1948, cînd intră în contact cu cunoscuții mafioși Vitale și Di Carlo — și este expulzat din S.U.A. — continuînd să păstreze strînse legături cu Cosa Nostra. E arestat în 1950 în Mexic (unde ajunsese clandestin și îl ucisese pe gangsterul Binaccio la Kansas City). «Restituit» Italiei, este acuzat și arestat pentru omucidere și sechestrare de persoană. El a fost în zilele omului de legătură între Italia și Statele Unite în domeniul traficului de stupeficanți. Din vînzător ambulant de fructe în Statele Unite, Coppola a ajuns posesorul unei averi uriașe și prieten al unor personalități politice ambele țări. El este astăzi implicat și în afacerea lui Liggio, omul din «sectorul drog», și a generalului Giuseppe Corso.

Jungla mafiotă nu e ușor de explorat. Raporturile dintre Frank Coppola și Giuseppe Corso erau cunoscute, ca și vizitele acestor doi la clinica «Villa Margherita», unde fusese internat Liggio înainte de a dispărea. Poliția este prezent convinsă că Frank Coppola l-a ascuns pe Liggio, după plecarea acestuia din clinică și a înconjurat de 14 hectare de teren, la Tor San Lorenzo. Va reuși Comisia antimafia să facă lumină în acest caz deconcertant? cînd, în sfîrșit, va izbucni să elibereze țara de acest fenomen absurd și scandalos numit mafia?

cronica de trei secunde

DISPERATA SUSPICIUNE

Această nobilă — căci cum altfel i-am putea spune? — solidaritate născută în jurul lui «Apollo-13» merită a fi privită ca o stranie stea pe firmamentul atît de sumbru al conștiinței umane contemporane. E straniu, dacă nu suspect, cum s-a putut condensa respirația atîtor milioane de oameni în jurul a doar trei semeni de-ai lor — cînd pe anumite mari suprafețe ale lumii izbucnesc războaie locale în care se moare zilnic ca muștele sînt lăsate să zburdească pe trupul planetar, ca buboalele pe trupul lui Iov, ajungîndu-se la ceea ce gînditori luminați au numit «gangsterismul planetar», cînd pe aceleași mari suprafețe foametea, nedreptățile, constrîngerile, sărăcia, arbitrarul și umilințele nesfîrșite la care sînt supuse mari grupuri de oameni — numite deseori popoare — nu dau atîtea bătăi de cap la cite ar avea speranța și dreptul capul rezonabil al ființei gînditoare. Pentru trei oameni se pun în mișcare

flote, avioane și elicoptere. Pentru milioane de oameni aflați în primejdia la fel de mortale, nu se mișcă un deget sau se apasă cu degetul pe trăgaci.

...Să fie în această nobilă solidaritate o încercare a omenirii de a se reabilita în propriii ei ochi, la capătul (sau la începutul) atîtor ipocrizii și culpe? Să fie aici nostalgia după un paradis al armoniei universale — imposibil de realizat, după cum s-a stabilit științific? Nu era în toate acestea același gust impudic pentru spectacolul sentimentelor generoase, din care s-a născut totuși teatrul? Sau e vorba de acea machiavelică emoție cu care e dotată specia, mereu impresionată de ceea ce se întîmplă cu unul, niciodată zguduită de destinul lumii? Dar dacă nu avem de-o face decît cu o figură de stil, — așa-numita sinecdochă care ne șantajează estetic luînd partea drept întreg — una dintre miile de figuri stilistice cu care omenirea se hrănește și își îmbată lun-

gile discursuri zilnice, pentru a se îmbăta frum de secole?...

lată cîteva dintre suspiciunile cu care putem întîmpina această stranie stea apărută pe cerul nostru sufletec. Fiecare om inteligent poate adăuga alte suspiciuni. Suspiciunea e, printre altele, o meserie fertilă a inteligenței. Dar dacă într-un elan liric mai presus de inteligență, vă sfidăm aceste suspiciuni, suspectîndu-le la rîndul lor? Dacă, într-un ultim act de disperare, vă vedea în această stea un anunt al acelei vremi în fond la fel de valabilă ca Apocalipsul, dacă mișcăm în cîmp utopic — cînd trecînd de trei oameni, omenii vor tremura pentru soarta treizeci, a trei sute, a treizeci de mii?... Omenirea numără trei miliarde de semeni; între trei oameni și trei miliarde de oameni, cînd se înțelege că deosebirea nu constă decît în cantitatea de zerouri folosită abuziv?

Radu COSAȘI

carte

■ **Maria Banuș: Portretul din yam.** În evoluția poetei, această te de poeme marchează unul din cele mai frumoase și semnificative momente lirice. Emoția — însă și contagioasă — e filtrată într-o impresionant decantată similitate a mijloacelor de expresie (Editura Mihai Eminescu).

■ La Editura politică a apărut **arta întrebării** care își caută răsunul, în paginile cărora cititorul găsește o seamă de date și informații între care mai diverse discipline științifice.

■ Teocrit: **Idile.** Traducerea în etru original a celor treizeci de idile ale poetului grec e efectuată de prof. univ. Teodor Naum, care mizează și prefața (Editura Univers).

■ Valeriu Răpeanu: **Interferențe rituale.** Avind ca preocupare de bază critica și istoria literară, autorul concepțiunează avizat fenomenul artistic în multe din componentele lui. Arta anunțată aici atestă încă o dată disponibilitatea diversificată a tegetului. «Enescu și definirea spiritului românesc», «Brâncuși — expresie a mitologiei naționale», «Primul război mondial și sensul lui în cultura națională», «O privire asupra teatrului francez contemporan», «Penitentele istoriei literare», aceste câteva titluri desprinse din sumarul ariat al cărții indică pe cercetătorul multilateral al actului de cultură.

■ **Stefania Sandrelli** — o tânără italiană, a apărut în revista **«Cinești»** din luna aprilie. Într-o fotografie deosebit de frumoasă, ea este înfățișată într-o scenă dintr-un film recent. Sandrelli este o actriță deosebit de talentată, care a jucat în numeroase filme de succes. În această fotografie, ea este înfățișată într-o scenă dintr-un film recent, în care ea joacă rolul unei tinere.

descurca cu atîția «purici în ureche», de unde vom mai face rost de niște rezerve de rîs după ce am ieșit secătuit de la Teatrul «Bulandra». Pentru că «Bănuiala» nu este altceva decît «Puricele în ureche» al lui Feydeau în viziunea cinematografică a regizorului francez de teatru Jacques Charon, care a scos toate personajele și încurcăturile în aer liber. O distribuție excelentă: Rex Harrison, Rachel Roberts, Louis Jourdan, Rosemary Harris.

■ Pietro Germi, cineastul care a făcut din Celentano un actor de film, îl va feri și pe Gianni Morandi, după cite se pare. L-a solicitat de curînd să joace în filmul său **Castelele sînt bune.**

■ În Editura Meridiane, colecția cineafileului, a apărut cartea **Free Cinema** semnată de Adina Darian. Remarcabil prin puterea de sinteză și sugestie, de situate precisă pe harta cinematografică a timpului nostru, studiul recent tipărit include în el date și aprecieri esențiale pentru cunoașterea acelei «filozofii a miniei fără busolă, trăită în stradă», cum prea bine numește colega noastră mișcarea tinerilor furioși de odinioară.

■ **Stefania Sandrelli**

Stefania Sandrelli

disc

■ Prin imprimarea destul de recentă a lucrărilor lui **Ludovic Feldman** — «Variațiuni simfonice» și «Cinci poeme pentru cvintet și recitator» (pe versuri de Mariana Dumitrescu) — casa noastră de discuri facilitează unui larg public, prețuitor al muzicii culte, un contact mai de mult așteptat cu opera distinsului nostru compozitor. Măiestria compozitică a muzicianului își găsește o fericită expresie în interpretarea Orchestrei simfonice a Filarmonicii din Cluj, dirijată de Emil Simion, a formației «Musica Nova» și a actorului Ion Marinescu (ST-ECE-0414).

■ Sub bagheta lui **Marin Constantin**, corul de cameră «Madrigal» prezintă, într-o inspirație înmănușcheră, trei valoroase lucrări contemporane: «Scene nocturne» (versuri de Federico Garcia Lorca, în tălmăcirea românească a lui Theodor Bals) de Anatol Vieru, «Ritual pentru seeta pămîntului» (versuri populare) de Myriam Marbe și «Aforisme de Heraclit», pentru 20 de voci corale, de Ștefan Niculescu (ST-ECE-0416).

■ «Nemaipomenitele călătorii ale lui Sindbad marinarul», dramatizarea lui Marin Traian după «O mie și una de nopți», în afara farmecului poveștii ne mai oferă și posibilitatea de-a asculta un remarcabil recital de actorie. Contribuie: Foray Etterle, George Demetru, Mircea Angheliescu, Aurel Rogalski și alții (EXE-0451).

muzică

■ **Alfred Brendel**, reputat pianist din R.F. a Germaniei, este solistul concertului simfonic ordinar al Filarmonicii, dirijat de **Mircea Basarab**. Program: «Dialoguri dramatice» de Dumitru Bughici; Concertul pentru pian și orchestră în Si bemol major (KV 595) de W.A. Mozart; Simfonia a II-a «cu clopote» de Aram Haciaturian (25 aprilie, Ateneu).

Irina Loghin

■ Un nou «Concert de sonate» la sala mică a Palatului (28 aprilie). Tinăra și înzestrata violonistă **Mariana Sirbu și Victoria Ștefănescu**, la pian, au înscris în program lucrări de J.S. Bach, Mozart, Brahms, Pascal Bentoiu.

■ **Dirijorul Ilarion Ionescu-Galați** va conduce în sala Ateneului două concerte ale orchestrei simfonice «Filarmonica» (29 și 30 aprilie) cu: «Preludiu simfonic» de Ion Dumitrescu, Concertul pentru vioară și orchestră de Brahms și Simfonia a IV-a de Ceaikovski. Solistul concertului — violonistul **Varujan Cozighian**.

■ În ciclul — a cărui inițiativă o subliniem ca excelentă — «Tinerii interpreți pe scenele Filarmonicii», două recitaluri promițătoare: clarinetistul **Ștefan Korodi** (la pian — **Radu Negreanu**) cu lucrări de Tiberiu Olah, Debussy, Stravinski, Brahms; violistul **Vladimir Mendelsohn** (la pian — **Florina Cozighian**); J.S. Bach, Schumann, Hindemith, Ludovic Feldman (30 aprilie, studio Ateneu).

■ Două concerte de muzică populară ale orchestrei «Barbu Lăutaru» dirijate de **Ionel Budișteanu**. Soliști binecunoscuți: **Irina Loghin, Doina Badea, Ana Ispas, Bogone Sinulescu, Emil Gavriș, Vlad Dionisie, Ștefan Lăzărescu, Damian Luca și alții** (26 aprilie, Ateneu).

plastică

■ **Petre Dumitrescu-senior**. Pictorul se prezintă în două ipostaze: una figurativă (cu câteva lucrări remarcabile prin viziunea lor coloristică: «Peisaj cu cai» etc.) și alta nonfigurativă, care se presimte încă din accentuatele disoluții ale formelor în unele din lucrările în care realul mai persistă («Case pe deal» etc). Eliberat de canoane, artistul părăsește iluzia imitativă a lumii vizuale, lăsîndu-se subjugat de jocul gestual, de vraja petei de culoare transformată în factor expresiv. Materia e frământată și suprapunerile ascund sau relevă stări cromatice. O pată roșie poate să sugereze un «soare în declin», adică o atmosferă. Abstractizarea imaginii implică însă și riscul acceptării (Galeriile de artă, bd. N. Bălcescu 23).

■ În sala Universității populare de la Dalles expune, peste 50 de lucrări, în majoritatea lor peisaje mehedintene, priveliști dunărene și flori, septuagenarul pictor **Dumitru Ghiță-Colibași**.

■ **Liliana Tudorache** — pictură. Tentată de suprarealism, artista nu dovedește vocație în explorarea abisurilor subconștientului și nu conferă acel mister manechinelor, ca un Chirico de exemplu («Compoziție», «Manechine»). În schimb, portretele dezvăluie sensibilitățile cromatice ale unui talent inclinat spre un lirism pur, o originalitate în devenire, al cărui factor prim am putea afirma că este imaginația (Galeriile «Amfora», Mihai Vodă 2).

■ **Ceramica lui Dragoș Gănescu** este o opinie simbolică despre lucruri. În afara de aspectul lor decorativ, obiectele mai comportă și o tentativă de a le acorda un înțeles metaforic («Fecundație», «Tesătoare» etc.), ceea ce trădează o auten-

tică pasiune a căutărilor, care nu poate fi decît fertilită (Galeriile «Amfora», Mihai Vodă 2).

■ Cu publicarea **Scrisorilor** lui Van Gogh, Editura Meridiane face un act de cultură. Selecția stabilită de regretatul Eugen Schileru prezintă doar o parte (și uneori fragmentar) din cele 652 de scrisori incluse în ediția jubiliară olandeză, publicată la centenarul pictorului (1952), dar e concepută în așa fel ca să oglindească cit mai fidel viața, gândurile despre artă și părerile lui Van Gogh despre unii artiști, precum și despre propria sa creație.

teatru

■ **La grădina Cărăbuș**, superrevista realizată de N. Dinescu: toate vechile și noile mijloace de seducție ale revistei puse necruțător la bătaie — fete și glume la fel de picant decolate, lumini și minime costume din paiete orbitoare, dansuri amețitoare (orientale, french-can-can-uri, populare, balet clasic — la alegere), două muzici două (una condusă de H. Mălineanu, cealaltă imprimată), tot ce vă dorește simțirea și, eventual, gîndirea. În sfîrșit, o nouă vedetă de revistă: **Cristina Stamate**. Un număr coregrafic senzațional: «Sarpel».

■ Teatrul «Al. Davila» din Pitești ne-a dat duminică trecută măsura activității sale în două direcții variate: cea a teatrului istoric și a estradei. Regizorul C. Dinischiotu, care frecventează preferențial și cu bun profesionalism drama istorică, a ferit spectacolul **Io, Mircea Voievod** de Dan Tărcihilă (în rolul titular — Dem. Niculescu) de pericolul retoricismului, oferindu-i o anume monumentalitate. **Cavalcada melodiilor**, montată cu sincere intenții deconectante, de același regizor, nu a reușit să se ferească cu totul din calea precarității de spirit ce pîndește la orice colț revista.

■ **Jurnalul unui nebun și Privește înapoi rîzînd**, două ambițioase «one man show», ne-au adus, în limba maghiară, din Sf. Gheorghe și respectiv Oradea, ecoul unor căutări febrile și al unor experimente teatrale de substanță. Rețineți numele celor doi actori: **Ferenczy Csongor**, interpret de mare subtilitate al tragicului monolog gogolian, și **Varga Vilmos**, mim și recitator al unei întregi antologii de poezie lucidă, vehementă, de meditație etică.

■ Ziarul florentin «Nazione» despre turneul în Italia al Naționalului clujean cu spectacolul **Un vis în noaptea miezului de vară** (regia — **Vlad Mugur**): «Dacă există un autor care poate să suporte perfect modernizarea, acesta este tocmai Shakespeare. Bineînțeles că treaba aceasta trebuie făcută cu o bună doză de inteligență și simț artistic, calități pe care **Vlad Mugur** le-a demonstrat din plin în spectacolele sale...». Turneul clujean, început la Prato în «aplaude frenetice» — după spusele ziaristilor italieni — continuă, sperăm cu același succes, la Milano, Roma și Genova.

Lucia Ripeanu

Ștefan Tapalagă

televiziune

DUMINICĂ. Din programele acestei duminici destul de bogate, variate și specifice reținem: «În lumea circului» (18.00) • Estradă finlandeză (18.30) • **Varietăți** (din păcate iarăși post-festum, adică lipsite de farmecul spontan al «în direct»-ului) (20.00) • Două documentare pe programul II: «Prin Vrancea» și «Grădina publică» (20.00).

LUNI. Baletul Ansamblului «Ciocîrlia» prezintă, în viziunea coregrafică a Floriei Capsali, **Rapsodia I** de George Enescu (18.30) • **Temele emisiunii concurs între metronom și cronometru:** 1) Mihai Viteazul. 2) Vioara și istoria ei (21.00) • **Eugen Mandric** cu a sa **Agendă politică** (22.05).

MARȚI. **Paul Muni**, pe care l-am văzut recent pe micul ecran în rolul savantului Pasteur, apare de data aceasta în «**Doctor Socrates**», o comedie (se pare unica în care joacă marele tragedian) cu nuanțe de film polițist (20.15).

MIERCURI. Televizionateca. Alte două foste mari vedete ale filmului antebelic — **Harry Baur** și **Louis Jouvet**, în ecranizarea strălucitei comedii a lui **Ben Jonson «Volpone»** (20.10) • **Montaj muzical coregrafic «De la vals la operetă»** cu **Dorothea Palade, Victoria Cortez-Guguiana, Elena Simionescu, Ileana Iliescu, Valentin Teodorian, Cornel Finăteanu, Marin Ștefănescu** (22.35).

JOI. Seară de teatru «Discurs pentru o floare», o piesă de **Paul Everac**, cu o bună distribuție în frunte cu **Marcel Angheliescu, Ștefan Tapalagă, Magda Popovici și alții** (20.15).

VINERI. În jurul orei 9:00: **TRANSMISIUNE CU PRILEJUL ZILEI DE 1 MAI** • Două stee de film de prima mărime: **Jack Lemmon și Glenn Ford** în westernul «**Chemarea preriei**» (19.40) • **Televizionateca...** pe **625 de linii**, rodul combinațiilor (în sensul bun al cuvîntului) lui **Radu Anagnoste, Al. Bocăneț, Paul Hurmuzescu și Ileana Vlad**, prilejurieste telespectatorilor un plăcut rendez-vous cu cîțiva dintre artiștii iubii ai teatrului dramatic, estradei, folclorului (21.25).

SÎMBĂȚĂ. **Ponson du Terrail**, autorul care a «cutremurat» cu romanele sale foileton generațiile astăzi încăruntite, pe micul ecran cu faimosul său **Rocambole**, ajuns serial TV (20.45) • Despre Concertul **speranțelor** ne-am mai spus părerea. O repetăm metaforizat: un concurs «înregistrat» e ca o înghețată topită (20.30).

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON pentru concursul Pronosport nr. 17 din 26 aprilie 1970

I. Bari-Juventus	x
II. Brescia-Lazio	1
III. Milan-Lanerossi	1
IV. Palermo-Fiorentina	2
V. Roma-Bologna	1
VI. Sampdoria-Inter.	x
VII. Torino-Cagliari	1
VIII. Verona-Napoli	1
IX. Poiana-Polit. Gl.	1
X. Știința Bc.-Sp. studentesc	x
XI. Gaz metan-C.S.M. Sibiu	x
XII. Olimpia Oradea-Polit. Tim.	1
XIII. Vagonul-C.S.M. Resița	1

FLACĂRA-ALBUM

Ulise, Van Gogh, Spartacus, eroul de la Telemark, sînt tot atîtea nume prin care actorul american KIRK DOUGLAS a intrat în conștiința iubitorilor de film.

Foto: RANK ORGANISATION

